

' FACETTEN UIT HET LEVEN VAN DS. M. HEERSCHAP'

VIER PREKEN

en

MEDITATIES

door

DS. M. HEERSCHAP

Predikant van de Gereformeerde Gemeenten

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

Levensoverzicht Matthijs HEERSCHAP, 1911-1993

FACETTEN UIT HET LEVEN VAN DS. M. HEERSCHAP

1. Afkomst
2. Bekering
3. Huwelijk
4. Openbaring van Christus
5. Uitredding in de oorlogsjaren
6. Ambtsdrager
7. Student 1944-1948
8. Kandidaat en beroep aangenomen
9. Met God verzoend
10. Predikant te Wageningen 1948-1954
 - 10.1. Ouderling Willem van Amersfoort
11. In de gemeente van Lethbridge, 1954 - 1956
12. Ds. M. Heerschap in de gemeente van Borssele, 1956-1960
13. De eerste vergaderingen
14. Een nieuwe pastorie
15. Een verhoord gebed
16. Paulus, Apollos en Cefas
17. Afscheid
18. Blijven in de Amerikaanse gemeenten
19. Bekering Adrianus Matthijs den Boer
20. Ziekte van Ds. Heerschap
21. Overlijden van mevrouw Heerschap
22. Ziekte en overlijden ds. Heerschap
23. Verslag van de begrafenis van Ds. M. Heerschap, te Lethbridge
24. In Memoriam Ds. M. Heerschap (1911-1993)

VIER PREKEN

1. SIONS KLACHT EN GODS ANTWOORD

PREEK VAN STUDENT M. HEERSCHAP, TE YERSEKE, OP 22 JULI 1947

Doch Sion zegt: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten.

Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten ... Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij. Jesaja 49:14-16

2. EEN STERKE BEMOEDIGING VOOR DE STRIJDENDE KERK

PREEK UITGESPROKEN TE LETHBRIDGE, OP 3 JULI 1988.

Zie, Ik kom haastelijk; houd dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme. Openbaring 3:11

3. Een dankbare erkenning van Gods weldadigheid bij het veertigjarig ambtsjubileum.

"Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan en Uw opzicht heeft mijn geest bewaard." Job 10 : 12

4. DE KOMST VAN CHRISTUS IN DE WERELD

LAATSTE PREEK IN HET NEDERLANDS, LETHBRIDGE, OP 22 DECEMBER 1991.

Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. 1 Timótheüs 1:15.

MEDITATIES

1. De schat in de akker
2. Geestelijke honger en dorst
3. Tot een val en opstanding gezet
4. Een liefelijke vermaning voor de strijdende kerk.
5. De vrucht van een Pinksterprediking

**Ds. M. Heerschap (rechts) met ds. B. van der Heiden
Pred. Gereformeerde Gemeente te Alblaserdam**

Levensschets Matthijs HEERSCHAP, 1911-1993

In het buurtschap Oostdijk, gelegen in de duinen nabij Ouddorp, zag op 24 september 1911 Matthijs Heerschap het levenslicht. Zijn ouders heetten Wouter Heerschap en Johanna Bakelaar. Zijn vader was van beroep visser. Het gezin behoorde tot de Nederlandse Hervormde Kerk van Goedereede. Daar werd Matthijs op oudejaarsdag 1911 door de plaatselijke predikant, ds. F. de Gidts, gedoopt. Na hem werden nog twee broers en vier zusters geboren. Hoewel het gezin in de boeken van de Hervormde Kerk stond ingeschreven, was er in kerkelijk opzicht geen enkel meelevende. Dat bleek wel toen Thijs op zeventienjarige leeftijd door de Heere werd stilgezet op zijn levensweg. Hij had nog nooit een kerk van binnen gezien. De Bijbel was voor hem een onbekend boek.

Al vroeg moest hij de kost gaan verdienen als boerenknecht. Op een dag spande hij de werkpaarden in en nam hij ze mee naar het land. Op het land gekomen, werkten de paarden niet mee, waarop hij zo boos werd dat hij begon te vloeken. Als een donderslag uit een heldere hemel hoorde hij een stem, die tot hem sprak: 'Zo waakt dan; want gij weet de dag niet, noch de ure, in dewelke de Zoon des mensen komen zal.' Eén ogenblik dacht hij dat zijn baas hem had horen vloeken. Er was echter niemand te zien. De wanhoop die hij in zich voelde, deed hem dadelijk geloven dat dit zijn baas niet zijn kon.

Zijn ogen werden geopend, hij moest sterven en kon niet sterven. De Heere stuurde hem de schuldbrief thuis. Hij leerde verstaan een schuld bij God te hebben, die van de aarde tot de hemel reikte. Was hij in de morgen nog vrolijk en straatversjes fluitend naar het land gegaan, gebroken keerde hij huiswaarts.

Hij probeerde zijn leven te verbeteren, maar kreeg te zien dat God geen afstand van Zijn recht doet. Hij had geen penning om zijn hemelhoge schuld te betalen. Het werd voor hem een eeuwig omkomen. Het kwam zover dat hij het recht mocht toevallen en de schuld kreeg te eigenen.

Hij kocht een boek waarvan hij dacht dat het de Bijbel was, maar het was de Christenreis van John Bunyan. In die tijd kreeg hij van een ouderling een Bijbel.

Zijn eerste kerkgang was in Dirksland onder ds. A. de Blois. Op de achterste bank zat hij als het ongelukkigste mens in de kerk. Ds. de Blois was voor hem als een engel uit de hemel. Later zei hij van de preek als zodanig niets te hebben begrepen, maar na de dienst heeft hij uitgeroepen: 'Dit is de waarheid en dat mis ik.'

Na een verkeringsstijd van enkele jaren trouwde hij op 23 juli 1932 met Neeltje Catharina Camphens, geboren op 14 april 1912 te Nieuwe Tonge. Ze verlieten Flakkee en gingen in het Westland wonen, in Naaldwijk. Thijs ging in de tuinbouw werken.

Nadat hij getrouwd was, is de Heere in hem gaan doorwerken. Onder de prediking van ds. H. Ligtenberg sr. behaagde het de Heere om de Christus aan zijn ziel te openbaren, als de Persoon in Wie verlossing gevonden wordt. Ds. Ligtenberg preekte op een avond in 's-Gravenzande uit Johannes 3:16: 'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.' Onder deze preek heeft de Heere hem laten zien dat er bij Hem nog genade te verkrijgen was. In verwondering riep hij uit: 'Als zulk een mens nog zalig kan worden, die met God en Zijn gebod geen

rekening hield, dan kan elk menskind nog zalig worden.'

Een jaar nadat zij zich in Naaldwijk gevestigd hadden, kwam ds. P. Honkoop sr. naar Den Haag. Deze predikant is voor hem tot veel onderwijs geweest.

Op 19 januari 1939 werd Heerschap door ds. Honkoop te 's-Gravenzande (toen een afdeling van de gemeente Den Haag) in het ambt van diaken bevestigd. In 1940 kwam er ook in Naaldwijk een afdeling van Den Haag. Daar werd Heerschap op 20 februari 1940 als ouderling bevestigd. Intussen bleef de waarheid uit Mattheüs 4:19 hem werkzaamheden geven met betrekking tot het ambt van herder en leraar. 'Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken.'

Op 22 juli 1944 werd Heerschap als student aan de Theologische School van de Gereformeerde Gemeenten aangenomen, met de studenten Van Dam, Joh. van Dijke, K. de Gier en W. de Wit. Zijn vrouw wist reeds in hun verkeringstijd dat hij predikant zou worden. De Heere was haar voorgekomen met de volgende troostwoorden: 'Want deze is Mij een uitverkoren vat, om Mijn Naam te dragen voor de heidenen en de koningen en de kinderen Israëls.'

Toen Heerschap in Rotterdam aangekomen was, ontmoette hij twee ouderlingen van de gemeente van Gouda, Chr. van Dam en W. de Wit. Zij kwamen ook met een attest van hun kerkenraad en zijn op diezelfde dag als student aangenomen.

Nadat Heerschap nog even met Van Dam had gesproken, werd hij bij de curatoren binnen geroepen. Toen hij binnen was, zei Van Dam tegen De Wit dat hij stellig geloofde dat Heerschap zou worden aangenomen. Heerschap kwam binnen en de voorzitter van het curatorium, ds. J. Fraanje van Barneveld, zei: 'Heerschap, je hebt een mooie naam. Dat je maar Armschap mocht heten.'

Die dacht bij zichzelf: 'Gaaf het er hier zo aan toe?' Nadat ds. Fraanje hem verzocht had te gaan zitten, vroeg hij aan Heerschap: 'Wat kom je hier doen, wil je dominee worden?'

Heerschap zei: 'Helemaal niet, want dat wil ik niet zijn.' 'Dat is toch ook wat. Wat kom je hier dan doen?' vroeg ds. Fraanje.

'Ik kom jullie vertellen waar ik mee loop,' zei Heerschap, 'misschien dat jullie dominees raad weten, want ik weet er geen raad meer mee.'

'Vertel het dan maar eens,' zei ds. Fraanje.

Daarop vertelde Heerschap in korte bewoordingen waar hij al geruime tijd mee liep.

Terwijl hij sprak, leunde ds. M. Hofman van Moerkapelle met zijn handen onder zijn hoofd op de tafel. Toen Heerschap dit zag, dacht hij: 'Ik ben al afgekeurd, want die man moet niets van mij hebben.' Maar wat gebeurde er? Toen Heerschap uitgesproken was, ging ds. Hofman rechtop zitten en de tranen liepen over zijn wangen.

Later heeft ds. Heerschap vernomen dat er tijdens het vertellen iets werd verklaard in het hart van ds. Hofman. Hij had een plaats gekregen in het hart van deze leraars. Na het vertellen van zijn raadselen viel een grote last van zijn schouders. Daarna verliet hij de vergadering, om even later te vernemen wat de beslissing was. Hij werd met algemene stemmen aangenomen.

Wegens de oorlogsomstandigheden werden de lessen in 1944 eerst schriftelijk gegeven. In 1945 verhuisde het gezin Heerschap naar Rotterdam. De docenten waren ds. G. H. Kersten, dr. C. Steenblok en A. van Bochove.

De eerste keer dat hij mocht proponeren, ging hij voor in de gemeente van Berkenwoude. Op de vraag van ds. Kersten hoe het was gegaan, antwoordde de student: 'De Heere is een Waarmaker van Zijn Woord.'

De studententijd heeft Heerschap in worstelen en strijd doorgebracht, totdat hij

beroepbaar werd gesteld. De Heere leerde hem toen dat hij volgen moest.

In de zomer van 1948 beëindigde student Heerschap de studie aan de Theologische School te Rotterdam. Op 18 juni werd hij kandidaat gesteld. Vele beroepen werden op hem uitgebracht, waaronder van de grootste gemeente (Rijssen) en de kleinste gemeente (Wageningen). De Heere wees hem de gemeente Wageningen. Duidelijk bepaalde de Heere hem in een nacht bij Openbaring 3:2: 'Zijt wakende, en versterk het overige, dat sterven zou.'

In diezelfde nacht ontving hij ook meerdere genade voor zijn zielenleven. Met alles kwam hij aan een eind. In de grote nood voor zijn ziel kwam hij voor Godin het stof. Daar heeft God de Vader hem als Rechter afgesneden van zijn leven en werken. Daar moest hij verloren gaan. Hij werd verwaardigd aan Gods zijde te vallen. Zijn ziel mocht voor God buigen. Op grond van Christus' verdienste sprak de Vader hem vrij uit Johannes 8:36: 'Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn.' Daar heeft hij vergeving van schuld en straf ontvangen, maar ook een recht ten eeuwigten leven.

Op 13 oktober 1948 werd kandidaat Heerschap door zijn leermeester dr. C. Steenblok in het ambt van herder en leraar bevestigd. De tekst voor deze dienst was Jeremia 3:15: 'En Ik zal ulieden herders geven naar Mijn hart; die zullen u weiden niet wetenschap en verstand.'

Aan de handoplegging namen deelde predikanten J. van den Berg, T. Dorresteyn, J. Fraanje, C. Steenblok en A. van Stuijvenberg. Ds. Heerschap deed intrede uit Handelingen 10:42-43: 'En heeft ons geboden den volke te prediken en te betuigen, dat Hij is Degene Die van God verordineerd is tot een Rechter van levenden en doden. Deze geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam.'

Ds. Heerschap werd na de dienst toegesproken door ouderling A. C. van Amersfoort, ds. A. van Stuijvenberg, ds. J. van den Berg, student G. Zwerus en ds. J. Fraanje. Na een periode van 5 jaar de gemeente van Wageningen te hebben gediend, nam hij op 15 april 1954 afscheid, omdat hij het beroep naar de gemeente Lethbridge in Canada had aangenomen, met de woorden uit 2 Korinthe 12:9a: 'En Hij heeft tot mij gezegd: Mijn genade is u genoeg.'

Op 16 april vertrok het gezin Heerschap met het schip de 'Rijndam' uit Rotterdam. In Lethbridge werd ds. Heerschap bevestigd op 6 mei 1954. door ds. J. van Zweden van Rock Valley met Prediker 11:6. Hij verbond zich met de tekstwoorden van Jesaja 40:1-2 aan de Canadese gemeente.

Zijn verblijf zou van korte duur zijn, want op 16 november 1955 bracht de gemeente van Borssele een beroep op hem uit. Hij nam dit met grote vrijmoedigheid aan uit Genesis 31:3: 'Keer weder tot het land uwer vaderen en tot uw maagschap, en Ik zal met u zijn.' Hij preekte op 11 maart 1956 afscheid met Mattheüs 28:20.

Op 19 maart vertrok hij met zijn gezin vanuit New York met de Seven Seas' naar Nederland. Voor de tweede keer mocht hij zich in Nederland aan een van de gemeenten verbinden. Op 12 april 1956 werd hij tot zijn dienstwerk ingeleid door ds. J.B. Bel van Krabbendijke met de woorden uit Openbaring 22:16. Hij verbond zich aan Borssele met Handelingen 10:29.

Eind 1959 kreeg hij een beroep van Peoples Park (New Jersey). Graag was hij in Borssele gebleven, maar de Heere bond de nood van Peoples Park op zijn hart: 'Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen.'

Met de belofte uit Mattheüs 28:20 nam hij op biddagavond, 9 maart 1960, afscheid van zijn geliefde gemeente Borssele, waar hij zijn Elimsjaren heeft gehad.

Op zaterdag 12 maart 1960 werd hij door de kerkenraad aan boord van de 'Westerdam' gebracht. Onder de verschillende vrienden die gekomen waren om afscheid te nemen, waren ook ds. C. Hegeman, ds. G.A. Zijderveld en student A. Kok.

In de gemeente van Peoples Park werd ds. Heerschap op 28 maart 1960 bevestigd met 1 Timotheüs 6:13-14, door ds. W.C. Lamain. De andere dag verbond hij zich aan de Amerikaanse gemeente met Psalm 48:10.

Hij diende deze gemeente zeven jaar en nam in juli 1967 afscheid, om zich daarna aan de gemeente van Sint Catharines te verbinden. Daar nam hij de herdersstaf 24 juli 1967 op, nadat hij door ds. L. Kieboom van Norwich was bevestigd uit Jesaja 40:6-8.

Na zes jaar nam hij op 22 mei 1973 afscheid, omdat hij het beroep naar de gemeente van Lethbridge had aangenomen. Daar werd hij op 6 juni 1973 door ds. A.W. Verhoef van Chilliwack bevestigd uit Spreuken 2:6. Ds. Heerschap verbond zich voor de tweede keer aan deze gemeente, nu met Exodus 33:16b.

Op 13 oktober 1988 herdacht hij in deze gemeente zijn veertigjarig ambtsjubileum. Na dit jubileum diende hij de gemeente nog een half jaar. In maart 1989 werd hij getroffen door een hartaanval, zodat hem op 29 maart eervol emeritaat werd verleend. Een jaar later openbaarde zich de gevreesde ziekte. Voor het laatst sprak hij op 3 mei 1992 in het Engels over Johannes 21:6a: 'En Hij zeide tot hen: Werpt het net aan de rechterzijde van het schip, en gij zult vinden.'

Zijn vrouw ontviel hem op 8 januari 1993.

Ds. Heerschap overleed op 6 december van hetzelfde jaar op de leeftijd van 82 jaar in het ziekenhuis te Coaldale. Op 9 december vond de begrafenis plaats. Ds. A.M. den Boer van Sunnyside sprak over de woorden: 'Het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin.' Verder werd het woord gevoerd door ds. H. Hofman en ds. A.W. Verhoef, ouderling A.H. Verhoef en oud- ouderling H. van Essen.

Geschriften

Een onderzoekende vraag van Petrus aan de gemeente (intredepreek), z.p. z.j.

Tweetal biddagpreken en afscheidspreek, z.p. z.j.

Diverse preken in: Uit den Schat des Woords.

Op de grens van het Oude en Nieuwe verbond, Goes z.j.

Wat eeuwig zeker is I, Texel z.j.

Wat eeuwig zeker is II, Texel z.j.

Wat eeuwig zeker is IV, Texel z.j.

Zion's comfort in life and death, z.p. z.j.

The rising of the sun of Righteousness, z.p. z.j.

Simeon's song of praise in the observation of the salvation in Christ, z.p. z.j. A Reflection At the End of the Year, z.p. z.j.

The hope of a Stranger for The Grace Which Is to Come, z.p. z.j.

Een dankbare erkenning van Gods weldadigheid bij het 40-jarig ambtsjubileum, Lethbridge 1991.

Om Zijns groten Naams wil, Barneveld 1996. Leven en werk van ds. M. Heerschap. J. van Belzen

Predikanten en Oefenaars. Biografisch Woordenboek van de Kleine Kerkgeschiedenis REDACTIE: A. Bel, P. van de Breevaart, Dr. H. Florijn, J. Mastenbroek, H. Natzijl, Drs. A. Ros. Deel 2. Artikel: J. van Belzen

FACETTEN UIT HET LEVEN VAN DS. M. HEERSCHAP

Overgenomen uit: GODS KRACHT IN ZWAKHEID VOLBRACHT

Door J. van Belzen.

UITGEVERIJ/BOEKHANDEL GEBR. KOSTER - BARNEVELD

1. Afkomst

Toen Thijs een jaar oud was, verhuisde het gezin Heerschap naar Goedereede; daar woonde het aan de Nieuwendijk. Na enkele jaren op de lagere school te zijn geweest, moest hij als jongen van twaalf jaar gaan werken in de landbouw. In die tijd waren er nauwelijks machines en werd er overwegend met paarden gewerkt. Thijs was niet alleen in de landbouw werkzaam, maar ging ook met zijn vader en opa - die vissers waren - mee de zee op, om te vissen. Zo hielp hij al jong zijn ouders, om in het levensonderhoud van het gezin te voorzien.

Zijn opa had een vissersvloot van drie schepen. In het jaar 1924 voer hij op één van die schepen op de Noordzee, toen een geweldige storm opstak. Een storm, zoals ze nog zelden hadden meegemaakt. De storm was zo krachtig dat het schip op en neer werd geworpen in de woeste golven. Zijn grootvader bond hem met touwen aan de mast van het schip, omdat het gevaar groot was dat hij overboord zou slaan. Na een angstig avontuur, slaagden ze er met Gods hulp en leiding in om behouden aan land te komen. Het schip waar Thijs op voer bleef wonderlijk gespaard, de twee andere schepen zijn vergaan en de vissers verdronken.

Samen met zijn vrienden vermaakte hij zich met allerlei sport en spel, en voetballen was zijn meest geliefde sport. Daarnaast was hij een uitmuntend zwemmer; hij dook zelfs onder grote schepen en kwam aan de andere kant weer boven water. Met een lange polsstok ging hij graag slotjespringen.

Ze zouden wel eens zien wie van hen de sterkste was. Wat de anderen niet lukte, kon Thijs wel. Hij moest, net als de anderen, op zijn buik gaan liggen, waarna zijn vrienden twee zakken erwten op zijn schouders legden, ieder met een gewicht van tachtig kilo. Hij moest dan met een gewicht van honderd zestig kilo opstaan. Tot grote verbazing van zijn vrienden lukte het hem daarmee van de grond op te staan.

Ook was er een gebeurtenis in zijn leven, waarover hij later erg beschaamd is geweest. Op zekere dag zou een jongen van een naburig dorp op Flakkee naar Ouddorp komen, om zijn meisje te ontmoeten. Thijs en zijn vrienden vonden dit niet leuk en zouden naar het naburige dorp gaan, om die jongen af te ranselen. Het behoorde in die tijd niet tot de uitzonderingen dat men met stokken en hooivorken ging vechten. De daad werd bij het woord gevoegd, en daar ging de jeugdige bende op pad. Het eindigde in een grote rel, want de bewuste jongen werd inderdaad bewerkt met stokken en hooivorken, zodat hij gewond raakte. Als aanvoerder van de bende werd Thijs door de politie gearresteerd en heeft hij een nacht in de gevangenis doorgebracht.

In het jaar 1928, Thijs was toen zeventien jaar, kreeg hij verkering met Neeltje Catharina Camphens. Zij was geboren op 14 april 1912, te Nieuwe Tonge. Nel, zo was haar roepnaam, kwam uit een geheel andere familie dan Thijs. Haar ouders, Klaas Camphens en Geertje Oostdijk, waren beiden mensen die in de vreze des Heeren leefden. Het waren bedroefden om der bijeenkomsten wil, omdat de zuivere bediening van Gods Woord in die dagen in Nieuwe Tonge niet te vinden was. Op zondag werd door vader Camphens het Overjarig Koren gelezen.

Nel was negen jaar toen de Heere Zijn genade in haar leven verheerlijkte. De lust werd voor haar uit de zonde weggenomen en ze leerde een droefheid naar God kennen. Toch lag er in haar hart een innerlijke liefdesbetrekking op de nog in de zonde levende Thijs. Het laat zich verstaan dat Nel en Thijs elkaar in het geheim ontmoetten, uit vrees dat haar ouders dit zouden opmerken. Deze verhouding van Nel werd door haar ouders zeker niet op prijs gesteld.

Zo is het wel gebeurd dat ze op een dijk met elkaar stonden te praten en dat vader Camphens de dijk op kwam. Thijs keek snel rond, om een plaats te vinden waar hij zich tijdig kon verbergen. Vlakbij stond een vrachtwagen die aardappelen had gelost. Hij sprong op die vrachtwagen en verborg zich onder de lege jutezakken. Dit zou echter pijnlijk voor hem aflopen. Enkele jongens beklommen de vrachtwagen eveneens en gingen op de lege jutezakken springen, niet wetend dat daaronder Thijs Heerschap lag, die zich uit vrees voor zijn aanstaande schoonvader had verstopt. Hij heeft dit verdragen, zonder enig geluid te maken, maar er wel "enige" blauwe plekken aan overgehouden.

Hun ontmoetingen bleven niet verborgen. Nadat vader Camphens het tweetal eens samen had gezien, moest Nel haar vader vertellen wat er eigenlijk met haar aan de hand was.

Vader Camphens zei tegen zijn dochter: "Als ik je nog één keer met die jongen zie, zal ik je met een touw aan de tafelpoot vastbinden". Deze bedroevende zaak heeft zij aan Thijs verteld en vanaf dat moment hebben ze elkaar voor enige tijd losgelaten.

Zij legde de omstandigheden waarin zij zich bevond in het gebed voor de Heere neer. In haar worsteling voor het aangezicht des Heeren mocht ze Hem vragen, als haar voornemen niet overeenkomstig Zijn heilige wil was, of de Heere haar liefde voor deze jongen zou willen wegnemen.

De Heere nam deze liefde niet weg, maar kwam lieflijk in haar hart over, met deze woorden: "*Want deze is Mij een uitverkoren vat, om Mijn Naam te dragen voor de heidenen.*" Nooit heeft zij daarover met hem gesproken. Later, toen hij zich geroepen wist, heeft zij hem deze waarheid verteld.

2. Bekering

Thijs was zeventien jaar, toen de Heere hem liet zien dat hij buiten God en zonder God over de wereld ging. In die tijd werkte hij als boerenknecht. Op zekere dag spande hij de werkpaarden in en nam ze mee naar het land. Op het land gekomen, werkten de paarden niet mee, waarop hij zo boos werd, dat hij tegen die dieren vloekte. Als een donderslag uit een heldere hemel hoorde hij een stem, die tot hem sprak: "Zo waakt dan; want gij weet den dag niet, noch de ure, in dewelke de Zoon des mensen komen zal." Eén ogenblik dacht hij dat zijn baas hem had horen vloeken en hem daarover aansprak. Er was echter niemand te zien. De wanhoop die hij in zich voelde, deed hem dadelijk geloven dat dit zijn baas niet kon zijn. Zijn ogen werden geopend: hij moest sterven en kon niet sterven. Het was de tijd, in Gods eeuwige raad bepaald, dat de Heere hem de schuldbrief thuis stuurde. Door het overtuigende werk van de Heilige Geest leerde hij verstaan een schuld bij God te hebben, die van de aarde tot de hemel reikte. Was hij in de morgen nog vrolijk en straatversjes fluitend naar het land gegaan, als een gebroken jongeling keerde hij huiswaarts. Dit bracht hem in verborgen plaatsen, waar een ander niet van mocht weten, maar wat ook niet verborgen bleef. Op het land werkzaam, gebeurde het meer dan eens dat hij zijn zielen nood in een greppel voor Gods aangezicht uitweende. Dit zagen andere knechten, waarop zij naar de boer gingen en zeiden: "Thijs moet ontslagen worden, hij ligt telkens in een greppel te slapen." Maar de boer wist wel beter. Thijs sliep niet in

de greppel, maar stortte zijn hart uit voor het aangezicht des Heeren.

Vóór deze tijd had hij nog nooit in de Bijbel gelezen. Hij kocht een boek en meende dat het de Bijbel was, maar het was de Christenreis van John Bunyan.

In die tijd kwam hij in aanraking met Gods volk. Op een avond kwam een kind van God, een ouderling, Thijs opzoeken. Deze man had van de boer waar Thijs werkte gehoord dat er wat in zijn knecht omging. In de vruchten kwam dit duidelijk openbaar. Thijs vertelde de ouderling dat hij een Bijbel had gekocht; de bezoeker wilde deze Bijbel wel eens zien. Hij deelde Thijs mee dat het wel een heel goed boek was, dat hij lezen kon, maar dat het niet de Bijbel was. Hij heeft van deze ouderling toen een Bijbel gekregen, als Kompas op zijn levensweg. Vanaf die tijd bad hij thuis voor het eten, hij las uit Gods Woord en dankte na de maaltijd. Dit werd hem niet in dank afgenomen door zijn ouders, broers en zusters. Zij deden hem vaak na en bespotten hem.

Opgegroeid in een bijna onkerkelijk gezin, was hij voor deze tijd nog nooit in een kerk geweest. Maar juist toen Thijs in zijn ongeluk liep, verhuisde het gezin Heerschap op 14 maart 1929 van Goedereede naar Dirksland. Daar behaagde het de Heere deze van Zijn Woord en dienst vervreemde jongeling een plaats te geven in Zijn huis. Daar sprak Ds. Heerschap zelf later van: "De Heere brengt de zondaar tot het middel, of het middel tot de zondaar."

Zijn eerste kerkgang was in Dirksland, een dienst waar Ds. A. de Blois in vooring. Deze diende de gemeente van Dirksland van 1925-1935. In de laatste bank zat de jonge Thijs, als de ongelukkigste mens in de kerk.

Ondertussen had ook zijn vroegere vriendin Nel Camphens gehoord wat de Heere gedaan had in het leven van Thijs. Zij vertelde deze gebeurtenis aan haar vader, die dit zomaar niet overnam. Wonderlijk, oma Oostdijk (de moeder van Nels' moeder) had ook werkzaamheden met deze jongen en zei tegen haar schoonzoon Camphens: "Je moet die jongen maar eens nakijken en zien wat er van hem zal worden." De liefde voor Thijs was bij Nel altijd nog even sterk en het duurde dan ook niet lang of ze kregen opnieuw verkering met elkaar. Vanaf die tijd mocht Thijs bij het gezin Camphens in huis komen. T

oen vader Camphens op een zondag, als naar gewoonte, thuis een preek las, was ook Thijs onder de luisteraars. Zijn hart verbrak er onder, zodat de tranen over zijn gezicht liepen. De Heere zegende het lezen van deze preek aan zijn hart.

3. Huwelijk

Na een verkeringstijd van enkele jaren brak het ogenblik aan dat zij in de weg van het huwelijk aan elkaar verbonden werden.

Thijs kreeg werk in de tuinbouw, in het Westland, waar ze in Naaldwijk spoedig een huis vonden. Zij verlieten hun geboortestreek Flakkee en gingen in het Westland wonen. Daar zouden ze lief en leed met elkaar delen.

De vijandschap van zijn ouders werd Thijs niet bespaard. Toen hij op de dag van zijn huwelijk uit huis ging, zei zijn moeder tegen hem: "Ik hoop dat je nog eens op je blote knieën terug zult komen, om een sneetje brood." Welk een vijandschap moest hij ondervinden vanwege het goede werk dat de Heere in hem begonnen was. Dit is geheel anders uitgelopen dan door zijn ouders werd gehoopt.

Op 23 juli 1932 werd in de burgerlijke gemeente van Naaldwijk het huwelijk voltrokken; hun huwelijk is niet kerkelijk bevestigd. De redenen waren dat Thijs, die kerkelijk wel meeleeftte, bij geen kerkverband was aangesloten, terwijl bij Nel thuis

vader Camphens zondags enkele preken las; een veel voorkomend verschijnsel in die dagen. Al is hun huwelijk, door deze omstandigheden niet kerkelijk bevestigd, toch mogen we hartelijk geloven dat dit huwelijk door de Heere Zelf is gesloten. De belofte uit Prediker 4:9: "Twee zijn beter dan één; want zij hebben een goede beloning van hun arbeid," heeft de Heere in hun leven rijkelijk vervuld.

De Heere verblijdde het echtpaar Heerschap in 1933, een jaar nadat ze getrouwd waren, met de geboorte van een dochtertje. In 1934 ontvingen ze opnieuw oudervreugde, toen werd hun tweede dochtertje geboren.

4. Openbaring van Christus

Nadat ze enkele jaren in de Gereformeerde Gemeente hadden meegeleefd, was het hun innerlijke begeerte zich kerkelijk aan te sluiten. Maar waar, en hoe zou dit worden opgelost? In 's-Gravenzande was een afdeling ontstaan van de Gereformeerde Gemeente van Den Haag-Centrum. Daar gingen ze voortaan naar de kerk, want het was de dichtstbijzijnde plaats waar de zuivere waarheid nog te beluisteren viel. Het duurde echter nog enkele jaren voordat ze in het midden van de gemeente belijdenis des geloofs mochten afleggen. Een jaar nadat ze getrouwd waren, werd Ds. P. Honkoop op 29 augustus 1933 in Den Haag-Centrum door Ds. G.H. Kersten als predikant bevestigd. De Heere zegende de prediking van deze predikant voor Thijs en hij ontving in de middellijke weg veel onderwijs van hem.

Waren de omstandigheden voor het tijdelijk leven in deze jaren veelvuldig, ook in het geestelijk leven van Thijs waren er veel bekommelingen aangaande het heil van zijn onsterfelijke ziel. In de weg der zelfverbetering knapte hij zich op, zoals de rijke jongeling deed, tijdens de omwandeling van de Heere Jezus op aarde. Hij trachtte een gerechtigheid op te bouwen, waarmee hij voor God kon bestaan. Hij kon over geen strohalm meer heen, zodat zelfs de krant de deur uit moest.

In een bange nacht, van innerlijke strijd en benauwdheid, behaagde het de Heere hem af te snijden van al zijn goede werken en zijn leven naar de wet, met deze woorden: "Uit de werken der wet zal geen vlees voor God gerechtvaardigd worden."

Met alles wat hij geprobeerd had, om zichzelf te bekeren en voor God te kunnen bestaan, heeft hij uitgeroepen: "Verloren, voor eeuwig verloren en kwijt." Het kon voor hem niet meer.

De andere dag is hij weggevlucht en ruim veertien dagen teruggevallen in de wereld. Alles wat er was geweest, wierp hij weg. Hij ging zondags niet meer naar de kerk en met een van zijn vroegere vrienden ging hij het pad der zonde op. Satan wees hem erop dat iedereen nog zalig kon worden, maar voor hem was dat nooit meer mogelijk. Hij had geen hoop meer om behouden te worden, hij had het oordeel verdiend en kon in zichzelf geen gerechtigheid meer vinden, om voor God te bestaan.

Thijs keerde voor een tijd naar zijn zondig verleden terug, daar deed hij de Heere, maar ook zijn vrouw, veel verdriet mee. Zij smeekte de Heere echter of Hij haar man terug wilde brengen op de rechte plaats, voor Gods aangezicht, en vroeg zich af wat er nog van haar leven terecht zou komen.

Nadat hij ruim twee weken in de wereld was teruggevallen, maakte de Heere hem 's nachts wakker en kwam Hij terug op Zijn eigen werk. Zijn bed heeft staan schudden van de strijd, toen het recht Gods op zijn ziel werd gedrukt. Het recht des Heeren keerde weder tot de verheerlijking van Gods deugden. In die nacht heeft zijn vrouw tot vier keer toe uitgeroepen: "Wat zal er nog van terechtkomen?" Die nacht zijn zij hun leven lang niet meer vergeten.

Als een verslagen en verbroken man, vervolgd door het recht Gods, is hij een week lang over de wereld gegaan. De Kerk zal in een rechte weg tot de zaligheid komen: "Sion zal door recht verlost worden."

Hij kon het niet langer meer dragen en was de wanhoop nabij. Hij stond aan een gracht in Naaldwijk, met het plan zichzelf daarin te storten en er maar een einde aan te maken. Het kon voor Thijs nooit meer, het was kwijt en verloren.

In deze voor zijn zieleleven bange en benauwde weg ging hij toch op een avond, binnendoor, langs de tuinderijen naar de kerk in 's-Gravenzande en stelde zich onder het gehoor van Ds. H. Ligtenberg sr.

Die avond zou voor hem niet eindigen in de wanhoop, maar het behaagde de Heere om de Christus aan zijn ziel te openbaren, als de Persoon in Wien verlossing gevonden wordt. Ds. Ligtenberg preekte die avond uit Johannes 3:16: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." Onder deze preek heeft de Heere de weg willen openen dat er nog genade bij Hem te verkrijgen was.

Toen was er een mogelijkheid van zalig worden aan zijn kant. Het kon voor hem ook nog. "Een ogenblik was er in Gods toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid."

Over de mogelijkheid van zalig worden zei Ds. Heerschap zelf: "De Borg heeft geen mogelijkheid van zalig worden verdiend, maar een volkomen zaligheid. Maar aan de kant van een mens is het een mogelijkheid dat ik nog zalig kan worden." Hij is die avond verheugd uit de kerk gekomen, terwijl hij er zo benauwd in gegaan was.

De weg naar huis ging weer langs de tuinderijen en daar heeft hij, in die ruimte verkerend, de hoed van zijn hoofd genomen; hij zwaaide en wonderde het wonder uit: "Nieuw leven, nieuw leven!" De grasscheutjes der aarde heeft hij uit de grond getrokken en daar heeft hij de geur van de schepping geroken. De vogels des hemels heeft hij anders de lof des Heeren horen zingen als voorheen.

In verwondering riep hij uit: "Als zulk een mens nog zalig kan worden, die met God en Zijn gebod geen rekening hield, dan kan elk menskind nog zalig worden."

Het was eerst zonder hoop en nu kon hij behouden worden door een Ander. Hij werd gewaar dat zijn schuld betaald kon worden door Die Tussentreder, de Middelaar Gods en der mensen, Die sprak: "Ik heb verzoening gevonden."

Daarop terugziend mocht Ds. Heerschap wel eens zeggen: "Er is veel meer genade dan schuld en veel meer gerechtigheid dan ongerechtigheid."

In Zijn voorzienigheid heeft de Heere hem in het Westland een plaats gegeven, niet alleen onder Gods volk, maar ook in het hart van Gods volk.

Het gezelschapsleven was in die dagen nog in ruime mate te vinden. Wat heeft de Heere hem daar onderwijs willen geven. Er werd dan gesproken uit het geestelijk leven en over de bevindelijke gangen die God met Zijn volk houdt.

Op deze gezelschappen werd hij niet opgebouwd, maar kreeg hij onderwijs om het leven niet in de gestalten en uitgangen te zoeken. Er werd heen gewezen naar het werk en de Persoon van Hem in Wie de zaligheid gevonden wordt, door het dierbaar geloof. Daartoe is het onmisbaar nodig dat Gods Geest komt te twisten in het hart van de zondaar, om uitgedreven te worden naar Die geheel enige en volkomen Zaligmaker Jezus.

De gezelschappen in Den Haag zijn voor hem onvergetelijk geweest. Dan gebeurde het menigmaal dat het ene kooltje het andere aanstak. Daar vertelde ook Thijs van hetgeen de Heere aan zijn ziel had gedaan en werd er bij tijden en ogenblikken wel eens bij beurte gezongen van de wijngaard van rode wijn. Wanneer hij dan naar huis

ging, zei het oude volk van God tegen hem: "Heerschapp, als je nu eens een stevige handdruk krijgt van Gods volk moet je niet denken dat je erbij hoort, hoor!" Zo ging hij van het gezelschap naar huis. Deze uitspraken gaven hem wel stof tot nadenken en dreven hem, onderweg naar huis en thuis, uit in het verborgene, aan de troon van Gods genade. Soms werd hij van het gezelschap zelfs weggestuurd, dan zei men tegen hem: "Vraag maar of God u bekeren wil." Terwijl hij toch goed wist wat de Heere aan zijn ziel gedaan had!

Nadat Thijs en Nel de belijdeniscatechisatie hadden gevolgd, hebben zij op 15 april 1938 belijdenis des geloofs afgelegd, bij Ds. P. Honkoop in 's-Gravenzande. In deze dienst werd aan Nel, zij was toen zesentwintig jaar, de volwassendoop bediend. Doordat zij thuis onder het preeklezen opgroeide, was zij ongedoopt gebleven. Het was haar innerlijke begeerte om gedoopt te worden en ze stemde in met de vraag van de kamerling aan Filippus: "Ziedaar water; wat verhindert mij gedoopt te worden?" Ze heeft op de vraag van Filippus: "Indien gij van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd;" met de kamerling geantwoord: "Ik geloof, dat Jezus Christus de Zone Gods is." In de dienst waarin Thijs en Nel belijdenis des geloofs aflegden en Nel werd gedoopt, ontvingen ook hun twee dochtertjes, die inmiddels vier en vijf jaar oud waren, de Heilige Doop. Het zal voor hun gezin ongetwijfeld een ontroerende dienst geweest zijn.

Toen maakte Thijs ook zijn eerste gang naar het Heilig Avondmaal, onder de bediening van Ds. P. Honkoop. In het uitwendige had hij voor zichzelf een groot probleem: Zijn kostuum, zo meende hij, was niet geschikt om daarmee in het midden der gemeente voor Gods aangezicht te verschijnen. Maar de Heere betoonde in deze gang een Proever der harten en een Kenner der nieren te zijn. Alles viel weg, hij mocht gaan zoals hij was. Dat wil niet zeggen dat er geen eerbied te betrachten is, ook in de kleding, om aan de tafel des Heeren deel te nemen, maar de omstandigheden waren de Heere op een volmaakte wijze bekend. Beladen met zijn zonden en schuld naderde hij als een onwaardige tot de tafel des Heeren. Daar proefde en smaakte hij de uitlatingen van Gods liefde: "Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten."

5. Uitredding in de oorlogsjaren

In de oorlogsjaren, toen het gezin Heerschapp in Naaldwijk woonde, gebeurde het dat ze geen eten meer hadden. Inmiddels hadden ze, door de zegen des Heeren, reeds vier kinderen ontvangen. Ook de ouders van Thijs hadden niets meer te eten. Gods Woord is in die dagen waarheid geworden: "De honger nu werd zwaar in het land."

Het zal bij Thijs en zijn vrouw ongetwijfeld een zaak van gebed geweest zijn. Zou de Heere Zijn Woord onvervuld laten? Heeft David niet betuigd in Psalm 37:25: "Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien den rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad, zoekende brood." Toen werd hij door Joh. Verwey, die aardappelhandelaar was in Den Haag, opgebeld dat hij aardappelen kon komen halen. Toen hij in Den Haag aankwam, was hij erg verwonderd. De vracht was zo groot dat hij alles niet in één keer op zijn fiets kon meenemen. Het waren niet alleen aardappelen, maar ook olie en meel. Er was nog meer dan hem beloofd was.

Hij heeft die aardappelen, de olie en het meel ondergebracht bij een beurtschipper uit Naaldwijk, die in Den Haag lag. Die zou de verkregen buit naar Naaldwijk vervoeren. Thuisgekomen ging Thijs naar de beurtschipper toe, om zijn goederen af te halen. De beurtschipper zei tegen hem: "Jongen, ik heb maar één zakje overgehouden, de

Duitsers hebben de rest ingevorderd."

Dit wekte bij Thijs argwaan, zodat hij aangifte deed bij de politie. De agent die hij hierover sprak, heette Ten Kate en hij was lid van de Gereformeerde Gemeente. Hij zei tegen Thijs: "Dat is onmogelijk, want als de Duitsers iets invorderen, dan vorderen ze alles en laten geen zak met aardappelen staan."

Samen zijn ze naar die beurtschipper gegaan en op de vraag van de agent waar de rest was gebleven, viel de man door de mand. Hij had alle goederen thuis, op z'n zolder, verborgen, maar moest alles teruggeven. Als God wat geeft, dan moeten wij er afblijven. Na dit voorval waren ze rijk bedeed met weldaden voor de tijdelijke nooddrift. "Hij overlaadt ons, dag aan dag, met Zijne gunstbewijzen." Dan mogen anderen er ook in meedelen! In zijn mededeelzaamheid zei Thijs tegen zijn vrouw: "Weet je wat we nu doen? Ik ga mijn vader en moeder roepen, dat ze bij ons mee kunnen eten." Zes weken hebben zijn vader en moeder in het gezin van hun zoon meegeeten.

Het water kwam soms tot aan de lippen, maar de Heere heeft zorg gedragen dat het niet over de lippen kwam. Er zijn dagen geweest dat het gezin bloembollen heeft gegeten, vanwege de honger. De Heere neigde zelfs het hart van Roomse mensen, om hen van levensmiddelen te voorzien.

Eens is Thijs op wonderlijke wijze voor de dood gespaard. Toen hij voorovergebogen stond, om een kist van de grond op te tillen, werd er een kogel door het dakvenster geschoten, die enkele centimeters boven zijn hoofd explodeerde. Voor de tweede keer werd hij wonderlijk gespaard. Ook door deze gebeurtenis merkte hij de bewarende hand des Heeren over zijn leven op.

6. Ambtsdrager

Toen het echtpaar Heerschap in Naaldwijk woonde, gingen zij zondags in 's-Gravenzande naar de kerk; naar de reeds genoemde afdeling van de Gereformeerde Gemeente, die onder Den Haag-Centrum ressorteerde.

Toen Heerschap zevenentwintig jaar was, legde de Heere een begeerte in zijn hart om in Zijn dienst werkzaam te zijn. De Heere kwam in zijn hart met de woorden uit Mattheüs 4:19: "Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken."

Aan het eind van 1938 kwam mevrouw Heerschap op een zondagmorgen uit de kerk thuis en zei tegen haar man: "Ik heb nieuws voor je."

Waarop hij antwoordde: "Dat hoef je niet te vertellen, ik sta zeker op de lijst?"

Ze zei: "Ja, voor diaken." Dit zei hij niet omdat hij zich zo geschikt vond om ambtsdrager te zijn, maar omdat hij dit geloofde, vanwege de werkzaamheden die hij met het ambt had.

Enige tijd later werd hij op de ledenvergadering gekozen als diaken. Ds. P. Honkoop vroeg hem: "Heerschap, wat denk je ervan om diaken te worden?"

Zijn vastberaden antwoord was: "Dat doe ik, hoor!" Waarop Ds. Honkoop, enigszins verbaasd, tegen hem zei: "U denkt er erg gemakkelijk over."

Hij vertelde dat hij dit mocht weten, omdat de Heere Zelf hem geroepen had met de woorden: "Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken."

Hij werd 19 januari 1939, op zevenentwintigjarige leeftijd, in 's-Gravenzande door Ds. Honkoop als diaken bevestigd. Hij dacht: "De zaak is opgelost en de begeerte vervuld," maar toch bleef hij met deze woorden werkzaam.

Nadat hij de gemeente een jaar als diaken had gediend, werd hij gekozen voor ouderling.

In die tijd waren er verschillende gezinnen uit Naaldwijk, die in 's-Gravenzande naar de kerk gingen. Zo kwam er op 20 februari 1940 ook in Naaldwijk een afdeling van

Den Haag-Centrum, waar Heerschap op diezelfde dag, door Ds. Honkoop, als ouderling werd bevestigd. Hij was vanaf die tijd ook voorzitter van de kerkenraad. Vijf jaar heeft hij de gemeente als ouderling gediend, maar met de waarheid: "Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken," bleef hij werkzaamheden tussen God en zijn ziel houden. De eerste preek die hij las was van Bernardus Smytegelt. Zoals hij zelf zei, heeft hij niet geweten hoe hij deze eerste preek heeft gelezen; staande op zijn voeten, of op zijn hoofd, benauwd en nat van het zweet. De Heere heeft het lezen van deze eerste preek echter nog willen zegenen.

In de jaren toen Heerschap diaken en ouderling was, had hij al vele werkzaamheden tot het voortreffelijke werk, om in Gods kerk op aarde het Woord van vrije genade uit te dragen. Spreekt de apostel niet in 1 Timótheüs 3:1: "Dit is een getrouw woord: zo iemand tot eens opzieners ambt lust heeft, die begeert een treffelijk werk." Maar hij wilde deze werkzaamheden verbergen en had het nog nooit tegen iemand verteld. Als hij het had kunnen begraven, om het nooit meer te vinden, dan had hij het zeker gedaan. De onmogelijkheid en het opzien waren zo groot, omdat hij niet bij de Waarheid was opgevoed. Hij vond zichzelf daarvoor te dwaas en onverstandig, en zijn kennis van de Waarheid was zeer gering. En dan Gods Woord uit gaan dragen, dat was voor hem onmogelijk, daar had hij zichzelf ook niet voor over.

Al deze tegenwerpingen waren ook bij de profeten te vinden. Jesaja noemde zich een man van onreine lippen, en Jeremia sprak: "Ach, Heere HEERE, zie, ik kan niet spreken, want ik ben jong."

Ondanks zijn innerlijk verzet bepaalde de Heere hem meer en meer bij het predikambt. Hij verzette zich daar tegen, totdat de Heere hem te machtig werd. Maar toen maakte de Heere Zijn volk werkzaam met deze zaak. Ze kwamen naar hem toe en waarschuwden hem de roepstem des Heeren niet langer tegen te staan.

Toen hij dertig jaar werd kwamen verschillenden van Gods kinderen hem feliciteren, waaronder ook een ouderling van de gemeente, die tegen hem zei: "De Heere Jezus was dertig jaar oud toen Hij ging preken."

Er waren ook leraars die hem daarover aanspraken en zeiden: "Heerschap, pas op, als je blijft tegenstaan!" Hij hoorde hen stilzwijgend aan.

Toen heeft het de Heere behaagd hem op een ziekbed neer te leggen. Weken was hij ziek, met daarbij de roepstem in zijn hart: "Wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad." En daar heeft hij de Heere beloofd: "Als de Heere hem de gezondheid weer gaf, dan zou hij zich stellen in de ordelijke weg. De Heere gaf hem de gezondheid terug, maar hij ging weer dezelfde weg. Gelijk de profeet Jona in ongehoorzaamheid naar Tarsis vluchtte, in plaats van naar Ninevé te gaan, zo probeerde ook Heerschap de roeping tot het ambt te ontvluchten. Niet gehoorzaam om de Heere te volgen. Het was voor hem onmogelijk zich op te geven voor het ambt van herder en leraar. Wat moest hij tegen de kerkenraad en de leden van het curatorium gaan vertellen? Hij legde de Heere in het gebed voor dat hij daartoe onbekwaam was en het ook niet zou doen. Toen nam de Heere het op voor Zijn Eigen eer, Zijn Eigen Naam en Zijn Eigen werk, met de waarheid uit Exodus 3:14: "IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL. Ook zeide Hij: Alzo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden."

In die tijd kwamen Ds. H. Ligtenberg en Ds. P. Honkoop preken in de gemeente van Naaldwijk en vroegen hem, met betrekking tot het ambt: "Heerschap, hoe staat het er nu bij? Wanneer kom je nu eens een keer bij de kerkenraad om een attest."

Vanuit de onbekwaamheid en onmogelijkheid aan zijn zijde, antwoordde hij hun dan:

"Nee, nee, daar komt nooit iets van terecht."

Maar tot zijn grote verbazing zei Ds. Honkoop, na een kerkdienst in het midden van de week, vastbesloten tegen hem: "Volgende week is het dubbele kerkenraad van Den Haag-Centrum en Naaldwijk, en dan verwachten we je!"

Ondanks de les die de Heere hem op zijn ziekbed had gegeven, gaf hij als antwoord: "Geloof er maar niets van." Ds. Honkoop liet zich echter niet zomaar de mond stoppen en zei: "U moet een brief schrijven."

Dit heeft ouderling Heerschap niet onberoerd gelaten en toen hij na deze kerkdienst thuiskwam, zette hij zich neer om een brief te schrijven, waarin hij meedeelde dat hij op de volgende kerkenraadsvergadering zou verschijnen. Hij verloor de strijd, want de Heere nam de zaak op. Het was niet de zaak van Heerschap, maar het was Gods zaak. Hoewel hij zijn brief 's avonds had geschreven, was hij de volgende morgen kennelijk van gedachten veranderd. Voordat hij naar zijn werk ging, wierp hij zijn brief achter zijn boeken in de boekenkast, met het plan hem, als hij 's avonds thuis zou komen, te verscheuren.

Toen Heerschap die avond thuiskwam, liep hij naar de boekenkast, om de brief van achter de boeken te halen. Tot zijn grote verbazing kon hij de brief niet meer vinden. Hij vroeg aan zijn vrouw: "Heb je een brief gevonden, die achter mijn boeken lag?" Waarop zij antwoordde: "Ik heb vandaag de boekenkast uitgestoft en inderdaad een brief gevonden. Hij was gericht aan de kerkenraad, dus heb ik Jo opdracht gegeven om hem te posten. Want volgende week is het toch kerkenraad?"

Waarop Heerschap tegen zijn vrouw sprak: "Moeder, moeder, weet je wat er nu moet gebeuren? Nu moet ik de kerkenraad een attest gaan vragen, om voor het curatorium te verschijnen."

Wat mevrouw Heerschap toen tegen haar man vertelde was hem volkomen onbekend: "In de tijd van onze verkering heeft mijn vader mij gewaarschuwd om de verhouding met een wereldse jongen te verbreken.

Maar de Heere is mij voorgekomen met deze waarheid: "Want deze is Mij een uitverkoren vat om Mijn Naam te dragen voor de heidenen en de koningen en de kinderen Israëls." Ik heb deze dingen wel tegen Gods volk verteld, maar heb het bewust voor jou verzwegen. Ze zeiden tegen mij: "Je moet maar eens nakijken wat voor man jij krijgt."

Daarna is Heerschap naar de kerkenraad gegaan, waar hij zijn raadsels verteld heeft. Het antwoord werd hem spoedig gegeven. Ds. Honkoop zei: "Heerschap, we geven je een attest."

Enkele dagen voor de vergadering van het curatorium ontmoette hij nog de oude vrouw Vaane, die de Heere vreesde. Zij was vanwege de oorlogsomstandigheden van Nieuwerkerk (Zld.) naar het Westland geëvacueerd. De vragen die in zijn hart leefden, en de strijd die hij doorworstelde, heeft hij haar verteld. De vereniging, vanwege het Goddelijk genadewerk, gaf hem rust in zijn hart en vrede in zijn ziel. In de wetenschap dat de Heere instaat voor Zijn Eigen werk, kon hij naar Rotterdam gaan.

Nadat Heerschap van de kerkenraad van Den Haag-Centrum een attest had gekregen, baande de Heere op 22 juli 1944 de weg naar het curatorium.

In Rotterdam aangekomen, ontmoette hij daar ook Chr. van Dam en W. de Wit, die beiden ouderling waren in de gemeente van Gouda. Zij kwamen ook met een attest van hun kerkenraad en zijn op diezelfde dag ook als student aangenomen, om de lessen te volgen op de Theologische School.

Na het vertellen van zijn raadselen zei hij tegen de leden van het curatorium: "Ik ben een zware last kwijt."

Daarna verliet hij de vergaderruimte, om even later te vernemen wat de beslissing

was. In stilte en vertrouwen gaf hij de zaak in de handen des Heeren over.

Op 22 juli 1944, de dag waarop het curatorium vergaderde, werden nog vier personen toegelaten tot de Theologische School, n.l.: Chr. van Dam, Joh. van Dijke, K. de Gier en W. de Wit. In januari van dat jaar was ook C. Hegeman al toegelaten.

M. Heerschap en C. Hegeman werden in hun studententijd wel de "tweelingbroers" genoemd.

Voor het volgen van de lessen is het gezin Heerschap in september 1945 verhuisd naar de Schietbaanlaan 86b, in Rotterdam-West.

Toen Heerschap teruggeroepen werd, zei Ds. Fraanje: "Het curatorium heeft met algemene stemmen besloten u toe te laten om de lessen te volgen op de Theologische School. Ga maar naar huis, om het wonder Gods uit te wonderen, en dan moet je overal je roeping en bekering maar gaan vertellen."

Dit begreep de pas aangenomen student heel goed en hij antwoordde: "Ik dank u, dominee." Toen hij buiten kwam, bond de Heere in de dadelijkheid de grote verantwoordelijkheid op zijn hart.

Op de Boezemsingel zag hij een man en een vrouw die aan de deur spelden en knopen verkochten. Daarmee kwam hij in de onmogelijkheid van zijn leven terecht. In zijn hart rees de verzuchting ten hemel: "O God, als ik nu zielen moet gaan leiden, waartoe ik niet bekwaam ben, kan ik beter met die mensen meegaan om knopen en spelden te verkopen, dan dat ik zielen ga bedriegen voor de eeuwigheid."

7. Student 1944-1948

In verband met de oorlogsomstandigheden begon student Heerschap met het volgen van schriftelijke lessen. Het onderwijs op de Theologische School in Rotterdam begon voor hem in september 1945. Nadat hij zich met zijn gezin in Rotterdam had gevestigd, zat hij zondagsmorgens altijd onder het gehoor van zijn leermeester, Ds. G.H. Kersten, in de Boezemsingelkerk. Omdat de afstand van zijn huis naar de Boezemsingel erg groot was (om tweemaal per zondag te lopen), beluisterde hij op zondagavond de prediking van Ds. H. Ligtenberg, die toen in Rotterdam-West stond.

Niet alleen Ds. G.H. Kersten, maar ook Dr. C. Steenblok en de heer A. van Bochove waren zijn docenten, gedurende de vier jaar die hij gestudeerd heeft.

In 1944 werd student Heerschap tijdens een razzia door de Duitsers van huis meegenomen en gedwongen om zich met andere personen uit het dorp Naaldwijk op het Dorpsplein op te stellen. Een man die nooit naar de kerk ging en zelfs bitter vijandig was wanneer zijn vrouw de kerk bezocht, hoorde dat Heerschap ook tot de gevangenen behoorde. De Heere neigde het hart van deze man; hij nam contact op met een Duitse officier en kon met een groot geldbedrag de vrijheid voor Heerschap kopen. Student Heerschap werd inderdaad vrijgelaten. Wat er in het hart van deze man omging, is ons onbekend, maar na deze gebeurtenis mocht zijn vrouw onbelemmerd naar de kerk gaan.

Toen Heerschap drie maanden in Rotterdam studeerde gebeurde het volgende. De Heere had hem op jeugdige leeftijd tot inkeer gebracht, en omdat hij vrijwel onkerkelijk was opgegroeid, had hij weinig of geen boeken die voor de studie geschikt waren.

Men vertelde hem dat zaterdags op de markt aan het Noordplein een boekenkraam van Van der Tol uit Dordrecht zou staan, en dat hij daar gebruikte boeken kon kopen, die voor de studie geschikt waren.

Op de eerstvolgende zaterdag ging student Heerschap naar het Noordplein. Daar vond hij al spoedig de boekenkraam van Van der Tol.

Nadat hij verschillende boeken had bekeken, kwam hij al gauw in gesprek met de

verkoper. Enkele belangstellenden, waaronder leden van de Boezemsingelkerk, bleven staan en luisterden naar het gesprek. Door één van hen werd een vraag gesteld en al spoedig stonden er ongeveer twintig mensen om hem heen. Heerschap wist niet dat er ook enkele Joden bij waren, maar dat zou hij spoedig bemerken. Na nog even over een bepaald boek gesproken te hebben, kwam de Naam Jezus Christus van zijn lippen. Die Joden spogen van nijd op straat, toen zij de Naam van Jezus Christus hoorden. Hij preees Hem aan als de Zaligmaker der wereld en de Christus der Schriften.

Na dit gesprek vertelde één van de "toehoorders" Ds. Kersten dat student Heerschap op het Noordplein had staan preken, voor wel twintig mensen. Toen hij 's maandags op de school kwam, sprak Ds. Kersten hem hierover aan. Nadat de student hem de juiste toedracht had verteld, zei de dominee er verder niets meer van.

Nadat hij negen maanden de lessen op de school had gevolgd, moest student Heerschap in 1946 een stichtelijk woord gaan spreken. De Heere heeft hem daarin niet beschaamd laten staan en Zijn Woord vervuld: "Hij, Die u roept, is getrouwd, Die het ook doen zal."

Zijn eerste preek mocht hij uitspreken in de gemeente van Berkenwoude; de Heere heeft hem daar uit- en doorgeholpen. De andere dag heeft hij daar een kind van God begraven. Deze eerste preek en de eerste begrafenis die hij leidde, is hij nooit meer vergeten.

In die week kwam hij op de Theologische School, waar Ds. Kersten hem vroeg: "En, hoe is het gegaan?" Hij antwoordde zijn docent: "De Heere is een Waarmaker van Zijn Woord." Tegen de andere studenten, die nog niet gepreekt hadden, getuigde hij blijmoedig: "Als ik er doorheen gekomen ben, dan komen jullie er zeker doorheen. Jullie komen er allemaal door!"

In de eerste tijd, toen hij werd uitgezonden om een stichtelijk woord te spreken, bleef het voor hem maar tobben.

De tweede zondag in januari 1947 werd student Heerschap naar de gemeente van Krabbendijke gezonden, om daar drie keer het Woord des Heeren te prediken. Naar gewoonte heeft hij die morgen een vrije stof behandeld en in de middagdienst over Zondag 2 van de Heidelbergse Catechismus gepreekt.

Die zondagmiddag heeft hij met veel opening gesproken over vraag 3: "Waaruit kent gij uw ellende?" Waar het antwoord van de onderwijzer op volgt: "Uit de wet Gods". Bij het beëindigen van deze dienst zou het zevende vers van de Avondzang uitgesproken worden. Terwijl hij de eerste woorden van deze zegenbede uitsprak, herinnerde hij zich dat hij iets niet had afgelezen en na de woorden "O Vader, dat Uw" stopte hij, en wist niet meer verder te komen; hij moest een ouderling vragen hem te helpen.

In de kerkenraadskamer sprak ouderling Van Velzen hem in liefde aan en zei: "Student Heerschap, nu moet die pluim ook nog van uw hoed".

Jaren later sprak hij er nog over, dat het allemaal lessen voor hem waren. In de avonddienst heeft hij weer over een vrije stof gesproken en op het adres waar hij logeerde was na de dienst nog gezelschap. Onder de aanwezigen was een vrouw die vertelde wat ze tijdens de middagdienst had ondervonden. Helder en klaar deed ze, in schuldverslagenheid, verslag hoe de Heere haar bekend gemaakt had aan haar verloren staat, met die vraag: "Waaruit kent gij uw ellende?"

In 1947 moest student Heerschap op een zondag in Ouddorp Gods Woord uitdragen. Dat moet een ontroerende gebeurtenis zijn geweest, omdat hij preken mocht in zijn geboorteplaats. Hij zou daar logeren bij een garnalenboer, Van de Linden, geheten. De

tekst waarover hij de volgende dag zou preken was goed ingestudeerd, maar de Heere nam die preek in de nacht van zaterdag op zondag van hem af; aan de gekozen tekstwoorden kon hij zelfs geen gedachten meer ontleen. Hij had er totaal geen licht en zicht meer in en het was voor hem een onmogelijkheid om zondagsmorgens zo de kansel op te moeten gaan en de gemeente te dienen. Alles was weg, hij had geen preek en zelfs geen overdenking meer. Zijn grote vraag was: "Wat moet dat toch worden?" Hij had wel willen vluchten! Maar in die nacht kwam de Heere over. In de dadelijkheid kwam er een tekst in zijn hart, waarover hij de volgende morgen moest preken. In de nachtelijke uren is hij nog gaan studeren over de tekst, uit 2 Korinthe 4:11, waar de apostel Paulus schrijft: "Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden."

Nu woonde er in Ouddorp een blinde vrouw, die samenwoonde met haar broer. Deze vrouw, blinde Lien geheten, verkeerde al geruime tijd in banden van strijd en duisternis. Haar broer vroeg haar mee naar de kerk te gaan, maar zij wilde niet. Hij drong meer dan eens aan, om toch mee te gaan, en op het laatst gaf zij zich gewonnen. Deze gang naar Gods huis zou niet tevergeefs zijn; de Heere kwam over en slaakte de banden van blinde Lien. Daar werd ondervonden wat Gods volk wel eens mag getuigen:

*"Zoete banden die mij binden,
Aan des Heeren lieve volk."*

Blinde Lien ging die zondagmorgen met de buit naar huis. Wat zal ze de Heere groot gemaakt hebben. Juist door de totale onmogelijkheid werkt de Heere aan op Zijn Eigen eer. Opdat het waar zou worden: "Doch wie roemt, die roeme in den Heere."

Dat het preken niet alleen op de zondag gebeurde, blijkt uit het volgende voorval. Dr. C. Steenblok, die in de gemeente van Gouda stond, had een zondag in de gemeente van Boskoop gepreekt en vergat zijn bril mee naar huis te nemen. Student Heerschap zou een week later in een doordeweekse dienst een beurt vervullen, waar zijn docenten niets van wisten. Het gebeurde wel eens dat de studenten stiekem preekten! Ze hadden dan een keertje "zwart" gepreekt. Zo werd dat door hen genoemd. Deze keer zou student Heerschap door de mand vallen. Toen hij in Boskoop in de kerkenraadskamer kwam, zag hij tot zijn verbazing de bril van zijn docent op de tafel liggen. Hij vroeg aan de koster: "Is Dr. Steenblok de vorige zondag in uw midden voorgegaan?" Deze bevestigde dat en student Heerschap bood aan de bril de volgende dag aan Dr. Steenblok te geven. Toen hij op school kwam, gaf hij de bril terug en Dr. Steenblok vroeg verwonderd: "Hoe ben jij aan mijn bril gekomen?"

Hij heeft hem toen "eerlijk" verteld dat hij een keer in Boskoop had gepreekt.

Op een zondag moest student Heerschap in een gemeente preken, waar hij zou overnachten bij een ouderling die officier geweest was in het leger. Van enkele andere studenten, die op hetzelfde adres logeerden, had hij vernomen dat het een man was met een moeilijk karakter. Heerschaps medestudenten, die op zaterdagavond bij hem waren aangekomen, ervoeren de voorbereiding tot de zondag als niet erg aangenaam. Hij sprak niet bepaald bemoedigend, maar bracht hen eerder in de benauwdheid en de verlegenheid, door tegen hen te zeggen: "We zullen wel eens zien hoe je het er morgen afbrengt".

Student Heerschap antwoordde hem: "Van grote mensen ben ik niet zo bang, maar van de kleintjes die tussen mijn benen doorglippen, en me daarna omver gooien."

Een ander voorval uit de studententijd was dat Heerschap ergens een dienst moest vervullen en voor de dienst Pleun Klein uit Rotterdam ontmoette.

Deze Pleun Klein, die voorganger was van een vrije gemeente in Rotterdam, was een van God geleerde man, waar het volk des Heeren grote achting voor had. Zo werd hem door God bekend gemaakt dat hij tijdens het bombardement van Rotterdam niet uit zijn huis hoefde te gaan: "Aan uw zijde zullen er duizend vallen, en tienduizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet genaken."

In de Sionstraat in Kralingen, waar hij woonde, was een groot gedeelte plat gebombardeerd, maar het huis van Pleun Klein werd gespaard. Wat een wonderdoend God, op Hem stelde hij zijn vertrouwen.

Toen Pleun Klein student Heerschap ontmoette, sprak hij hem aan: "Nu moeten we eerst even naar het gemeentehuis, om allebei onze namen te laten veranderen. U, student Heerschap, moet mijn naam maar aannemen: dan heet u Klein. Mocht u maar klein zijn en blijven in uzelf. En dan neem ik de naam Heerschap aan, want dat leeft in mij, en dat ben ik."

De volgende ontmoeting met Pleun Klein vond plaats op een doordeweekse dag, nadat student Heerschap gepreekt had. Samen voeren ze met de veerboot van Bruinisse naar Numansdorp.

Het was een prachtige zomeravond en Pleun Klein ging op het dek van het schip zitten. Spoedig had hij enige luisteraars om zich heen en begon te vertellen over de zendingsreis van Paulus; hoe ze in een grote storm geraakten en hoe alles overboord gezet moest worden, om behouden aan land te komen. Sommige luisteraars liepen bij hem vandaan, maar de lege plaatsen werden spoedig door anderen ingenomen. Toen hij vertelde dat er land in zicht was, werd het ook voor hem tijd om de veerboot te verlaten. Zo benutte Pleun Klein iedere gelegenheid om zijn medereizigers nog enkele woorden van vermaan en waarschuwing te geven; vanwege de liefde in zijn hart, voor zijn onbekeerde medereiziger.

Begrafenis Jannigje de Jong

Jannigje de Jong was een vrouw met genade en een bekende onder Gods volk. Ze overleed in Gouda op 27 november 1946, toen ze 73 jaar was. Jarenlang hebben de predikanten die op zondag in de vacante gemeente van Berkenwoude voorgingen, bij mijn ouders geloged. Toen zij stierf, was er juist een kerkelijke vergadering. Dominee Kersten was daardoor niet in de gelegenheid om haar begrafenis te leiden. Student M. Heerschap was die zondag terwijl zij boven aarde stond, juist in Berkenwoude. "Begraaf jij haar maar," zei ds. Kersten tegen hem.

Jannigje had kort voor haar heengaan gezegd dat Psalm 45 op haar graf gezongen moest worden: "Straks leidt men haar in statie uit haar woning". Dat is ook gebeurd. Deze begrafenis heeft op student Heerschap zo'n diepe indruk gemaakt, dat hij toen hij later in Canada predikant was, daarover in een preek het een en ander vertelde. Twee van haar zoons kerkten toen onder hem.'

Nadat hij gepreekt had gebeurde het eens dat student Heerschap met de trein naar huis keerde. In de coupé waar hij plaatsnam zaten twee predikanten tegenover elkaar.

Student Heerschap zag aan hun kleding, hoewel hij hen niet kende, dat ze allebei predikant waren. Eén van hen, een statig persoon, met een hoogmoedig karakter, sprak minachtend over de opleiding die gegeven werd op de Theologische School van de Gereformeerde Gemeenten. Zelf had hij jarenlang gestudeerd en pochte erop dat hij zelfs Grieks en Latijn kende, wat in Rotterdam toch maar niet geleerd werd.

Hierop vroeg de andere predikant: "Heeft u ook iets van de tale Kanaäns geleerd, wat

toch van veel grotere waarde is dan al die andere dode talen?"

De aangesprokene werd rood in zijn gezicht, meer van kwaadheid dan van schaamte. Hierna sprak de van God geleerde leraar tot student Heerschap: "U mocht maar veel onderwezen worden in de geheimen der zaligheid, opdat u, als middel in Gods hand, Gods volk kunt onderwijzen op de weg des levens. Het verstaan van de tale Kanaäns is profijtelijker dan Grieks en Latijn."

Nadat deze predikant op de plaats van zijn bestemming de trein verliet, en zijn hoed van de hoedenplank nam, zag student Heerschap de initialen W.B. in de rand van zijn hoed; de letters van Ds. W. Blaak, die toen predikant was bij de Oud Gereformeerde Gemeenten.

Uit dit voorval mag wel worden opgemerkt dat de oprechte tijd en wijze van spreken weet. Door deze eenvoudige vraag kwam de vijandschap tegen het leven der genade openbaar, maar werd er ook verbinding gevonden vanwege het werk des Geestes.

Twee van zijn medestudenten zijn nu, (in 1997) nog in leven, te weten: Ds. K. de Gier, van Den Haag-Centrum, en Ds. F. Mallan, van Alblasserdam.

Ds. F. Mallan, nu emeritus predikant van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland, schreef voor deze uitgave nog een enkel woord:

"Met Ds. M. Heerschap heb ik gelijktijdig gestudeerd. Hij werd een jaar eerder dan ik tot de studie toegelaten. Dat was in de oorlogstijd. Daardoor kon hij, gelijk ook de anderen die met hem waren toegelaten, niet gelijk na de toelating studeren. Ze moesten wachten tot het volgend jaar. In dat jaar 1945 ben ik ook toegelaten. Met student Heerschap heb ik ook een goede omgang gehad. Nooit is er een verkeerd woord tussen ons gevallen. Hij was een man met een bijzonder aangenaam karakter.

En wat de genade Gods betreft, waarvan ik geloven mag dat die in hem verheerlijkt mocht zijn, was hij een man, die niet hoog stond met zichzelf, maar een lage plaats innam.

Bij de beroepbaarstelling deed zich het opmerkelijke voor. Hij werd met mij op tweetal gesteld in de gemeente van Wageningen en Bruinisse. De kerkenraad van Wageningen begeerde mij, maar Heerschap werd bij de stemming gekozen. Terwijl in tegenstelling daarvan, de gemeente van Bruinisse meende meer kans te maken bij het beroepen van hem, maar waar ik toch werd gekozen. Hij moest het beroep naar Wageningen aannemen, en ik naar Bruinisse. Dit bleek Gods weg te zijn.

In onze studententijd was de toestand wat het geestelijke leven betreft, heel wat gunstiger dan nu. We mochten toen in de omgang met Gods volk elkaar gedurig ontmoeten, en er werden dan aangename gesprekken gevoerd.

De kerkelijke scheuring heeft, droevig genoeg, een scheiding doen vallen, wat we in onze studententijd niet hebben kunnen denken.

Daar Ds. Heerschap een grote tijd van zijn ambtelijke loopbaan in Amerika en Canada heeft doorgebracht, is er ook geen ontmoeting meer met elkaar geweest. We hopen dat we straks Boven eenmaal hetzelfde werk zullen doen.

Het Godswerk houdt stand in eeuwigheid, bij het wegvallen van alles wat van de mens zelf is."

8. Kandidaat en beroep aangenomen

In de zomer van 1948 beëindigde student Heerschap de studie aan de Theologische School te Rotterdam. Nadat hij en de studenten Joh. van Dijke en K. de Gier op 18

juni 1948 eindexamen hadden afgelegd, werd Heerschap kandidaat gesteld, om beroepen te worden door de vacante gemeenten.

Gelet op de grote nood in die dagen - in heel Zeeland was slechts één predikant, Ds. W. de Wit van Middelburg - heeft het curatorium na ernstig beraad, en onder biddend opzien tot de Heere, ook de studenten F. Mallan, F.J. Dieleman, J. Hagestein en J.W. Kersten, na het houden van een proefpreek, beroepbaar gesteld. Wat was het een grote zegen, toen in 1948 een zevental studenten beroepbaar werd verklaard.

Ds. F. Mallan, Ds. F.J. Dieleman en Ds. J. Hagestein waren een jaar later, in 1945, als student aan de Theologische School aangenomen, terwijl Ds. J.W. Kersten in 1946, nog een jaar later, werd aangenomen; toch werden ook zij in 1948, met de anderen, beroepbaar verklaard.

Het was dan ook de wens van de curatoren dat de besluiten, onder de zegen des Heeren, tot heil der gemeenten zouden mogen zijn.

Zo heeft Heerschap zijn studententijd in worstelen en strijd doorgebracht, totdat hij beroepbaar werd gesteld. En wat leerde de Heere hem? Dat hij volgen moest! De Heere gaat nooit met een mens mee, maar een mens zal achter de Heere aan moeten komen. Dat heeft hij in deze weg leren verstaan, juist toen de beroepen tot hem kwamen: "Kom over en help ons."

Vele beroepen werden op hem uitgebracht, door grote en kleine gemeenten. De grootste gemeente waar hij beroepen werd, was Rijssen. De kleinste was Wageningen. Het eerste beroep dat hij ontving kwam van de grote gemeente Rijssen. Student G. Zwerus, die vlakbij kandidaat Heerschap woonde, kwam hem vertellen dat hij op 30 juni in Wageningen beroepen was.

Nadat hij het beroep van Rijssen had ontvangen, kwam de voltallige kerkenraad van deze gemeente bij kandidaat Heerschap op bezoek.

Die broeders kwamen al snel in gesprek met zijn vrouw. Ze hoopten zo dat kandidaat Heerschap naar Rijssen zou komen, dat ze haar vertelden: "Uw man komt naar ons en de pastorie staat voor jullie open. Wij zullen zorgen dat uw man een auto krijgt en in het levensonderhoud van uw gezin zullen we rijkelijk voorzien.

Toen hij dit aanhoorde, kreeg de beroepen kandidaat, in plaats van een betrekking, het er benauwd onder. Nadat de broeders weer naar Rijssen waren vertrokken, kwam in de nachtelijke uren het beroep van Rijssen naar hem toe. Hij werd gewezen op de woorden, éénmaal door de Heere tot Mozes gesproken: "Het zij u genoeg; spreek niet meer tot Mij van deze zaak." Dit was voor hem een duidelijke aanwijzing dat hij voor het beroep van Rijssen moest bedanken. Hoewel hij nog geen beroep naar een andere gemeente had aangenomen, heeft hij in die nacht de bedankbrief nog geschreven. In dezelfde nacht bond de Heere het beroep van de kleine gemeente Wageningen op zijn hart. Duidelijk bepaalde de Heere hem bij de woorden uit Openbaring 3:2: "Zijt wakende, en versterk het overige, dat sterven zou."

Deze gemeente had nog nooit een beroep uitgebracht op één van Gods knechten, omdat er te weinig leden waren om in het levensonderhoud van een predikant te kunnen voorzien. De gemeente bestond vijftien jaar, toen zij op kandidaat Heerschap haar eerste beroep uitbracht; er waren slechts honderd leden en doopleden. Dit geringe getal stond de Heere echter niet in de weg.

Zelf is Heerschap, nadat hij het beroep had aangenomen, bemoedigd, waar de Heere hem deed geloven: "Uw beginsel zal wel gering zijn, maar uw laatste zal zeer vermeerderd worden."

Zo heeft hij toch met vrijmoedigheid, uit alle beroepen die hij ontving, het beroep van

de kleinste gemeente moeten, maar ook mogen aannemen. Hij had zelf begeerd met zijn medebroeders op te trekken naar Zeeland, waarvandaan hij ook een beroep had ontvangen, van de gemeente Waarde.

Nadat Ds. J. Fraanje vernomen had dat kandidaat Heerschap het beroep naar Wageningen had aangenomen, heeft hij de zondag daarna in Barneveld van de preekstoel gezegd: "Kandidaat Heerschap heeft wel geloof moeten hebben om naar Wageningen te gaan." Hij zei dit, omdat de gemeente zo gering was.

9. Met God verzoend

Was het een grote zaak dat Heerschap duidelijk wist naar Wageningen te moeten, in dezelfde nacht zou hij ook meerdere genade ontvangen voor zijn zieleleven. Toen is hij met zijn bekering, met de genoten weldaden, met zijn roeping tot het ambt en met zijn ambt aan een eind gebracht. Wat hem in die nacht werd geschonken, zou geen leed ooit uit zijn geheugen wissen.

Vanwege de grote nood van zijn ziel is hij in zijn studeerkamer, onder zijn bureau, voor God in het stof terechtgekomen. Daar heeft God de Vader hem als Rechter, in de vierschaar der consciëntie, afgesneden van zijn leven en werken. Daar moest hij verloren gaan. Als een doodschuldig mens kreeg hij het oordeel te aanvaarden en het recht Gods te billijken. Hij werd verwaardigd aan Gods zijde gebracht te worden. Het zou rechtvaardig zijn, als de Heere hem voor eeuwig zou laten in die staat waar hij zichzelf moed- en vrijwillig in gebracht had. Maar in die stonde van het gericht mocht zijn ziel voor God buigen; in dat zalig ogenblik, toen hij het met God eens werd, kwam Sions eeuwige Koning van achter het recht vandaan en eiste de vrijspraak, op grond van Zijn Borggerechtigheid. Op grond van Christus verdienste sprak de Vader Zijn kind vrij, met de woorden uit Johannes 8:36: "Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn." Daar heeft hij vergeving van schuld en straf ontvangen, maar ook een recht ten eeuwige leven. Met de dichter van Psalm 116:5 kon hij instemmen:

*Gij hebt, o HEER', in 't dood'lijkst tijdsgericht
Mijn ziel gered, mijn tranen willen drogen,
Mijn voet geschraagd; dies zal ik, voor Gods ogen,
Steeds wandelen in 't vrolijk levenslicht.*

Na het Richterlijk handelen Gods, miste hij de Vaderlijke daad, de aanneming als kind van God. Hij zette zich met al de ontvangen genade er geheel en al buiten.

Nadat hij drie maanden in Wageningen stond, heeft de Heere hem op een zondag, tijdens het preken, deze weldaad geschonken. Nadat hij met alles door het recht van God was afgesneden, werd hij in God opgelost en als kind van God aangenomen, in de bewustheid van het geloof. Toen hij na de dienst thuiskwam, is hij weggezonden in de eeuwige liefde Gods. De Heere bevestigde het bij vernieuwing in zijn hart. De weldadigheden des Heeren in zijn leven, zo roemde hij, reiken tot aan de wolken, en Gods goedheid was hemelhoog. Met de apostel Paulus kon hij instemmen: "*Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader!*"

10. Predikant te Wageningen 1948-1954

Het was voor de Gereformeerde Gemeente van Wageningen tot grote blijdschap, toen het eerste beroep, door hen uitgebracht op kandidaat M. Heerschap, werd

aangenomen. Hoe duidelijk had de Heere hem ingewonnen met de woorden uit Openbaring 3:2: "Zijt wakende, en versterk het overige, dat sterven zou." Na verschillende besprekingen met de kerkenraad van Wageningen werd de datum van zijn bevestiging en intrede bepaald op 13 oktober 1948. Zijn geliefde leermeester, Ds. G.H. Kersten, zou hem aldaar in zijn dienstwerk inleiden.

De gedachten des Heeren waren echter geheel anders: Ds. Kersten werd door hartkrampen getroffen. Hij overleed op 6 september 1948 en mocht het loon van een getrouwe dienstknecht ontvangen. Wat hij in de laatste nacht op aarde mocht beleven, werd voor hem volle werkelijkheid: "De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden."

Zijn studenten hebben veel onderwijs van hem ontvangen, daar zou ook Ds. Heerschap in zijn ambtelijke loopbaan veel profijt van hebben. De herinneringen aan zijn geliefde leermeester zouden tot in het laatst van zijn leven in gedachtenis blijven. Bij ogenblikken leunde hij op de schouders van student Heerschap, vanwege zijn lichamelijke omstandigheden, maar wat zag hij ook de tijd die aanstaande was donker in.

Ondanks dat er rouw en verdriet was, om het heengaan van Ds. Kersten, was het woensdag 13 oktober 1948 voor de Gereformeerde Gemeente van Wageningen een bijzondere dag.

Op deze dag werd kandidaat M. Heerschap als eigen herder en leraar bevestigd door zijn geliefde docent, Dr. C. Steenblok uit Gouda.

Beide diensten werden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk van Wageningen. In de bevestigingsdienst wees Dr. Steenblok in zijn voorafsprak de gemeente op Gods grote goedertierenheden. Het eerste beroep dat de gemeente uitbracht, vijftien jaar na haar instituering, werd door de beroepen kandidaat aangenomen.

De tekst voor deze dienst was Jeremia 3:15: "En Ik zal ulieden herders geven naar Mijn hart; die zullen u weiden met wetenschap en verstand."

Herders naar Gods hart.

- Ten eerste: Bij de Gever der herders.
- Ten tweede: Bij de hoedanigheid der herders.
- Ten derde: Bij de taak van die herders.

Na de preek ging Dr. Steenblok tot de bevestiging over. Op de gestelde vragen klonk plechtig uit de mond van kandidaat Heerschap: "Ja ik, van ganser harte." Daarna zong de gemeente Psalm 132:6:

*Bekleed, o hoogste Majesteit,
Uw priesters met gerechtigheid;
Uw gunstvolk juich', door U geleid;
Versmaad hem, dien Gij zalven liet,
Om Uwen knecht, om David niet.*

Onder het zingen van deze Psalm knielde kandidaat Heerschap in het midden van de gemeente voor het aangezicht des Heeren. Aan de handoplegging namen deel de predikanten Ds. J. van den Berg, Ds. T. Dorresteyn, Ds. J. Fraanje, Dr. C. Steenblok en Ds. A. van Stuyvenberg. Na de bevestiging werd Ds. Heerschap Psalm 134:3 toegezongen.

Na een persoonlijk woord van Dr. Steenblok werd deze dienst beëindigd met het zingen van Psalm 84:6.

In de avonddienst bepaalde Ds. Heerschap, na een korte inleiding, zijn gemeente bij

Handelingen 10:42-43: "En heeft ons geboden den volke te prediken en te betuigen, dat Hij is Degene Die van God verordineerd is tot een Rechter van levenden en doden. Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam."

De bearbeiding van Gods gemeente.

- Ten eerste: Het bevel daartoe gegeven.
- Ten tweede: De grond daarvoor gesteld.
- Ten derde: De vrucht daaraan verbonden.

Na de preek richtte Ds. Heerschap zich allereerst tot zijn bevestiger en docent, Dr. Steenblok. Daarna sprak hij enkele gevoelvolle woorden ter nagedachtenis aan zijn overleden leermeester, Ds. G.H. Kersten.

Ook de heer A. van Bochove als docent, Ds. R. Kok als consulent, Ds. J. Fraanje namens het curatorium, zijn medeambtsbroeders, de afgevaardigden uit de Classis en de studenten werden dankgezegd voor hun aanwezigheid.

Enkele woorden van medeleven met kandidaat Joh. van Dijke sprak hij, die wegens ziekte niet aanwezig kon zijn.

Verder bedankte hij ieder die deze dag zijn hulpvaardigheid betoond had en blijk hadden gegeven van zijn aanwezigheid en belangstelling.

Daarna sprak hij enkele woorden tot de kerkenraad en gemeente van Wageningen, de koster en organiste, de kerkenraad van Den Haag-Centrum, en tenslotte besloot hij zijn toespraken met enkele gevoelvolle woorden tot zijn ouders.

Hij sprak hen aan met: "Geliefde ouders, hier staat uw zoon." Hij herinnerde hen aan het wonder dat God hem midden uit de wereld en zijn zondig leven had getrokken. De minste uit zijns vaders huis. De Heere had hem verwaardigd om in Zijn dienst te mogen arbeiden. Hij waarschuwde zijn ouders ernstig dat het vrije en soevereine werk van Gods genade ook in hun harten verheerlijkt moest worden, zou het wel met hen

10.1. Ouderling Willem van Amersfoort, Oude paden, 1 maart 2011, J. van 't Hul
Toen ds. Heerschap in Wageningen stond maakte hij kennis met de familie Van Amersfoort. Op 15 maart 1900 kregen Adrianus Cornelis van Amersfoort (Janus genoemd) en Jantje van Amersfoort- Kelderman hun achtste kind. Ze noemden hem Willem.

Het gezin verkeerde vaak in grote armoede. Op zekere dag was het huishoudgeld op. En de laatste snee brood was verdeeld. Vader Janus vertelde later aan zijn kinderen: "Ellendig en hongerig gingen we de nacht in. Van slapen kwam niets meer. De gehele nacht heb ik liggen worstelen aan de troon der genade om uitkomst. Maar 's morgens vroeg was er nog steeds geen uitkomst, en geen brood."

Toen Janus de klink van de achterdeur oplichtte om naar buiten te gaan, zag hij tot zijn grote verbazing een flinke haas dood in de regenton liggen. Voor die dag was er weer vlees in huis. Kennelijk verhooring van hun gebeden.

Op dat moment lag het jongste kind van Janus en Jantje in Arnhem in het ziekenhuis. Janus verlangde er erg naar om zijn kind weer te zien. Maar er was geen geld voor een bus retourtje Arnhem. Maar van de huid van de haas kon er precies een retourtje Arnhem worden betaald. Toen opa Janus op 23 april 1955 op 88-jarige leeftijd stierf, zong men een Psalm rond zijn sterfbed, het was Psalm 68 vers 2.

Willem, trouwde op 5 augustus 1921 met Gerrigje Slotboom. Waarschijnlijk ging Willem van Amersfoort ter gelegenheid van zijn huwelijk over van de Gereformeerde Kerk naar de Nederlandse Hervormde Kerk. In 1933 zou hij met zijn gezin overgaan

naar de Gereformeerde Gemeente aan de Schoolstraat te Wageningen. Het echtpaar Van Amersfoort- Slotboom kreeg zes kinderen.

Wim van Amersfoort woont aan de Lawickse Allee in een hoog en statig huis, met een brede voordeur en hoge kamers. Het was na de oorlog de eerste pastorie van de Gereformeerde Gemeente. De woning was gekocht toen kandidaat M. Heerschap in 1948 het beroep naar Wageningen aannam. (1948-1954) Nadat ds. Heerschap in 1954 vertrok naar Lethbridge (Canada) werd de woning weer verkocht aan Wim van Amersfoort, die toen in het huwelijk trad.

In de periode waarin ds. M. Heerschap in Wageningen stond werd W. van Amersfoort diaken. Op 1 januari 1949 werd de 48-jarige Van Amersfoort bevestigd in het diakenambt. In 1957, werd hij verkozen tot ouderling. Vooral dat ambt van ouderling, daar heeft hij veel strijd mee gehad. Het was wel een vrijmoedige man, maar toch. Van Amersfoort las graag preken van ds. G.H. Kersten en van ds. G. van Reenen. Hij deed dat plechtig en stijlvol. Toen hij de zoveelste preek van ds. Van Reenen had gelezen, kreeg hij op maandagmorgen een boos gemeentelid aan de telefoon: Of hij niet altijd van die zware preken wilde lezen. Waarop ouderling Van Amersfoort antwoordde: "Goed hoor, dan lees ik voor u de volgende keer er een van het Leger des Heils".

In de consistoriekamer voerde Van Amersfoort graag met de broeders nog een nagesprek, over depreek, over de tekst, over de dierbaarheid van het Woord, de beminnelijkheid van Christus. Hij wist gemakkelijk een geestelijk gesprek op gang te brengen.

Als hij in de consistoriekamer een gebed deed, vouwde hij niet zijn handen, maar stond hij voorover, met zijn handen plat op de tafel. Toen een jonge student voor het eerst in Wageningen moest preken, waar hij nogal wat bekenden onder zijn gehoor verwachtte, was Van Amersfoort ouderling van dienst. Hij voelde het wel een beetje aan hoe het bij de voorganger was. Net voordat hij de deur van de consistoriekamer opende, draaide hij zich resoluut om naar de student en zei bemoedigend: *Niemand verachte uw jonkheid.*

Hij was een echte natuurliefhebber. In de schepping zag hij veel van de herschepping. Als Van Amersfoort een boom zag, zag hij zes preken, over de wortels, over de stam, over de takken, over de vruchten, over de bloesem, over de bladeren. 'Een bloesem moet je nooit afsnoeien', zei hij wel eens, 'Dat is het beginnende leven. Uit de bloesem moeten de vruchten komen'.

Van Amersfoorts eerste vrouw, Gerrigje Slotboom, was een huismus geweest. En dus kwamen die twee samen weinig de deur uit. Zijn tweede vrouw, **Rika Bronsveld** was gewend om erop uit te gaan, om Gods volk op te zoeken. Ze had veel geestelijke vrienden. En dus kwamen ze overal, bij de gebroeders G. en S. Beens in Genemuiden (beiden ouderling), bij de gebroeders Duijzer uit Brakel, bij Barendje van Voorst uit Ede, bij Kobusje van den Bovenkamp in Veenendaal, bij G. van Velzen in Krabbendijke, bij Mees Klok in Barneveld, bij Jan en Cor Riske in Papendrecht, bij Anna Schot in Tholen, en bij schipper Peter Hooglander in Alblasserdam.

Zoon Wim zegt daarover: 'Velen van hen waren doorgeleide mensen. Als die samen gingen vertellen, kwamen ze nog wel eens uit bij het Vaderhart Gods. Het waren mensen die helder konden vertellen Wie de Heere voor hen was. Ik heb er wel met open mond naar geluisterd.'

Eens kreeg de familie 2 jonge vrienden op bezoek. Van Amersfoort praatte zo het een en ander, totdat Rika het gesprek overnam. Ze vertelde van haar

werkzaamheden omtrent Jezus, toen Zijn dood lichaam door Jozef en Nicodémus van het kruis gehaald werd. 'O, wat zullen ze teer die bloedende wonden verbonden hebben,' zei ze.

Een van de jongens kwam uit Zeeland. Nooit tevoren had hij zo familiair horen praten over de Heere Jezus.

Van Holland, een godsdienstonderwijzer kwam ook op bezoek. Deze sprak van de grote liefde van de Vader in het geven van Zijn eigen Zoon tot een offer.

Het werd een onvergetelijke avond.

In het najaar van 1988 kwam Van Amersfoort in het ziekenhuis terecht. Zijn gezondheid was zo zwak dat hij op een gegeven ogenblik geen bezoek meer mocht hebben. De zusters hadden dat streng verboden. Maar het volk liep maar door, en ze kwamen immers uit het hele land. Zulke mensen kon je toch ook moeilijk terugsturen. Mees Klok zei eens, toen hij de ziekenkamer binnenkwam: "Van Amersfoort, nu komt de liefde binnen". Waarop Van Amersfoort zei: "Dat kun jij wel zeggen, maar ik lig hier maar".

Natuurlijk kwam ook vrouw Breunissen-Kerkstra op ziekenbezoek. Ze pakte Van Amersfoort om de hals en zei steeds maar: "Wim, tot ziens, tot ziens in het hiernamaals".

Alleen lag Van Amersfoort voor de poorten van de dood. Het was donker geworden in zijn ziel. Toen één van de bezoekers de tekst "En door Zijn striemen is ons genezing geworden" aanhaalde, ging het licht in zijn hart op. Met zijn vrouw en een kleinzoon zong hij Psalm 68 vers 2.

"Maar 't vrome volk in U verheugd,

Zal huppelen van zielevreugd".

Op zijn sterfbed had Van Amersfoort voor al zijn kinderen nog een woord. Tegen zijn zoon Aart zei hij: "Aart, kom je ook gauw". Tegen een van z'n andere kinderen zei hij: "Joh, zie dat je je ziel als een buit mag uitdragen".

Tegen z'n vrouw Rika zei hij: "Met jou heb ik geen medelijden, want je hebt vrienden genoeg".

Op nieuwjaarsdag 1989 overleed Willem van Amersfoort, op de leeftijd van 88 jaar. In de rouwdienst sprak ds. J. Mijnders, de consulent uit Veenendaal, over "De Heere bewaart de eenvoudigen; ik was uitgeteerd, doch Hij heeft mij verlost" (Psalm 116:6). Namens de kerkenraad sprak ouderling P. Slootweg. Willem van Amersfoort is begraven op de algemene begraafplaats De Leeuwerenk aan de Oude Diedenweg.

Op het graf sprak nog vriend ouderling Piet H. Duijzer uit Brakel. Op de nabegraafenis voerde Van Amersfoorts vriend, Kobus van den Bovenkamp uit Veenendaal, het woord.

Rika overleefde haar man ruim anderhalf jaar. Op 10 juni 1990 was het ook haar tijd. Ze werd begraven door ds. G. M. de Leeuw uit Barneveld. Deze sprak over Jesaja 35:10: "En de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren, en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden".

Hendrika van Amersfoort- Bronswijk werd neergelegd in het graf van haar man. Daar wachten ze samen, totdat aan de hemel gezien zal worden het teken van de Zoon des mensen en de zalige Opstanding van de rechtvaardigen. Einde citaat

Op de Classisvergadering, die op 25 februari 1954, in Barneveld werd gehouden, werd de akte van ontslag Ds. Heerschap eervol verleend. Ds. A. van Stuyvenberg, die deze Classisvergadering als voorzitter leidde, sprak zijn blijdschap uit over de komst van Ds. Chr. van Dam, die het beroep naar Barneveld had aangenomen, en anderzijds zijn droefheid, daar Ds. Heerschap de Classis verliet, om in Lethbridge de herdersstaf op te nemen. Ds. Heerschap bedankte de broeders van de Classis voor de liefde en vrede waarin hij bijna vijfentwintig jaar met hen mocht omgaan. Hij vroeg hem en zijn gezin in het gebed te gedenken. Ds. A. van Stuyvenberg sprak hem namens de Classis een vaarwel toe: "Broeder Heerschap, ik mag u hartelijk dankzeggen voor al de liefde en zorg, die gij ons en onze gemeenten hebt bewezen. De Heere stelle u ook in dat verre en vreemde land tot een rijke zegen en zij u, en uw geliefde echtgenote en kinderen, nabij." Daarna werd Ds. Heerschap staande toegezongen Psalm 121:4. Op verzoek eindigde de scheidende leraar de vergadering met gebed.

In De Saambinder werd het volgende bericht geplaatst: "Naar wij vernamen zal Ds. M. Heerschap in verband met zijn vertrek naar zijn nieuwe gemeente te Lethbridge (Alberta) Canada, D.V. op donderdag 15 april 1954 afscheid van zijn gemeente Wageningen nemen. Vrijdagmiddag 16 april 1954 hoopt hij met de "Rijndam" om twee uur uit Rotterdam af te varen naar zijn toekomstige arbeidsveld."

In een tot in alle hoeken gevuld kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk te Wageningen werd op donderdagavond 15 april 1954 door Ds. M. Heerschap afscheid genomen van de Gereformeerde Gemeente te Wageningen. Als tekst voor zijn afscheidsprek nam hij 2 Korinthe 12:9a: "*En Hij heeft tot mij gezegd: Mijn genade is u genoeg.*"

De allesvervullende genade van Christus.

- Ten eerste: Een troostvolle belofte.
- Ten tweede: Een bemoedigende opwekking.
- Ten derde: Een hoopvolle toekomst.

1. Een troostvolle belofte

In Korinthe, waar Paulus gearbeid heeft, waren vijanden ingeslopen, die hem hadden beschuldigd. Die beschuldigingen waren niet gericht tegen zijn persoon, maar tegen het Woord dat hij bracht. En nu voelt Paulus zich gedrongen om zich te verdedigen; niet in eigen kracht, maar in de genade Gods. Hij had nodig in de laagte te blijven en kreeg daarom een scherpe doorn in zijn vlees. Hierdoor zou hij ondervinden wat de genade Gods vermag. Door Christus is aan het recht des Heeren voldaan, leert Gods volk de weldaden van het Verbond der genade kennen en wordt Gods Kerk in de vrijheid gesteld. Bevoorrecht zijn we, als we onderwerpen van die genade worden.

De dominee kon met vrijmoedigheid getuigen steeds gewezen te hebben op Jezus Christus en Dien gekruisigd - de enige grondslag tot zaligheid - en niet te hebben gebouwd in gestalten. Daarom kon hij de gemeente getroost achterlaten in 's Heeren genade.

2. Een bemoedigende opwekking

Paulus heeft geleerd dat de genade van Christus hem kracht gaf in het Kruis en dat Hij Zijn Kerk beveiligd en behoedt. Bij het afscheid doet diezelfde genade ons zwijgen en letten op de daden des Heeren, om Hem onvoorwaardelijk te volgen. We zien dan de opzoekende liefde Gods, onze eigen onwaarde, en zijn tevreden met alles wat ons overkomt. Het volk des Heeren mag door genade God aanlopen en toevlucht bij Hem zoeken, dan kunnen zij geen kwaad van Hem denken. In die genade kon Ds. Heerschap alles achterlaten en met vrijmoedigheid scheiden, in de zekerheid steeds

eerlijk met elkaar te hebben gehandeld.

3. Een hoopvolle toekomst

De dominee wees erop hoe hij op een keerpunt in zijn leven stond. Dat zijn werk in Wageningen was gedaan, wist hij al een jaar geleden. En toen God hem naar een andere plaats riep, kon hij onvoorwaardelijk trekken. Ziende op de herderloze gemeente, op de donkerheid der tijden, op de aanstaande strijd, op het wegnemen van de knechten des Heeren, op de dorheid van Gods volk, op de liefdeloosheid en op de twisting des Heeren met Zijn volk, is er geen verwachting meer. En toch is er hoop voor de toekomst, alleen door Hem, Die gezegd heeft: "Mijn genade is u genoeg." Dan worden wij krachteloos, maar blijft Hij Dezelfde, tot in der eeuwigheid.

Na het zingen van Psalm 89:8 wendde Ds. Heerschap zich achtereenvolgens tot de gemeente van Wageningen en haar kerkenraad, de catechisanten, de koster en de organisten. De predikanten wenste hij zegen op hun arbeid toe, en dat de Heere hen stelle als trouwe wachters op Sions muren.

Namens de Classis sprak Ds. A. van Stuyvenberg, van Nunspeet, terwijl Ds. Chr. van Dam, van Barneveld, sprak namens de Particuliere Synode; ouderling Slotboom sprak namens de kerkenraad en de gemeente, en liet de scheidende leraar Psalm 121:4 staande toezingen.

Tenslotte bedankte Ds. Heerschap alle sprekers voor hun goede wensen en legde hij voor het laatst als eigen predikant de zegen des Heeren op de gemeente.

11. In de gemeente van Lethbridge, 1954 - 1956

Groot was de blijdschap en verwondering in de gemeente van Lethbridge, toen Ds. Heerschap op 15 januari 1954 het beroep aannam. De predikant had naast het beroep van Lethbridge nog enkele andere beroepen die hem na aan het hart lagen, maar de Heere maakte hem werkzaam met Lethbridge en wees hem op Johannes 4:4: "En Hij moest door Samaria gaan." Voordat het echter tot een overbuiging kwam, heeft de Heere hem ingewonnen met de waarheid uit Richteren 6:14: "Toen keerde Zich de HEERE tot hem en zeide: Ga heen in deze uw kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen; heb Ik u niet gezonden?"

Na het aannemen van het beroep moest er iemand gezocht worden, die de overtocht van Nederland naar Canada zou kunnen betalen; de kosten hiervan zouden daarna in termijnen door de gemeente worden afgelost.

Drie dagen na het aannemen van het beroep vergaderde de kerkenraad, op 18 januari 1954. Er werd besloten een auto voor de dominee te kopen, gezien de grote afstanden van deze uitgestrekte gemeente. Voor een "armlastige" gemeente een grote opgave. Het bewees wel de liefde tot hun aanstaande herder en leraar.

Na een voorspoedige overtocht kwam het gezin Heerschap in New York aan; daar werden ze hartelijk ontvangen door Ds. A. Vergunst en enkele leden van de kerkenraad.

Zes mei 1954 was voor de gemeente van Lethbridge een onvergetelijke dag, waarop de Heere blijk gaf van Zijn rijke bemoeienissen met hen. Immers, na drie jaar als zelfstandige gemeente te bestaan, verblijdde de Heere hen door Zijn grote daden, in het schenken van een eigen herder en leraar. Als bevestiger ging de consulent voor,

Ds. J. van Zweden uit Rock-Valley. Hij sprak de gemeente in zijn inleiding toe:

"Het is voor u, gemeente van Lethbridge, een bijzonder blijde dag. Welk een weldaad heeft de Heere u geschonken, door één van Zijn knechten uit het oude vaderland tot u

te zenden, om hem als uw herder en leraar te ontvangen.

U mag wel uitroepen met de dichter van Psalm 115:1: "Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil." Zes jaar geleden, in 1948, kwam ik voor het eerst bij u om het Woord des Heeren te preken. Er waren in die tijd slechts vier tot zes gezinnen bij elkaar. Dit kleine stekje groeide uit, ondanks de vele strijd, en bijna drie jaar geleden werd uw gemeente geïnstitueerd. Nu is hier reeds een dienstknecht des Heeren, die in uw midden bevestigd zal worden."

De tekstwoorden voor deze dienst nam Ds. van Zweden uit Prediker 11:6: "Zaaï uw zaad in den morgenstond, en trek uw hand des avonds niet af; want gij weet niet, wat recht wezen zal, of dit of dat, of dat die beide te zamen goed zijn zullen."

Ten eerste: De roeping van de zaaier.

Ten tweede: Het zaad.

Ten derde: De vrijmacht Gods in de zegening daarvan.

Nadat hij zijn tekstwoorden Schriftuurlijk en bevindelijk had verklaard, las hij het bevestigingsformulier voor. Na de gestelde vragen antwoordde Ds. Heerschap: "Ja ik, van ganser harte."

Na een hartelijke toespraak tot de bevestigde predikant en zijn gemeente, werd de zegenbede van Psalm 134:3 staande toegezongen.

Toen Ds. Heerschap zich aan zijn nieuwe gemeente verbond, verklaarde hij in zijn voorwoord de overkomst tot het volk dat hij niet kende. Hij sprak de volgende woorden:

"Zo is dan de ure aangebroken dat wij ons aan u, gemeente van Lethbridge, zullen verbinden. Een jaar geleden wist ik reeds dat ik mijn gemeente Wageningen moest verlaten. Toen ik de beroepsbrief van uw gemeente ontving, werd ik kennelijk bepaald bij deze woorden: "En Hij moest door Samaria gaan."

Daardoor werd ik aan u verbonden, en ondanks alle gerezen bezwaren werd ik overgebogen met deze woorden: "Toen keerde Zich de HEERE tot hem en zeide: Ga heen in deze uw kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen; heb Ik u niet gezonden?" Als de Heere overkomt in zulk een weg moeten we volgen, anders was ik nooit gekomen. Het ging tegen alles in en kostte veel strijd."

Als tekst voor zijn intreepreek bepaalde hij de gemeente bij Jesaja 40:1-2: "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden."

De boodschap die met autoriteit wordt gebracht.

- Ten eerste: De wijze waarop die boodschap gebracht wordt.
- Ten tweede: De rijke boodschap die ontvouwd wordt.
- Ten derde : Het geheim dat door die boodschap ontsloten wordt.

Ds. Heerschap wenste die kostelijke boodschap getrouw in de gemeente uit te dragen. Hoe noodzakelijk is het dat de Heere door Zijn Geest die boodschap doet verstaan en wil zegenen aan het hart. Hij wees erop elkaar niet in de gestalten te bouwen, maar er op te wijzen dat de enige troost in leven en sterven alleen in Christus is, en de toepassing daarvan aan het hart. De zaligheid ligt buiten de mens, in Hem Die dood geweest is en leeft tot in alle eeuwigheid.

Na de preek richtte hij zich allereerst tot zijn bevestiger, Ds. J. van Zweden. Hij wenste hem de nabijheid des Heeren toe bij het klimmen der jaren, en dat de Heere hem nog tot zegen zou stellen. Ook werd hem dankgezegd voor het vele werk dat hij als consulent in het midden der gemeente had verricht.

Ook Ds. A. Vergunst werd bedankt voor zijn aanwezigheid. Er was een band tussen hen gelegd en hij wenste dat zij elkander veel in het gebed zouden gedenken, in dit grote en voor hem nog onbekende land.

Ds. C. Hegeman kon wegens ambtelijke werkzaamheden niet aanwezig zijn, hij had een hartelijk schrijven gezonden. Ds. Heerschap richtte zich tot de kerkenraad, gemeente en catechisanten, de wens uitsprekend om in liefde en vrede samen te leven, in afhankelijkheid van de Heere.

Ds. A. Vergunst, van Corsica, sprak de nieuwe leraar als vriend en broeder toe, met woorden van blijdschap en troost, en wenste samen met hem te arbeiden, tot heil der gemeenten en de eer des Heeren.

Ouderling Neels sprak de leraar toe namens kerkenraad en gemeente; op zijn verzoek werd Ds. Heerschap Psalm 133:3 toegezongen.

Na het uitspreken van de zegen, keerde de gemeente onder indruk naar huis.

Het verblijf van ds. Heerschap in Lethbridge was van korte duur. Op 16 november 1955 bracht de gemeente van Borssele een beroep op hem uit. Hij nam dit met grote vrijmoedigheid aan uit Genesis 31:3: 'Keer weder tot het land uwer vaderen en tot uw maagschap, en Ik zal met u zijn.'

Op 11 maart 1956 preekte Ds. Heerschap afscheid van zijn gemeente, met de woorden uit Matthéüs 28:20: "En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen."

De eerste keer in Lethbridge was een korte tijd. De Heere zou echter bij de tweede komst van Ds. Heerschap naar Lethbridge waarmaken: "Uw ogen zullen uw leraars zien, en zij zullen niet meer van u vliegen gelijk de arenden."

Op 19 maart vertrok hij met zijn gezin vanuit New York met de Seven Seas' naar Nederland.

Reeds in Canada heeft ds. Heerschap zijn verbondenheid met het oude vaderland laten weten. In De *Saambinder van 2 sept. 1954* schreef hij de volgende twee brieven:

Lethbridge, 18 Augustus 1954

Waarde vrienden,

Op verzoek van vrienden en bekenden uit ons oude vaderland, wil ik u schrijven, hoe het in Canada gaat. Door Gods goedheid zijn we allemaal redelijk wel. Wij ondervonden in natuur en genade dat Zijn ogen de ganse aarde doorlopen. Ja vrienden, het is een sterkte dat die God, al is men in de vreemde, Dezelfde blijft. Wat moet schaamte onze aangezichten bedekken, vanwege onze ontrouw, dat wij de Heere verdacht houden in Zijn doen, en Hij nochtans Dezelfde is en blijft tot in der eeuwigheid. Vlees en bloed zijn niet verenigd met de wegen des Heeren. Dat strijdt tegen de wet van vrije genade. Een Godsdaad is het, om met verlies van eigen leven, de Heere onvoorwaardelijk te volgen door bezaaide of onbezaaide wegen.

En dan moeten wij voor elke weg en daad des Heeren ingewonnen worden. Het is zalig niets te wezen in eigen oog, opdat God de eer krijgt. Zo worden wij een gepast onderwerp van Hem, dat gezegende Voorwerp, en ligt het vlees er een ogenblik onder. Dan wordt het een bewonderen, een aanbidden, een verenigd zijn met de Raad en wil van God, en een goedkeuren wat de Heere doet. Zo krijgt het Goddelijk Wezen voor ons waarde; Hij is dan alles, en wij niets. Dan wordt de Heere goed voor slechte mensen, en zijn het geen woorden meer, maar worden het zaken in ons leven. Wat beoefenen wij het toch weinig; menigmaal zijn wij er zover vandaan. Vaak bedoelen

wij onszelf, en dan vervult eigenliefde ons hart, dan is er geen plaats voor de Heere en de verheerlijking van Zijn genade. Zo zijn wij met alles de bekeerde man of vrouw, en het buigen voor de Heere wordt gemist. Dan worden wij wat, en zijn niet, die wij voor de Heere wezen moeten. Ligt daar niet de donkerheid die de kerk bedekt?

Want vrienden, wij mogen van plaats en land veranderen, maar wij nemen ons boze hart en bestaan mede, dat niet kan en wil buigen voor God. Daarom is het een grote zegen en een weldaad, als wij in ons niet gezet worden voor de Heere. Dat wij het niet meer weten, en de Heere nog eens nodig krijgen. Voor een waardeloos mens, heeft de Heere waarde. Hoe noodzakelijk, dat de schuld eens schuld en de zonde eens zonde worde, opdat de Heere Zich verheerlijke in Zijn vrijmachtige genade aan zondaren, die gedurig schipbreuk lijden en met alles over boord moeten, om uit genade te mogen leven.

Vrienden, wat wordt dit weinig in de praktijk ontmoet, ook hier in Canada! Want hier wonen ook mensen, die mens zijn en blijven. Maar ook mogen wij in dit grote land wel eens zulken ontmoeten, die dit aan de weet gekomen zijn. Ontdekte mensen, daar valt mee te praten. In onze vorige gemeente te Wageningen hadden wij een oude vrouw die er iets van kon mededelen, en door genade leerde sterven, om te leven tot Gods eer.

En kort geleden op onze grote reis van 770 mijl naar Sardis, mochten wij daar ook nog kreupelen ontmoeten. Ja vrienden, men moet hier grote afstanden afleggen om het Woord des Heeren op andere plaatsen te brengen. Zeer hoge bergen moet men over heen om bij ons vandaan in Brits Columbia te komen, waar wij de grootheid en de majesteit van de schepping aanschouwden. Wat zijn wij dan nietige mensen. Wij dachten nog aan het Woord des Heeren; als wij een geloof zouden hebben als een mosterdzaad, we bergen zouden verzetten.

Bij dit alles is de mens broos en vergankelijk, geen geloof bezittende, want dat is een gave Gods. Wij zagen toen ook nog beren op de weg. Gods volk ondervindt dit geestelijk. Maar hier was het letterlijk. Dan wordt men onder dit alles stil, ziende de schoonheid van de natuur; groot zijn Zijne werken.

In Sardis waar een mooie gemeente is, hebben wij vele bekenden uit ons oude Vaderland ontmoet, n.l. de fam. Jansen uit onze vorige gemeente Wageningen en nog een zoon van ouderling Goor uit Barneveld en meer anderen. Vele herinneringen zijn opgehaald en besproken en nog de hartelijke groeten hebben wij uit het oude Vaderland overgebracht.

Wij hebben veertien dagen in Sardis vertoeft en velen bezocht, en vijf maal het Woord des Heeren uitgedragen. Men krijgt daar een Hollandse indruk, daar de leden meest allen dicht bij de kerk wonen en de natuur en het klimaat als in Holland zijn.

Dat is bij ons in de staat Alberta anders, waar men 4000 voet boven de zeespiegel woont. Erg droog klimaat, met veel mooi weer, men noemt het hier wel het zonnige zuiden van Alberta. Ook hele uitgestrekte vlakten met grote farms ziet men bij ons. U begrijpt wel, dat de leden van onze gemeente ver uit elkander wonen, 80 en meer mijlen ver komt men des Zondags naar de kerk. Ook wij hebben een mooie opkomst, en men is blij elkander dan weer te ontmoeten en zich te scharen onder het Woord des Heeren. De meesten bij ons komen uit Gelderland en velen wel uit Barneveld. De Zeeuwen worden hier ook niet gemist. Kortom uit alle delen van ons oude Vaderland ontmoet men ze hier; velen die wij reeds in Holland ontmoet hebben.

Het leven en de gewoonten zijn hier ook wel iets anders als in Holland, zodat er veel

moet overwonnen worden waaraan men moet wennen. Doch met de Heere kan alles. Veel werk is hier op kerkelijk gebied. Niet alleen in onze eigen gemeente, die gestadig toeneemt; maar ook op andere plaatsen. Als wel in de grote stad Calgary, 140 mijl bij ons vandaan, waar wij reeds enkele malen opgetreden zijn en een gedeelte van onze eigen gemeente gesticht hebben en ongeveer 40 a 50 mensen samen komen.

Ook hebben wij een verzoek gekregen van een gedeelte uit Red Deer, 180 mijl verder dan Calgary, om voor hen op te treden; wij hopen aan hun verzoek te voldoen.

Zondag 22 Augustus hopen wij te zijn in Choteau in Montana in Amerika, 200 mijl bij ons vandaan. Zo ziet ge vrienden, dat wij niet ledig zijn, maar hier veel werk te verrichten hebben en er veel tijd verloren gaat vanwege de grote afstanden.

De Heere mocht in alles nog medewerken, tot verheerlijking van Zijn grote Naam, en tot zaligheid van zielen op reis naar de eeuwigheid.

Dit zou het grootste zijn, als wij er nog mogen ontmoeten, die een missend mens zijn geworden en om God verlegen zijn. Dat zijn van die gelukkigen, waar het van hun zijde op mislukking uitloopt. Armen heeft Hij met goederen vervuld, maar rijken ledig heengezonden. Vrienden, arm worden en arm blijven is vrucht van genade. Rijk en verrijkt zijn is vrucht van eigenliefde. De ontdekking door Zijn Geest is nuttig en nodig om de mens aan de grond te brengen, maar gedurig nodig om hem aan de grond te houden. Opdat wij sterven aan eigen gerechtigheden. Om door het geloof de gerechtigheid van Christus te benodigen, hetwelk het leven is en de zaligheid.

Dat geve de Heere ons te beoefenen, zowel hier in Canada als in ons Vaderland.

Ontvangt onze hartelijke groeten en zijt allen Gode en Zijn genade bevolen. Uw vriend en oud-leraar.

Ds M. HEERSCHAP.

12. Ds. M. Heerschap in de gemeente van Borssele, 1956-1960¹

De gemeente van Borssele was precies vijf jaar vacant na vertrek van ds. F. J. Dieleman. Op 10 april 1951 nam ds. Dieleman afscheid; de volgende predikant, ds. M. Heerschap, werd op 12 april 1956 bevestigd als eigen herder en leraar.

Nog tijdens de ambtsperiode van ds. Dieleman was het beroepingswerk ter hand genomen. Op 23 maart 1951 bracht de gemeente het eerste beroep uit, en wel op ds. Heerschap. De tijd dat ds. Heerschap de herdersstaf in Borssele zou opnemen, was echter nog niet aangebroken.

Wat de gemeente van Borssele niet wist, was dat ds. Heerschap wél wist dat hij eenmaal naar Borssele zou gaan. Al tijdens zijn studententijd had hij een innige band met zijn medestudent Dieleman. (L. Vogelaar, Hoe menigmaal, enz. p 190.)

Het gevolg van deze vriendschap was dat ze, toen ze beiden predikant waren, op zondag 29 oktober 1950 met elkaar van kansel ruilden. Ds. Heerschap preekte in Borssele en kreeg te geloven dat hij met deze gemeente nog eens in en uit zou gaan. Overigens ervoer ds. Dieleman die dag een losmaking van Borssele. 'Ik kom hier anders terug dan ik weggegaan ben', zo zei hij bij thuiskomst tegen zijn vrouw.

Ds. Dieleman kreeg een beroep uit Yerseke en nam dat aan. Ds. Heerschap ervoer het echter als een raadsel: hij ontving wel twee beroepen uit Borssele, maar kreeg geen vrijmoedigheid erheen te gaan. Toen hij later een beroep uit Lethbridge aannam, zei ds. Dieleman tegen hem: 'Ga jij over Canada naar Borssele?'

En zo is het inderdaad gebeurd, maar dat laatste heeft ds. Dieleman niet meer meegemaakt.

Op 9 november 1955 was de kerkenraad in vergadering bijeen en tijdens die vergadering kwam het stellen van kandidaten voor de nog steeds niet vervulde vacature van predikant aan de orde. Er werd besloten een tweetal op te stellen en na stemming werden ds. J. Bel te Krabbendijke en ds. M. Heerschap te Lethbridge in Canada gesteld. Er werd nader bepaald dat 'als ds. Heerschap beroepen wordt hem een tractement gegeven [zal] worden van f 5500,- en twaalf vrije zondagen. De kerk zal de overtocht financieren tot een bedrag van f 6400,-; f 6000,- komt hiervan voor rekening van ds. Heerschap. Elk jaar of evenredig deel ervan wordt hem f 1000,- kwijtgescholden.'

Op 16 november 1955 kozen de mansleden met meerderheid van stemmen de predikant uit Canada. De gemeente van Borssele verkreeg haar wens. Ds. Heerschap nam het beroep aan.

Ds. Heerschap preekte op 11 maart 1956 afscheid uit Matthéüs 28:20. Op 19 maart vertrok hij met zijn gezin vanuit New York met de 'Seven Seas' naar Nederland. Voor de tweede keer mocht hij zich in Nederland aan één van de gemeenten verbinden.

Vlak voor zijn vertrek naar Nederland werd in De Saambinder een kort briefje van hem gepubliceerd. Hij schreef:

'Waarde vrienden in Nederland!

Het is voor mij onmogelijk om alle brieven en blijken van medeleven te beantwoorden, bij onze terugkomst naar het oude Vaderland. Het heeft ons goed gedaan, dat er zoveel belangstelling was met het aannemen van het beroep naar de gemeente van Borssele. Wonderlijk zijn des Heeren wegen. Wie had ooit gedacht, dat

¹ Gij alleen de eer. Historie van de Gereformeerde Gemeente van Borssele, F.J. de Kok. Uitgave Kerkenraad Gereformeerde Gemeente – Borssele 2010

wij zo kort in Canada moesten verkeren, waar toch zo veel werk is op kerkelijk gebied.

Doch vrienden, wij leerden Gode zwijgen in deze weg, en Gods wegen aanbidden en bewonderen. De mens wikt, maar God beschikt. Zijn Naam werd in alles verheerlijkt. De ledige plaats hier in Canada mocht nog vervuld worden met de man van Gods raad. En al is het onder de oordelen, de Heere stelle ons in Holland en in de gemeente van Borssele tot een rijke zegen.

D.V. hopen wij maandag 19 maart 1956 uit New York met de boot "Seven Seas" te vertrekken, en zoals de dienstregeling het aangeeft, op donderdag 29 maart 1956 aan te komen. De Heere geleide ons met ons gezin veilig over de grote wateren, en mocht ons brengen op de plaats onzer bestemming. Hij gedenke onze oudste twee kinderen die achterblijven, en ook de gemeente die wij verlaten. Zijn Naam ter eer. Zijt allen Gode bevolen, en tot ziens!

Op 12 april 1956 werd hij tot zijn dienstwerk ingeleid door ds. J. B. Bel van Krabbendijke met de woorden uit Openbaring 22:16: 'Ik, Jezus, heb Mijn engel gezonden om ulieden deze dingen te getuigen in de gemeenten'. 's Avonds verbond ds. Heerschap zich aan Borssele met de woorden van Handelingen 10:29: 'Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, ontboden zijnde. Zo vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij hebt ontboden.' Aldus het verslag in De Saambinder van 26 april 1956.

Bij de aanvang van de intrededienst, die zo druk bezocht werd dat de kerk 'tot in de hoeken gevuld was' en sommigen 'zich met een staanplaats tevreden moesten stellen', liet ds. Heerschap het psalmvers zingen dat hij voortaan, zo lang hij predikant van Borssele was, iedere zondagmorgen zou laten zingen. Het was Psalm 54:1, een psalmvers waarin de afhankelijkheid van de Heere duidelijk naar voren komt:

*Och, Heer' almachtig, help toch mij,
Door Uwen Naam en sterkte krachtig;
Neem mijn zaak aan, wees mijns gedachtig,
Laat Uwe macht verschijnen vrij.
't Gebed dat ik nu doe, verhoort;
Wil Heer', neigen tot mij Uw oren;
Opdat Gij moogt goediglijk horen
De woorden, die ik brenge voort.*

In zijn voorrede bepaalde Borssele's vierde predikant zijn gehoor bij de weg die de Heere met hem had willen houden. 'Wij mogen in dit avonduur, als wij hier staan als uw eigen herder en leraar en wij met het Woord des Heeren ons aan u zullen verbinden, wel instemmen met het Woord des Heeren, dat de wegen des Heeren nooit zijn voor te rekenen en nooit zijn te berekenen en dat God in alles komt te betonen, dat Hij die God is, Die met het Zijne doet wat Hem behaagt.

Wie had het ooit kunnen denken, dat wij naar Borssele zouden moeten door zulk een weg; dat wij eerst twee jaren daar in dat grote land Canada zouden moeten verkeren, dat wij daar twee van onze geliefde kinderen als het ware zouden moeten brengen en een gemeente wederom herderloos moesten achterlaten.

Maar wat is het een voorrecht, als wij door Gods genade door God, voor God mogen ingewonnen worden. Want hoewel wij op het tweede beroep, dat op ons werd uitgebracht van de gemeente van Borssele, geen vrijmoedigheid hadden om op te trekken, toch zijn wij, toen wij naar Canada getrokken zijn, Borssele nooit kwijt geweest. Wij wisten het, mijn geliefden, toen wij in dat grote land verkeerden, in al de

wederwaardigheden, dat eenmaal de roeping komen zou, omdat God het in ons leven had beloofd. En toen dan ook de roeping voor de derde maal op ons werd uitgebracht, heeft God ons onvoorwaardelijk ingewonnen met de waarheid uit Genesis 31, het derde vers, waar de Heere zeide tot Jakob: "Keer weder tot het land uwer vaderen en tot uw maagschap, en Ik zal met u zijn". En, mijn toehoorders, er was geen tegenspreken meer mogelijk, want God won ons hart in, om ons onvoorwaardelijk over te geven aan de leidingen Gods en onvoorwaardelijk de weg, die God ons voorstelde, te gaan.

En zo staan wij in dit avonduur, terwijl wij een gemeente en twee kinderen moesten achterlaten, hier voor uw aangezicht, om ons aan u te gaan verbinden.

Ik hoop, dat God Zijn Woord in ons midden zegenen mag; dat Hij ons aan elkander zal verbinden en ons stellen te midden van de gemeente tot een rijke zegen, opdat God in alles verheerlijkt moge worden, en wij met al de weldaden en met al de zegeningen, die God ons geeft, maar niet in onszelf, noch in de mensen op mogen gaan, maar met al de weldaden in de Weldoener, in God mogen eindigen, Die alleen toe komt de lof, de eer, de aanbidding en de dankzegging tot in alle eeuwigheid toe.' (Heerschap, Een onderzoekende vraag, p. 1-2.)

Ds. Heerschap zou niet tevergeefs naar Nederland terugkeren. In de preek zei hij onder andere: 'Dat wij dan naar Borssele moesten, al was het maar voor één die tot God bekeerd zou worden; die een onderwerp werd van het gezegende Voorwerp; aan wie de rijkdom van Christus, die zaligheid, verheerlijkt en toegepast mocht worden' Wat hij niet wist, is dat de Heere juist deze dienst wilde gebruiken tot arrestatie van een zondaar. God greep *koster J. Walhout* in het hart met de woorden van Handelingen 10:22: 'En dat hij van u woorden der zaligheid zou horen'. Niet veel later zou de koster tot ouderling worden gekozen.

13. De eerste vergaderingen

Al vóór hij bevestigd was als predikant van Borssele, had ds. Heerschap zijn eerste kerkenraads- en classisvergadering bijgewoond.

Zijn eerste classisvergadering was op 3 april 1956. Dit was blijkens de notulen van deze vergadering een voor ds. Heerschap enigszins onprettige vergadering. Zijn broeders leken hem niet onvoorwaardelijk met open armen te ontvangen. Nadat de voorzitter, ds. A.F. Honkoop, zijn vader, ds. P. Honkoop sr., hartelijk welkom had geheten (deze had het beroep van de gemeente van Yerseke aangenomen) 'vraagt [de praeses] thans aan ds. Heerschap of hij zijn standpunt, nu hij uit Canada is overgekomen, wil toelichten, daar er geruchten gingen dat hij naar de bezwaarden zou overgaan'.

De scheuring in 1953 die leidde tot het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland was ook aan de andere zijde van de oceaan niet onopgemerkt gebleven en mogelijk heeft ds. Heerschap zijn visie op het gebeurde naar voren gebracht.

Ds. Heerschap verklaart echter dat hij geheel achter de synode staat. Ds. Rijksen leest echter nog voor uit de Wachter Sions en *door het nu uittreden van ds. Ligtenberg en van ds. Dorresteijn blijkt dat de breuk steeds groter wordt*. De voorzitter zegt deze vraag aan ds. Heerschap niet gedaan te hebben uit wraak, daar er reeds een smet op hem lag eer hij overkwam.'

Een ander punt werd aan de orde gesteld door ds. J.B. Bel. Deze 'vraagt of ds. Heerschap eens klare wijn wil schenken omtrent het vaccineren'.

Ds. Heerschap verklaart dat hij een oproep kreeg om 's Zondags in te schepen. Hiertegen had hij bezwaar en hij mocht daarom ook 's Zaterdags komen. Hij ging zaterdagavond aan boord zonder vaccinatie, voer 's Zondags af en werd wel aan boord

vermaand om het te laten doen, daar zich anders bij de ontscheping moeilijkheden zouden voordoen. Hij heeft dat echter gewaagd en ook bij de ontscheping is noch met hem, noch met zijn gezin over vaccineren gesproken zodat hij in de weg van Gods voorzienigheid met geheel zijn gezin in Canada is aangekomen. Hij heeft in dit alles kennelijk Gods hand mogen zien. Dat hij dus met zijn gezin zou gevaccineerd zijn, zijn grote leugens.'

De voorzitter 'verheugt zich erover als ook de gehele Classis, dat dit zo mocht verlopen. Daar geen opmerkingen meer worden gemaakt, worden beide Leeraars met algemene stemmen overgenomen.' Aldus werd ds. Heerschap door zijn ambtsbroeders opgenomen.

Drie dagen later, op 6 april 1956, had ds. Heerschap de eerste vergadering met degenen die samen met hem de kerkenraad van zijn nieuwe gemeente vormden. In dit gezelschap was de ontvangst hartelijker.

De vergadering werd geopend door de onlangs tot voorzitter gekozen ouderling I. de Muynck. Deze laat zingen Psalm 25:2 en gaat hierna voor in gebed. Gelezen wordt Psalm 51, waarna de voorzitter de aanwezige broeders hartelijk welkom heet inzonderheid ds. Heerschap, welks hart de Heere overgebogen heeft om het beroep, dat van de gemeente op hem was uitgebracht, aan te nemen. Tevens spreekt hij de wens uit dat hij vele jaren in ons midden moge arbeiden tot zegen en bloei van de gemeente en tot uitbreiding van Gods Koninkrijk.

Eveneens wordt de nieuw gekozen diaken C. de Muynck Azn. welkom geheten, welke nog in het ambt staat bevestigd te worden, dat hij ook wijsheid en kracht mag geschonken worden om zijn ambt naarstig waar te nemen.'

14. Een nieuwe pastorie

De komst van een nieuwe predikant bracht ook, hoewel niet noodzakelijkerwijs samenhangend, de bouw van een nieuwe pastorie met zich mee. Tijdens de vergadering van de kerkenraad met de mansleden van 27 december 1956 werd het voorstel ingebracht om de pastorie te verkopen, omdat er nogal wat kosten aan zaten te komen. De vergadering zal positief op dit voorstel hebben gereageerd, want tijdens de kerkenraadsvergadering van 29 januari 1957 kwam 'de commissie binnen welke was benoemd om een regeling te treffen en voorbereidende werkzaamheden [te doen] voor het bouwen van een nieuwe pastorie'. De namen van deze commissieleden zijn in de notulen helaas niet genoemd. De zaak werd uitvoerig met deze commissie besproken. Voor de nieuw te bouwen pastorie was een bedrag beschikbaar van f 41.000,-. Daar de oude pastorie bij verkoop naar schatting een bedrag zou opbrengen van f 15.000,- zou de gemeente voor een schuld komen te staan van f 26.000,-. Op een ledenvergadering zou hierover nader gesproken worden.

Op 26 maart 1957 was de nieuwe pastorie wederom onderwerp van bespreking. De kerkenraad 'is in zijn geheel voor dat de bouw zal gedaan worden door leden der gemeente te Borssele. (...) Besloten wordt prijsopgaaf te geven voor 9 april. Aan hen die hiervoor in aanmerking komen zal bericht worden gedaan.' Op 1 april 1957 gaf de ledenvergadering haar goedkeuring aan de bouw van een nieuw pastorie en tijdens de kerkenraadsvergadering van 9 april 1957 werd, voordat de notulen van de vorige vergadering werden voorgelezen, 'eerst overgegaan tot het aanbesteden van de te bouwen pastorie en het verkopen van de bestaande.

Door A. J. Melis, Monsterweg 17, wordt een briefje ingeleverd voor het bouwen van de pastorie, evenals door J. de Muijnck, Oostsingel 8, beiden als leden der gemeente wonende te Borssele. Eerstgenoemde verbindt zich om voornoemde te bouwen woning, overeenkomstig het bestek uit te voeren voor de som van f 34.830,-, dewijl

laatstgenoemde zich verbindt om dit te doen voor f 37.956,-. Door de kerkenraad wordt de bouw aan A.J. Melis gegund en opgedragen.' Voor de oude pastorie hadden zich geen gegadigden gemeld, zodat aan 'G. van Liere, diaken der Ger. Gem. te Borssele, die de pastorie wil kopen voor de som van f 15.000,- door de kerkenraad hem toegewezen als gekocht zijnde voor genoemde som'.

De bouw van de pastorie vorderde volgens de notulen van 18 november 1957 niet gestaag genoeg: 'Voorts is de kerkenraad van mening dat A.J. Melis weinig voortgang maakt om de Pastorie klaar te maken'. De predikant en ouderling I. de Muynck zouden hierover met hem spreken. Naar alle waarschijnlijkheid heeft dit gesprek een goede uitwerking gehad, want de notulen reppen verder met geen woord meer over het nieuwe predikantenverblijf.

Overigens vermelden de notulen van deze vergadering ook enkele betreurenswaardige handelingen van enige gemeenteleden. Ouderling De Muynck moest verslag uitbrengen van een bezoek bij een vrouw 'die des Zondags als er een predikatie gelezen wordt ter kerke komt, en als de dominee voorgaat de dienst verzuimt. Reden waarom zij hierin voorgaat zijn deze, dat zij niet onder zijn gehoor kan zitten en dat zij ook niet wenst te veranderen.' Helaas was zij niet van plan haar houding te wijzigen, maar 'in haar daad [te] volharden'. Nógmaals zou ze worden bezocht.

Daarnaast deed ook de wereld haar intrede in Borssele: er was een lid der gemeente dat, zes jaar nadat in Nederland de eerste officiële uitzendingen gestart waren, een televisietoestel aangeschaft had. 'Nadat de Voorzitter het verderfelijke daarvan naar voren brengt wordt besloten een vraag ter Classis te brengen hoe met zulk een lid gehandeld moet worden.'

15. Een verhoord gebed

In een bijzonder warme en droge periode was het land vol met scheuren. Er groeide nauwelijks gras voor het vee. Nu was er een oude vrouw in de gemeente die hierover met ds. Heerschap kwam te spreken. Ze vroeg of de predikant de komende zondag eens om regen zou willen bidden. Die volgende zondagmorgen smeekte hij de Heere van de kansel om regen en voedsel voor het vee. In de dadelijkheid geloofde hij dat zijn bidden tot de Heere opklom en verhoord zou worden. Hij voelde dat er gemeenteleden waren die met hem meezuchtten.

Toen hij na afloop van de dienst in de pastorie kwam, keek de dominee vanuit het raam naar het westen, de kant van de zee. Tot zijn grote verwondering zag hij, zoals het in 1 Koningen 18:44 staat, *een kleine wolk als eens mans hand*.

Dit voorval werd die zomerdag kennelijk opgemerkt die zomerdag. Na het beëindigen van de avonddienst stroomde de regen uit de hemel. Mens en dier werden door God uitgeholpen. Deze gebeurtenis was al snel bekend in de Zeeuwse gemeenten. De Heere had zo kennelijk en dadelijk het gebed van de predikant verhoord.

Een ernstige preek

Op 30 juni 1957 preekte ds. Heerschap tijdens de avonddienst uit Jona 3:4b: 'Nog veertig dagen, dan zal Ninevé worden omgekeerd'. Het was een ernstige preek, waarin de dominee de gemeente voorhield dat jong en oud tot God bekeerd moest worden en dat uitstel niet mogelijk was.

'Vaders en moeders, jong en oud in ons midden, Jona moest preken: Nog veertig dagen! En nu leg ik de vraag in het midden van u: Gemeente, misschien nog veertig dagen, en dan?' De predikant pauzeerde een ogenblik, zodat de gemeente de vraag kon overdenken. Toen vroeg hij verder: 'Gemeente, misschien nog dertig dagen, en dan? Gemeente, misschien nog twintig dagen, en dan? Gemeente, misschien nog tien

dagen, en dan?' Een ademloze stilte maakte zich van de hoorders meester toen gevraagd werd: 'Gemeente, misschien nog één dag, en wat dan?'

Bang en benauwd gingen de opgekomenen die avond naar huis. Enkele gemeenteleden kwamen na die avonddienst nog naar de pastorie en vroegen: 'Dominee, wat staat ons te wachten?' Op deze vraag kon ds. Heerschap geen antwoord geven. Ook voor hem was het verborgen.

De volgende dag ging Rinus Krijger, een jongen van vijftien jaar en de oudste van het gezin, zwemmen in de Westerschelde. Tijdens het zwemmen kwam hij in een draaikolk terecht. Hij kon zichzelf hieraan niet ontworstelen en riep om hulp. J. Vermeulen, een vijftenzestigjarige landbouwer die in de Zuidstraat woonde, hoorde hem roepen. Hij bedacht zich geen moment en zwom naar de plaats waar de jongen telkens onder water ging. Het was echter tevergeefs. Beiden zijn ze verdronken.

Het was burgemeester P.J. Dominicus die die maandagmiddag naar de pastorie kwam met de droeve tijding dat er twee gemeenteleden in het water waren omgekomen. Voor hij de familie op de hoogte ging brengen, ging ds. Heerschap naar de Westerschelde en daar zag hij hoe eerst Vermeulen en daarna Rinus Krijger uit het water werd gehaald.

De verslagenheid in de gemeente was groot. De man en de jongen werden gelijktijdig begraven. De predikant sprak op de begraafplaats uit Jesaja 26:16: 'HEERE, in benauwdheid hebben zij U bezocht; zij hebben hun stil gebed uitgestort, als Uw tuchtiging over hen was'.

16. Paulus, Apollos en Cefas

Overall waar de Heere aan het werk is, probeert de duivel ertussen te komen. Overall, dus ook in Borssele. In het verleden was de gemeente gezegend geweest met verschillende predikanten die niet zonder vrucht hun arbeid mochten doen. Van zowel ds. Vreugdenhil als van zijn opvolger, ds. J.D. Barth, is gezegd dat hij met veel zegen in Borssele gearbeid heeft.

Helaas ontstond er verwijdering tussen de mensen voor wie ds. Vreugdenhil tot zegen was geweest en degenen die vooral aan ds. Barth goede herinneringen hadden. De gemeenteleden namen het soms niet van elkaar over. Het 'Ik ben van Paulus, en ik van Apollos, en ik van Céfás' was Borssele niet vreemd. De mensen gingen op in het middel en leefden daardoor boven hun stand. Als ze op de rechte plaats geweest waren, dan had er ook geen twist hoeven zijn over wie de meeste was. Hun begeerte had moeten zijn om van Christus te zijn.

Deze tweedeling heeft een heel lange nasleep gehad, want ze was tijdens de ambtsbediening van ds. Dieleman en ds. Heerschap nog merkbaar. Er zou een sterfgeval nodig zijn om de zaken recht te trekken.

Er lag een oude vrouw op haar ziekbed, dat haar sterfbed zou worden. Voor haar zou het niet meer zijn dan het afleggen van dit tijdelijke leven; door Gods genade had ze deel mogen krijgen aan het eeuwige leven. Op een avond had ds. Heerschap in een Walcherse gemeente het Woord bediend en hij besloot na afloop van die dienst nog even een bezoek te brengen aan deze vrouw. Bij zijn komst zei ze: 'Dominee, ik heb op u liggen wachten'. Ze vertelde hoe de Heere haar bij vernieuwing was overgekomen, zodat vanwege de veelvuldige lof des Heeren haar ziekbed wel op een preekstoel leek.

Op zondag zei de predikant zijn gemeente dat ze haar maar eens moesten opzoeken. 'Wat door haar gesproken wordt, komt levend en krachtig uit de hemel', zo voegde hij eraan toe. Velen van Gods kinderen gaven aan deze raad van hun leraar gehoor en keerden beschaamd van deze getuigende vrouw huiswaarts. Door dit ziekbed werd de

verdeeldheid, die al jaren onder Gods volk lag, tenietgedaan. Vele malen was geprobeerd dit geschil op te lossen en uit de weg te ruimen, maar nu gebruikte de Heere er dit sterfbed voor.

Wonderlijke opvattingen

In de notulen uit de ambtsperiode van ds. Heerschap worden opmerkelijk weinig opmerkelijke zaken beschreven. Of dit erg is? We menen van niet. De geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente van Borssele kent al genoeg roerige episoden. Het kerkelijke leven ging voort en de onderherder mocht de hem toebetrouwde schapen leiden in de grazige weiden van Gods Woord. Toch was er ook nog onkunde in de gemeente. Dit blijkt uit de notulen van 30 januari 1959, toen er rapport werd uitgebracht over het huisbezoek. '60 gezinnen werden tot op heden bezocht. Opgemerkt wordt dat er wonderlijke opvattingen kunnen heersen over het geestelijke leven, en dat de oude klacht nog steeds van kracht blijft dat er veel besproken, maar weinig beleefd wordt.'

Anderhalve maand later, op 13 maart 1959, werd aangaande het huisbezoek nog genoteerd dat weer een deel van de gemeente was bezocht, maar 'daar het de laatste tijd de gelegenheid voor predikant en ouderlingen steeds meer gaat ontbreken, wordt voorgesteld om de diakenen ook in dit werk te betrekken'. De onder ds. Dieleman ingestelde werkwijze dat de predikant niet deelnam aan het afleggen van huisbezoeken was dus blijkbaar gewijzigd.

Tijdens deze laatste vergadering mocht ds. Heerschap nog een 'aangename mededeling' doen: 'een persoon die onbekend wenst te blijven, [heeft] een bedrag geschonken van f 1800,- voor de kerk, onder voorwaarde dat de helft zal worden afgedragen aan de predikant. Met blijdschap wordt deze verheugende mededeling aangehoord, en wordt opgemerkt dat de Heere nog ook uiterlijke zegeningen aan Borssele's Gemeente schenkt.'

17. Afscheid

Sneller dan de Borssele gemeentelieden hadden gehoopt, was het moment daar om afscheid te nemen van hun geliefde predikant. Eind 1959 kreeg ds. Heerschap een beroep van Peoples Park (New Jersey). Graag was hij in Borssele gebleven, maar de Heere bond de nood van Peoples Park op zijn hart: 'Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen'. Met de belofte uit Mattheüs 28:20 ('En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.') nam hij op biddagavond, 9 maart 1960, afscheid van zijn geliefde gemeente Borssele, waar hij zijn Elimsjaren heeft gehad.

In de preek zag de predikant terug op de jaren die achter lagen. 'Zo is dan, gemeente, die ons zo lief en dierbaar geworden is, het uur van scheiden aangebroken, waar wij zo zeer tegen op gezien hebben. Wij staan gereed om onder u de herdersstaf neer te leggen, nadat wij vier jaar met aangenaamheid, met liefde, met vrede en met genegenheid in uw midden verkeerd hebben.

Nu zeggen wij: "Het is kort geweest". Maar weet ge wat God nu zegt? De Heere zegt: "Het is genoeg". God is nooit te vatten en God is nooit te begrijpen, omdat Hij geen rekenschap geeft van Zijn Goddelijke daden. In de vier jaar tijds, dat wij onder u verkeerd hebben, dat wij Gods Woord onder u uitgedragen hebben en met elkander lief en leed gedeeld, kunnen wij gerust zeggen, dat er banden zijn gevallen, die de eeuwigheid zullen verduren en die de wateren van de oceaan nooit zullen kunnen uitwissen en verdrinken. Ik wil het openlijk getuigen en God tot Getuige roepen in deze ure van ons samenzijn, dat God ons in het midden van u ook gesteld heeft tot een

rijken zegen. (...)

Het is ons goed geweest onder u verkeerd te hebben. Dan kunt ge begrijpen, dat het scheiden zwaar valt; dat er droefheid in ons hart is als wij van u heen moeten gaan.

Maar anderzijds kunnen wij ook getuigen van de blijdschap, omdat God ons gesterkt en ondersteund heeft in het midden van u. Nu gaan wij naar een ander werelddeel, niet wetende wat ons daar te wachten staat, wat ons daar overkomen zal, om daar in de wijngaard des Heeren te gaan werken, om daar de herdersstaf op te gaan nemen.'

Ook in de toespraak na de preek gewaagde ds. Heerschap van de banden die gevallen waren. 'Scheiden valt zwaar; scheiden doet pijn. Hier ligt, ik kan wel zeggen, een stuk van mijn leven, zodat ik Borssele nooit en nooit meer zal vergeten. (...) Het is geen kleine zaak als God banden legt! Als men vrienden van God krijgt, dan liggen er banden die de eeuwigheid verduren zullen. (...) Och, gemeente, wij zijn in uw huizen geweest; wij hebben aan uw ziekbedden gestaan; aan uw sterfbedden hebben wij verkeerd, ja, aan de geopende groeven waaraan uw dierbaren werden toebetrouwd. Kortom gezegd, in alle gebrek, gelijk een herder betaamt hebben wij het goede voor u gezocht. Och, dan mocht God bij dit laatste vaarwel in het scheiden nog betonen, dat Hij Zijn Woord, dat wij verkondigd hebben, nog wilde zegenen. Hij mocht door Zijn eeuwige Geest werken in uw hart en ons, als wij nog onbekeerd reizen naar de eeuwigheid, tot Hem bekeren. (...)

En volk des Heeren, och, ik zou deze laatste maal tegen u willen zeggen: Misschien zien wij elkander hier nooit meer. Maar de scheiding zal niet altoos en eeuwig zijn. Ik zou zeggen: Zoek toch rust in Hem, die de grote Rustaanbrenger is.

En die bidden geleerd hebben, och, dat hun de ledige plaats op de kansel maar opgebonden werd. Ik denk aan een uitspraak van dominee Fraanje, die nu leeft voor Gods troon en juicht met al de gezaligden in heerlijkheid. Menigmaal zei hij bij het scheiden: "Niet klagen, maar om een ander vragen". Dat geve God.'

Tot de kerkenraad zei hij nog: 'Kerkeraad, wij gaan van elkander scheiden. Ik weet wat in uw hart leeft, en dat leeft ook in mijn hart: Het valt niet mee! We hebben vier jaar met elkander geleefd en ik mag wel zeggen: het is aangenaam geweest. Ik kan niet anders getuigen, dan dat het hier een Elim voor mij geweest is, om hier een weinig te mogen rusten in het woestijnleven. Dat wil niet zeggen dat wij maar "jabbroers" gespeeld hebben onder elkander. Wij hebben eerlijk elkander onze mening gezegd. Opbouwende kritiek is ook noodzakelijk. Dat is tot behoud van de gemeente en ook tot behoud van de vrede onder elkander.

Kerkeraad, inzonderheid wel de ouderlingen en ook mede de diakenen: straks wordt de arbeid zwaar. Herderloos komt ge te staan, mét de gemeente. De verantwoordelijkheid wordt groot. Dan kan ik niet anders toebidden, dan dat God u schenke liefde, vrede en eensgezindheid; dat Hij ze over u vermenigvuldige en het woord bevestige, waarmede wij in dit avonduur afscheid van u hebben genomen: "En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen."

Op zaterdag 12 maart 1960 werd ds. Heerschap met zijn gezin door de kerkenraad aan boord van de 'Westerdam' gebracht. Onder de verschillende vrienden die gekomen waren om afscheid te nemen, waren ook ds. C. Hegeman, ds. G.A. Zijdeveld en student A. Kok. Toen één van zijn kerkenraadsleden hem de hand drukte, zei ds. Heerschap, die wel wist wat er in het hart van zijn ouderling omging, tegen hem: 'Weststrate, zul je de eerstvolgende keer naar het curatorium gaan?'

Niet alleen van de gemeente, maar ook van de classis Goes werd afscheid genomen. Op 5 januari 1960 woonde ds. Heerschap voor het laatst als predikant van Borssele

een vergadering bij. Aan het eind van de vergadering sprak ds. A.F. Honkoop zijn vertrekkende ambtsbroeder toe. 'Spreker gewaagt ervan', zo vermelden de notulen, 'dat de Heere ds. Heerschap heeft willen gebruiken om vele gemeenten te dienen, die tot onze classis behoren. Hij staat er bij stil hoe ds. Heerschap met vele moeilijkheden te kampen heeft gehad betreffende zijn losmaking. Gaarne wil hij nu namens de classis hem Gods onmisbare zegen toewensen, zeggende: moge de afstand straks ver zijn van elkander, dat het nochtans gegeven moge zijn met de banden des geloofs samen verbonden te zijn aan de troon der Genade. De vier jaar, die u in onze classis hebt doorgebracht, mochten in aangename herinnering bij ons bewaard blijven.'

Nog eenmaal zou ds. Heerschap een vergadering van de classis Goes bijwonen. Dat geschiedde op 30 augustus 1974 tijdens een bezoek aan het 'oude vaderland'. In de notulen van deze vergadering is te lezen: 'Ds. M. Heerschap, die voor enige weken uit Amerika in ons land vertoeft, komt ter vergadering. De praeses (ds. C. Molenaar) spreekt hem zeer hartelijk toe. Memoreert nog enkele persoonlijke zaken uit hun beider leven en hoopt dat de Heere zowel hier als in Amerika hun bediening tot zegen doe strekken. Ds. Heerschap is blij op de classisvergadering te kunnen komen. Hij heeft hier voorheen vier jaar mogen arbeiden. Velen zijn inmiddels ontvallen en ook onze tijd zal ras wel komen. We hebben een zwak lichaam. Hij wenst wederkerig de classis de zegen des Heeren toe en hoopt de groeten over te brengen.'

In De Saambinder van 17 maart 1960 stond een '*Afscheidsgroet* van Ds. M. Heerschap' die deze op 12 maart 1960 aan boord van de 'Westerdam' geschreven had.

"Nu wij voor de tweede maal ons vaderland verlaten om in Amerika ons dienstwerk aan te vangen, willen wij met deze brief vrienden en kennissen, leraren, studenten en kerkeraden een hartelijk vaarwel toeroepen.

Gaarne hadden wij de vele verzoeken willen voldoen om persoonlijk afscheid te nemen, doch helaas vanwege de korte tijd en ook nog een korte ongesteldheid was dit niet meer mogelijk.

Naast de Heere moge ik de gemeenten en vrienden hartelijk bedanken voor de vele blijken van liefde bij ons vertrek. Inzonderheid in onze geliefde gemeente te Borssele, die wij vier jaren mochten dienen, was het medeleven groot. De Heere won ons in om de roepstem onder zware strijd op te volgen. Nooit hadden wij gedacht weer terug te moeten naar dat grote land; en wat ons nog te wachten staat; wij weten het niet. Toch is het aangenaam, dat wij met zegen en blijdschap mogen terugzien op de tijd, die wij in Borssele zijn geweest in alle zwakheid en gebrek. Veel zouden wij daarover kunnen schrijven. Bij het scheiden is droefheid in ons hart. Doch de Heere weet wat goed is.

Hij gedenke de gemeente, die wij herderloos moesten achterlaten en geve hun de man Zijns raads, die de gemeente moge voorgaan. Vooral in deze tijden van verval geve de Heere mannen, met Zijn genade en gaven bedeed, om pal te mogen staan voor de waarheid, die naar de Godzaligheid is.

God heeft onze geringe arbeid in Nederland willen zegenen, en met de hoop dat Hij het ook doen zal in Amerika, aanvaarden wij de reis. Banden zijn er gelegd, die de eeuwigheid zullen verduren en welke door de oceaan niet verbroken zullen worden. Wij mochten elkander in de gebeden blijven gedenken.

Dat de broederlijke liefde blijve. Het mocht wel onze gedurige verzuchting zijn: "Och, dat Israels verlossing uit Sion kwame".

God bouwe de vervallen muren van Jeruzalem en stelle Zijn volk tot lof op aarde. Het zij ons tot troost in al de strijd:

*'t Is Israels God, Die krachten geeft,
Van Wie het volk zijn sterkte heeft.*

Nu, vaart allen wel, ja eeuwig wel. De God aller genade, de overalomtegenwoordige, de onveranderlijke en almachtige God zij en blijve met ons allen.
Hartelijke groeten van uw scheidende, maar gedenkende leraar en vriend,
Ds. M. Heerschap en gezin'

J. C. Weststrate, een leraar wordt leerling

Op 8 juni 1960, drie maanden na het vertrek van ds. Heerschap, was de Borsselse kerkenraad samen met de predikanten P. Honkoop sr. uit Yerseke en diens zoon A.F. Honkoop uit Goes in verband met een 'ernstvolle zaak' in vergadering bijeen. De predikanten waren verzocht 'aanwezig te willen zijn bij de bespreking van het verzoek van broeder om een attest te verkrijgen voor toelating tot het onderzoek door het Curatorium van de Th. School, voor opleiding tot het leraarsambt in de Ger. Gem.'

Nadat hij hiertoe uitgenodigd was, vertelde Weststrate, die in 1955 in Borssele was komen wonen omdat hij benoemd was als hoofd van de ds. G. H. Kerstenschool, in het kort iets over zijn roeping en bekering. De Heere had hem de roeping tot Dienaar des Woords op het hart gebonden. Hij had daar met niemand over gesproken. De Heere had wel gesproken uit Psalm 40: 'Uw weldadigheid en Uw trouw verheel ik niet in de grote gemeente', maar hij probeerde die stem het zwijgen op te leggen. Hij vocht tot hij niet meer kon.

Nadat Weststrate uitgesproken was 'heeft een breedvoerige bespreking over het aangehoorde plaats. Het resultaat dier bespreking is, dat de kerkeraad besluit om voornoemde broeder een attest te verlenen.'

Tijdens de vergadering van 7 oktober 1960 namen de broeders afscheid van hun mede-kerkenraadslid. 'In een kort openingswoord worden de leden, die allen aanwezig zijn, een hartelijk welkom toegeroepen, alsook dhr. J.C. Weststrate, die, daar hij toegelaten werd tot de Th. School, ontheffing verkreeg van zijn ambt als ouderling der Gemeente. Hem werd dank gezegd voor de arbeid in de gemeente verricht.

18. Blijven in de Amerikaanse gemeenten

In de gemeente van *Peoples Park* werd ds. Heerschap op 28 maart 1960 bevestigd met 1 Timotheüs 6:13-14, door ds. W.C. Lamain. De andere dag verbond hij zich aan de Amerikaanse gemeente met Psalm 48:10.

BEVESTIGING EN INTREDE Ds. M. HEERSCHAP TE PATERSON (PEOPLES PARK) U.S.A.

Maandagavond 28 maart j.l., werd Ds. M. Heerschap bevestigd als leraar van die gemeente. "De consulent, Ds. W. C. Lamain, ging in deze dienst voor en had tot tekst 1 Tim. 6 : 13-14.

In zijn voorwoord merkte hij op, dat het nu voor de derde maal was sinds hij de gemeenten in het oosten diende, dat hij geroepen werd om in de gemeente Van Peoples Park een leraar te bevestigen. De andere gemeenten hebben ook van jaar tot jaar beroepen uitgebracht, doch altijd nog tevergeefs. Gods wegen zijn hoger dan onze wegen en Gods gedachten hoger dan onze gedachten.

Na de ontwikkeling van de tekst, waarin Paulus spreekt over het bewaren van de schat des Evangelies, werd het bevestigingsformulier voorgelezen. Met het plechtige: "Ja ik, van ganser harte", verbond de leraar zich aan zijn gemeente.

Nadat de bevestiger de bevestigde des Heeren zegen toebad, en dat de Heere zijn arbeid mocht zegenen, werd door de gemeente staande haar nieuwe leraar toegezongen de zegenbede uit Psalm 134 : 3. Nadat de hogepriesterlijke zegen op de gemeente gelegd was, keerde de schare 'huiswaarts.

De kerkenraden van de andere zustergemeenten in het oosten waren allen vertegenwoordigd, uitgezonderd enkelen, die door krankheid verhinderd waren.

De volgende avond, 29 maart, verbond Ds. Heerschap zich aan de gemeente van Peoples Park. Als tekst had hij Psalm 48 : 10. *Het gedenken van Gods weldadigheden*. Na de ontwikkeling "der punten werden de gebruikelijke toespraken gehouden. Eerst tot de bevestiger, daarna tot de kerkenraad en gemeente, alsook tot de afgevaardigden van de Classisgemeenten. Allen werden met een gepast woord toegesproken.

Ook werden enkele woorden gewijd aan zijn vorige gemeente, Borssele, die hem en de zijnen zoveel liefde bewezen had, en hij hoopte, dat zij spoedig een andere leraar mochten ontvangen. Hij beval zichzelf met zijn echtgenote en kinderen in de voorbede der gemeente, en tegelijk betuigde hij ook zijn hartelijke dank voor de wijze waarop zij hem ontvangen hadden, waarvoor hij en de zijnen zeer erkentelijk waren.

De nieuwe leraar werd daarna verwelkomd namens kerkenraad en gemeente door ouderling J. Anker. Hij hoopte, dat zij in vrede en eensgezindheid mochten samenwerken, en dat de leraar ook op Gods tijd mocht spreken in de taal des lands. Ook werd door ouderling Anker

Ds. Lamain dank gezegd voor de vele reizen en arbeid ook in die gemeente verricht.

Namens de Classis Oost en de Synode, sprak Ds. Lamain nog enkele woorden. "Dat de komst van de nieuwe leraar zijn mocht, niet tot een oordeel, maar tot een voordeel, tot een eeuwige winst voor velen."

Op zijn verzoek zong de gemeente nog staande Psalm 122 : 3. Daarna legde Ds. Heerschap voor het eerst de zegen op de gemeente als haar eigen leraar.

19. Bekering Adrianus Matthijs den Boer, 29 december 1929 - 22 oktober 2004

In Peoples Park was ds. Heerschap het middel tot bekering van A. M. den Boer.

Aanvankelijk lag het hart van ds. Den Boer in het zakenleven. In Rotterdam kwam hij in de kunsthandel van zijn vader, en in die tijd was het ook dat hij in het huwelijk trad. De zaken gingen goed, en toch voelde hij zich gedrongen te emigreren naar de Verenigde Staten. Daar, in New Jersey, ging hij naar de kerk in Peoples Park, Paterson, waar destijds ds. M. Heerschap predikant was.

De eerste preek die hij daar van deze predikant hoorde, werd door de Heere gebruikt om hem stil te zetten en een droefheid naar God te leren kennen die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

Al spoedig werd hij daar als ouderling gekozen, maar God had nog iets anders voor hem weggelegd. Hij kreeg werkzaamheden met het leraarsambt.

In 1964 werd hij aanvaard door de Synode in Amerika, maar hij heeft de opleiding in Rotterdam gevolgd. Verschillende gemeenten heeft hij mogen dienen.

Na Ridderkerk volgden Norwich, Sioux Center, en in 1985 Lisse, waarna hij toch weer in 1988 terugkeerde naar de Verenigde Staten. Daar heeft hij nog ongeveer 8 jaar in Sunnyside mogen dienen, waarna Dirksland hem riep.

Het werd niet meer verwacht dat hij nog terug zou komen naar deze zijde van de oceaan, maar in 2002 volgde hij toch de roepstem van Grand Rapids, Covell Ave. Deze kleine gemeente heeft in hem een zeer ijverige en trouwe herder en leraar mogen hebben.

Ds. Den Boer heeft in het kerkelijke leven in Amerika een grote plaats ingenomen. In het begin van de jaren tachtig heeft hij de opleiding van twee studenten voor een groot deel mogen behartigen en ook jaren later heeft hij een paar jaar als hulpdocent mogen dienen. Enkele jaren was hij ook hoofdredacteur van ons kerkelijk maandblad "The Banner of Truth". Ook in verschillende deputaatschappen heeft hij mogen dienen.

In oktober 2004 kwam het levenseinde van onze broeder. Zijn plaats is nu leeg, in de familiekring en in de gemeenten. Dinsdag 25 oktober 2004 heeft de begrafenis plaats gehad. Het is waar dat ds. Den Boer hard heeft gewerkt, maar toch - en dat wist hij gelukkig zelf ook - kan ons werk geen grond zijn om God te ontmoeten. Dat kan alleen zijn het volmaakte werk van de Middelaar, de Heere Jezus Christus. Ons werk zal ons eens ontvallen, maar Zijn werk blijft. En daarom alleen zal een volk dat geleerd heeft dat alles buiten hen ongenoegzaam is om God te ontmoeten, maar dat als een afgebroke, uitgewerkte zondaar de zaligheid in Hem alleen heeft leren zoeken, toch mogen ingaan in die plaats waar ze rusten mogen van hun arbeid. We lezen ervan in Openbaring 22:3: *"En geen vervloeking zal er meer tegen iemand zijn; en de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen."*

Wat een wonder zal dat zijn als ze daar Zijn aangezicht zullen zien en er geen nacht meer voor hen zal zijn en de Heere God hen zal verlichten en ze in het licht van Zijn aangezicht mogen wandelen.

Ds. C. Vogelaar

Saambinder 28 oktober 2004

Ds. Heerschap diende deze gemeente zeven jaar en nam in juli 1967 afscheid, om zich daarna aan de gemeente van *Sint Catharines* te verbinden. Daar nam hij de herdersstaf 24 juli 1967 op, nadat hij door ds. L. Kieboom van Norwich was bevestigd uit Jesaja 40:6-8.

Na zes jaar nam hij op 22 mei 1973 afscheid, omdat hij het beroep naar de gemeente van *Lethbridge* had aangenomen. Daar werd hij op 6 juni 1973 door ds. A.W. Verhoef van Chilliwack bevestigd uit Spreuken 2:6. Ds. Heerschap verbond zich voor de tweede keer aan deze gemeente, nu met Exodus 33:16b.

Brief uit Canada

St. Catharines, 21 aug. 1968

Waarde vrienden. Vrede!

Het is onze behoefte naast de Heere alle vrienden, kerkeraden en leraars, ook studenten, die wij bij ons bezoek in ons oude vaderland mochten ontmoeten, te bedanken voor de vele blijken van liefde en ontvangst.

Het was ons zeer aangenaam in uw midden te verkeren, en nog enkele van Gods knechten en van Gods volk te ontmoeten. Velen van Gods kinderen en knechten, die wij gekend hebben, zijn niet meer. Zij zijn verlost uit de strijdende, en door Gods genade overgebracht in de triomferende kerk. Zij zijn er uit en er door en verlost. God heeft hun welgedaan. Dat wij door Gods genade hen met jaloersheid mogen nastaren. Vanzelf hadden wij nog meer van Gods knechten en gemeenten willen bezoeken, ook mede door de vele verzoeken, die wij hadden gekregen, maar dit was voor ons onmogelijk vanwege de korte tijd. D.V. misschien later met een andere gelegenheid.

Vele vragen zijn ons gesteld aangaande het kerkelijk leven in Amerika en Canada. Vooral door de overkomst van sommige predikanten van andere kerkformaties en door onbekendheid met dit grote land en de geruchten, die er gaan van vele en grote scheuringen in de gemeenten hier in Amerika en Canada.²

Doch ik mag u gerust stellen, dat dit op sommige plaatsen een enkele man is, u vergelijkt maar het kerkelijk jaarboek van 1960 met 1968, dan weet men genoeg. Kan men ook spreken van een gemeente waar een enkele man vergadert? Daar men toe te zien heeft als er nieuwe gemeenten worden geïnstitueerd, er levensvatbaarheid is om te komen tot een bestaande gemeente.

En dan de vraag nog: gaat het om de waarheid op sommige plaatsen? Ik heb eens van een leraar horen zeggen, dat Ds. Van Reenen zei: "Dezulken moet je maar ambtsdragers maken, dan heb je er geen last meer mee". Misschien is dit een waarheid in vele gevallen en meest de oorzaak van de plaatselijke moeilijkheden. Nu vrienden, de Heere gedenke u en ons in de nood der tijden, en geve ons als ambtsdragers te staan als wachters op Sions muren, en dat het meer te doen mocht zijn om Gods eer en de waarheid, die naar de godzaligheid is, dan om onszelf. Wij mochten elkander ia de gebeden blijven gedenken. Dat de broederlijke liefde blijve.

De God aller genade, de overalomtegenwoordige, de onveranderlijke en almachtige Verbondsgod zij en blijve met ons allen. Hartelijke groeten van uw gedenkende leraar en vriend.

Ds. M. Heerschap

² Dr. Steenblok en later ds. Mallan bezochten Amerika en Canada en stichten enkele gemeenten

20. Ziekte van Ds. Heerschap

Op 13 oktober 1988 herdacht Ds. Heerschap zijn veertigjarig ambtsjubileum. Na zijn ambtsjubileum heeft Ds. Heerschap de gemeente van Lethbridge nog een half jaar gediend. Op 17 maart 1989 werd hij getroffen door een zware hartaanval, waarvan hij mocht herstellen. Hij was echter niet meer in staat om zijn gemeente te dienen. Officieel heeft hij geen afscheid meer van zijn gemeente kunnen nemen. Op de biddag van 15 maart 1989 heeft hij, als eigen herder en leraar, zijn laatste preek gehouden over Jesaja 37:31: "Want het ontkomene, dat overgebleven is van het huis van Juda, zal wederom nederwaarts wortelen en het zal opwaarts vrucht dragen."

Ds. Heerschap moest in gaan leven wat de Heere in Zijn Woord zegt: "En gij zult gewaar worden mijn afbreking", en heeft na zijn ziekte bij de kerkenraad van Lethbridge het verzoek om emeritaat ingediend. Dit is hem op de Classis Far West, gehouden te Chilliwack, op 29 maart 1989, eervol verleend. Hij had de gemeente van Lethbridge zestien jaar gediend.

Wonderlijk zijn Gods wegen! Aan Ds. Heerschap werd in 1989 emeritaat verleend. Daarna vertrok Ds. A.W. Verhoef naar Nederland, om daar zijn laatste gemeente, Beekbergen, te dienen. Door zijn vertrek was er in heel de Classis Far West geen enkele predikant meer.

De gemeente van Sunnyside bracht toen een beroep uit op *Ds. A.M. den Boer*, van Lisse. Hij nam dit beroep aan, omdat de nood van deze Classis hem werd opgelegd, maar zou de Heere hem ook een bevestiging willen geven? Niet één teken van leven had hij in deze dagen ontvangen en hij moest deze roeping toch aannemen.

Nadat hij door *Ds. J. den Hoed*, van Rock-Valley, in Sunnyside bevestigd was, besloot hij zijn eerste vrije zondag door te brengen in Lethbridge, om daar zijn geestelijke vader Ds. Heerschap te ontmoeten. Tijdens die ontmoeting heeft Ds. Heerschap verslag gegeven van de werkzaamheden die hij had met de Classis waar geen predikant meer diende. In deze nood had de Heere hem beloofd een dienstknecht te zullen zenden. We kunnen begrijpen dat de werkzaamheden van deze oude dienaar voor Ds. Den Boer tot bemoediging en blijdschap waren. Heeft de Heere Zelf in Zijn Woord niet geschreven: "In den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan."

Na de hartaanval, in maart 1989, begon Ds. Heerschap zich langzaam maar zeker iets beter te voelen. Het echtpaar Heerschap was vastbesloten om de pastorie te verlaten en een woning voor zichzelf te kopen. De pastorie zou dan vrij zijn voor een toekomstige predikant. Maar de kerkenraad en gemeente gaven de wens te kennen het predikantsechtpaar, zolang dit mogelijk was, in de pastorie te laten wonen. Toen de gezondheid van Ds. Heerschap iets beter werd, heeft hij als emerituspredikant nog het voorrecht gehad enkele malen in zijn gemeente voor te gaan. De dominee was niet alleen hartpatiënt, hij had ook suikerziekte en zijn stem werd steeds zwakker.

Aan het eind van de zomer van 1990 voelde Ds. Heerschap een klein gezwel tussen zijn binnenkaak en tong. Onderzoek wees uit dat de oude leraar op die plaats een kwaadaardig gezwel had. Door middel van bestralingen zou dit gezwel behandeld worden, in het Tom Baker Cancer Centrum, in Calgary. Dit was voor hem en zijn vrouw een zware beproeving. Zij moesten hun comfortabele huis verlaten, om gedurende zes weken in Calgary te verblijven. Hij zou zes weken lang, iedere week vijf behandelingen moeten ondergaan.

Begin 1991 werd hier een aanvang mee gemaakt, de behandelingen vermoeiden hem erg; zijn stem werd krasserig en zijn mond droog, met een flesje water moest hij zijn tong nat houden. Aan het einde van de behandelingen feliciteerde de specialist hem, omdat hij de behandelingen goed had doorstaan.

Hij vertelde met vrijmoedigheid dat zijn specialist door de Heere als middel in Gods hand was gebruikt en dat de middelen door de Heere waren gezegend. Was hij niet meer in staat om de gemeente te dienen, hij bleef echter een bidder in de ware zin van het woord. Als andere predikanten in Lethbridge voorgingen, of de ouderlingen in de leesdiensten de gemeente dienden, dan zei hij wel eens: "Ik trek voor jullie aan de grote klok." Het gebed!

De Heere gaf Zijn kind veel onderwijs in de verborgenheid der Godzaligheid. Meer en meer werd hij ingeleid *in het verkiezend welbehagen des Vaders, Die Zijn Kerk van eeuwigheid, in Christus, tot de zaligheid verkoren had*. Maar ook van de kopende en verlossende liefde van de Zoon mocht hij bevindelijke kennis omdragen. Hij mocht veel zien en onderwijs ontvangen in het werk van Sions betalende Borg. *De Heilige Geest, die de zondaar levend maakt, leerde hij als de grote Kinderleider tot de Vader kennen, als het sluitstuk op het werk van een Drieënig God*.

Maar in de *weg der heiligmaking* bleef er van hem over een arm en ellendig zondaar in zichzelf, die van genade moest leven.

Zo gebeurde het dat hij in de vroege morgen van 6 september 1991, om vijf uur, gedachten verkreeg over het werk der genade in een zondaar. Dit was voor hem zo helder en klaar, dat hij zijn bed uitging en op een briefje schreef wat de Heere hem deed aanschouwen in een Drieënig God: "Het almachtige, vrijmachtige, soevereine, eenzijdige, volzalige, krachtdadige werk Gods des Geestes voortvloeiende uit het Wezen Gods, zonder inmenging van de activiteit des geloofs. De volkomen rust in God."

Mozes, de man Gods, heeft in Psalm 90:10 gesproken: "Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren; of, zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren." Dit heeft de Heere waargemaakt in het leven van Zijn oude knecht.

Na veel werkzaamheden in Gods kerk op aarde, bereikte hij op 24 september 1991 de leeftijd van tachtig jaar. Terugziende wie de Heere voor hem, zijn vrouw en kinderen was geweest, kon hij wel instemmen met de dichter van Psalm 89:8:

Zo wij sterk zijn, daarvan hebt Gij alleen de eer; Vermogen wij ook iets, zulks alles komt, o HEER! Van Uw goedheid, die ons bescherming is bevonden.

Van die goedheid des Heeren heeft hij in de morgenstond van zijn verjaardag iets ondervonden. Hij noemde het een "Felicitering uit de hemel."

De Heere was hem niet vergeten! Het werd voor hem een wonder dat de Heere hem, samen met zijn vrouw, in de zwakheden des levens nog voor elkaar had gespaard en gedragen. Hij merkte de weldadigheden des Heeren op over zijn leven en dat bracht hem in de schuld voor God. Van zijn zijde was alles verzondigd en verbeurd. Lezer, laten we dit niet vergeten: als we waarlijk schuldenaar worden, hetgeen een werk der genade is, laat de Heere zich niet onbetuigd.

De Heere daalde lieflijk af, met de woorden uit Jeremia 31:3b : "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." Daar heeft hij zich in de Heere verblijd en ontving hij moed om in alle zorg en strijd achter de Heere aan te komen. Hij was zich bewust dat de tijd die voor hem overig was, kort zou zijn. Na deze lieflijke vertroosting wist hij wel dat de strijd niet uit zou blijven. Gesterkt door de handen van de Machtige Jakobs, getuigde hij blijmoedig: "Zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken."

Het bleef zijn begeerte om in het midden van de gemeente Gods Woord uit te dragen. Hoewel dit moeilijk ging, vooral door de kwaal in zijn keel, mocht hij dit nog enkele malen doen.

Op 22 december 1991 ging hij te Lethbridge, in een Nederlandse dienst, voor het laatst in de gemeente voor. De tekst was 1 Timótheüs 1:15: "Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben."

Zijn laatste preek in het Engels sprak hij uit op 3 mei 1992. De tekst was Johannes 21:6a : "En Hij zeide tot hen: Werpt het net aan de rechterzijde van het schip, en gij zult vinden."

Op 23 juli 1992 herdachten Ds. en mevrouw Heerschap dat zij 60 jaar geleden door de band van het huwelijk aan elkaar verbonden waren. Lief en leed hadden ze al die jaren gedeeld. Veel liefde en vriendschap ondervonden ze die dag vanuit de gemeente. Maar ook uit Nederland ontvingen ze veel brieven en telefoontjes, als blijk van medeleven. Hun huwelijksband zou hier op aarde eenmaal door de dood verbroken worden, toch zouden ze na de dood, als de gekochte bruid van Christus, in de gemeenschap met de Hemelse Bruidegom, de Heere tot in eeuwigheid groot maken.

Na de bestralingsbehandelingen, in 1991, had Ds. Heerschap een redelijk goede gezondheid. In september 1992 werd zijn stem slechter en moest hij steeds meer hoesten, om zo zijn keel schoon te maken. Na onderzoek bleek dat zijn stembanden door dezelfde ziekte waren aangetast. Het enige wat toen overbleef, was opereren.

Op maandag 26 oktober 1992 zou de operatie plaatsvinden. De Heere verborg Zijn aangezicht voor hem en de vraag rees in zijn hart: "Wat zal er nog van terecht komen?" Zijn vrouw begreep hem en bemoedigde hem zoveel zij kon. In de nacht van zaterdag op zondag, de nacht voor de operatie zou plaatsvinden, kwam de Heere over uit Numeri 23:19b: "Zou Hij het zeggen en niet doen, of spreken, en niet bestendig maken?"

Hij kreeg in deze zaak echter geen licht over de betekenis, en vroeg aan de Heere wat deze woorden voor hem zouden kunnen betekenen. Zondags kwam de Heere terug op Zijn eigen werk, met deze woorden: "Ik ben uw God en uws zaad God."

Deze woorden had hij ook van de Heere gekregen, toen zijn dochter hem de uitslag van haar ziekte vertelde. Met vrijmoedigheid en stil vertrouwen gaf hij zich over om de volgende dag geopereerd te worden, maar na de operatie was hij onverenigd met de wil en handelingen des Heeren in zijn leven. Innerlijke strijd was zijn deel, zodat hij met David wel kon uitroepen, in Psalm 56:3b : "Want ik heb veel bestrijders, o Allerhoogste!" Hij zei tegen de Heere: "Het is beter te sterven dan te leven." Maar in de dadelijkheid liet de Heere hem zien dat dit zijn vijandschap was.

Daarna onderwees de Heere hem in de lijdensgangen van Sions betalende Borg. Hij werd ingeleid in Gethsémané, waar de Heere Jezus lag te kruipen als een worm en geen man, uitroepend: "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." Daar wierp hij zijn blik, door het geloof, op Golgotha, waar de Man van Smarten uitgeroepen heeft: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

Toen werd hij vernederd en vertederd onder de wil des Heeren, zodat hij in het ziekenhuis kreeg uit te roepen: "Heere, hier ligt een mens die de dood en het oordeel waardig is." Daar werd het hem een wonder dat hij nog niet op de bodem van de hel lag.

21. Overlijden van mevrouw Heerschap

Zijn vrouw bezocht hem iedere dag twee keer. De druk en de spanning van de laatste dagen waren duidelijk op haar gezicht te zien. Zij had ook de leeftijd van tachtig jaar en was door al deze zorgen erg moe en uitgeput. Het gevolg hiervan was dat zij, nadat ze haar man op een middag had bezocht, bij de voordeur van de pastorie in de sneeuw uitgleed. Ze had haar heup gebroken en moest in het ziekenhuis worden opgenomen; haar kamer was op dezelfde gang waar haar man werd verpleegd.

Terwijl de "opstandige en onverenigde" dominee onder Gods wil was "vernederd en vertederd", kwam men hem dit op zijn ziekenkamer vertellen. Hij was met stomheid geslagen. De Heere deed hem een hand op de mond leggen en uitroepen: "Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan."

Het zal een ontroerende ontmoeting geweest zijn, toen ze elkaar onder deze omstandigheden weer zagen.

Op 8 december verlieten beiden het ziekenhuis en keerden naar de pastorie terug. Vijftien dagen later moest mevrouw Heerschap weer in het ziekenhuis worden opgenomen, in verband met hartklachten. De dominee, vergezeld door zijn zoon, bezocht zijn vrouw in het midden van de nacht, vanwege haar ernstige omstandigheden. Hij was erg van streek en neerslachtig; heel zijn leven was zijn vrouw hem tot steun geweest, hij wist niet meer wat hij nu moest beginnen. Hij zei tegen haar: "Moeder, het wordt te veel!"

Hierop antwoordde zij: "Zijn wij deze beproeving niet waardig?"

Ds. Heerschap was erg bezorgd dat zijn vrouw niet meer in de pastorie zou terugkomen. Hij vreesde dat dit het einde van haar leven zou worden. Dit bleek inderdaad zo te zijn.

Toen haar toestand enkele dagen later nog meer verslechterde, legde zij haar arm rond zijn middel en vroeg: "Heb je iets voor mij?" Inhoudelijk bedoelde ze, of de Heere nog tot hem gesproken had voor haar. Waarop haar ontroerde man met spijt zijn hoofd moest schudden, hij had niets.

Enkele dagen later werd de familie weer gewaarschuwd, omdat de toestand minder werd, door hartritmestoornissen. Toen Ds. Heerschap haar kamer binnenging vroeg hij aan zijn vrouw: "Heeft de Heere nog tot je ziel gesproken?" Daarop gaf ze hem een bevestigend, maar ook een troostvol antwoord:

"De HEER' is zo getrouw, als sterk;

Hij zal Zijn werk

Voor mij volenden."

Op 8 januari 1993 zat de familie rond het sterfbed van mevrouw Heerschap. Diezelfde dag is zij 's avonds om elf uur in vrede heengegaan. Toen Ds. Heerschap afscheid van zijn vrouw nam, kuste hij haar en zei: "Moeder, je hebt het van mij gewonnen, je bent eerst gegaan."

De begrafenis vond plaats op 13 januari 1993, te Lethbridge, en werd door Ds. A.M. den Boer van Sunnyside geleid. Hij sprak over 2 Timótheüs 4:6-7: "Want ik word nu tot een drankoffer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande. Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden."

De Heere gaf genade en ere. Terwijl de familie rondom de geopende groeve stond, raakte Ds. Heerschap de kist aan en zei: "**Vrouw, ik kom spoedig!"**

De Heere heeft dat bevestigd, want aan het einde van hetzelfde jaar bracht Hij Zijn dienstknecht thuis.

Het was een smartelijk gemis voor Ds. Heerschap, deze lege plaats in zijn huis. Zijn

aanspraak was weg. Een betamelijke droefheid was er bij hem te vinden, na ruim zestig jaar getrouwd te zijn geweest. Bij ogenblikken dacht hij dat zijn hart zou breken. Vlees kan immers van vlees niet af. Een dankbare herinnering bleef hem bij, dat ze hem altijd in zijn ambtelijk werk had bijgestaan. Hij had een lieve vrouw van de Heere ontvangen. Zij was een moeder voor de gemeente van Lethbridge. Beiden hadden hun fouten en gebreken, beiden moesten als een arme zondaar zalig worden. Soms was ze jaloers op haar man, vanwege de grote genade in hem verheerlijkt. Dan moest hij haar wel eens vermanen, maar hij sprak zijn vrouw ook bemoedigend toe: "Je mag toch weten wat er in je leven is gebeurd? Je mag geen verkeerde gedachten van de Heere hebben!"

Dan vertelde ze over de grote vraag van haar leven: "Ik weet van geen begin, jij bent midden uit de wereld getrokken."

Waarop hij haar antwoordde: "Het is een groot verschil, door de liefde getrokken te zijn, of door het zwaard te worden gedood. Dat laatste is met mij gebeurd, in één slag neergeveld." Zo mochten zij wel eens met elkaar praten. Gedachten vervulden het hart van de oude leraar. Als ze voor het slapen gaan in de pastorie hun knieën bogen, lag de dominee soms al in zijn bed, terwijl zijn vrouw nog op haar knieën lag. Hij had soms niet veel te bidden. Op een avond zei hij tegen zijn vrouw: "Waarom lig je nu zo lang op je knieën? Het gebed van die tollenaar is genoeg, hoor!"

Dan antwoordde zij: "Man, wij hebben ook nog kinderen en kleinkinderen, maar ook de gemeente hier." Zij worstelde bij tijden en ogenblikken aan de troon der genade, voor het heil van haar nageslacht en van de gemeente die haar lief en dierbaar was.

Nadat zijn vrouw overleden was, sprak hij wel eens met de Heere, als hij op bed lag. Zei hij anders tegen zijn vrouw: "Welterusten!" Na het overlijden van zijn vrouw vroeg hij: "Och, Heere, wilt U mij alstublieft ondersteunen?"

Ds. Heerschap dacht gedurende zijn ziekte dat hij zijn vrouw zou voorgaan. Altijd was hij haar voor geweest, maar nu had zij het van hem gewonnen. Zij had tijdens haar leven op het gezelschap van Gods volk wel eens gezegd: "Mijn man loopt mij altijd vooruit!"

Het verlies van zijn vrouw viel Ds. Heerschap zwaar, niemand kon haar plaats innemen. Toch was hij verenigd met de weg des Heeren. De Heere maakte alles wel. Een heimwee vervulde zijn hart, om ook de lof des Heeren te verheffen, als het hoogste van zijn blijdschap. Voor eigen hart en leven heeft hij iets geproefd en gesmaakt van hetgeen voor de Kerk des Heeren is weggelegd.

Hij kreeg moed voor de Kerk des Heeren. Blijmoedig kon hij de apostel Paulus nazeggen: "Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin." Het laatste stukje van de reis heeft hij door Gods genade tot een goed einde gebracht. Als Ds. A.M. den Boer en Ds. G. Kuyt hem kwamen bezoeken, sprak hij zijn verlangen uit om altijd bij de Heere te zijn. Maar hij wist ook dat hij Gods raad moest uitdienen. De blijdschap van zijn geloof deed hem uitzien naar de volle gemeenschap met een Drieënig God, maar ook bestrijdingen en moeiten waren zijn deel. Soms was hij erg neerslachtig, hij voelde zich dan hard, leeg en ongevoelig. Van die gelegenheid maakte satan gebruik, door hem te kwellen met Godonterende gedachten.

Bij tijden en ogenblikken gaf de Heere hem de voorsmaken van het hemelleven. Dan bracht hij een goed gerucht voort van de Koning uit Immanuëlsland.

Het waren voorsmaakjes, de volle oogst was voor hem aanstaande.

22. Ziekte en overlijden ds. Heerschap

In juni 1993 moest Ds. Heerschap nog een blaasoperatie ondergaan, die goed slaagde. Voor zichzelf was hij er zo leeg en ongevoelig onder dat hij tegen een vrouw die hem bezocht zei: "Ik vraag mezelf af, of ik wel waarlijk bekeerd ben." Uit en van zichzelf had hij niets. De Heere bracht Zijn kind en knecht in de loutering, hij werd als het zilver gereinigd. Met Asaf kon hij instemmen: "Daarom keert zich Zijn volk hiertoe, als hun wateren eens vollen bekers worden uitgedrukt."

Op een keer was hij zo moedeloos dat hij geen lust meer had om te eten, geen enkele dwang kon zijn gedachten veranderen. Hij liet de teleurstelling over zijn leven blijken. De beleving van Job was hem niet vreemd, die moest uitroepen: "Mijn ziel is verdrietig over mijn leven." Hij was onverzoend met de weg en de handelingen des Heeren. De Heere heeft Zijn kind en knecht echter niet doen omkomen. Hij heeft hem ook doen ervaren wat wij lezen in Psalm 42:9 : "Maar de HEERE zal des daags Zijn goedertierenheid gebieden, en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn; het gebed tot den God mijns levens."

De Heere heeft Zich toen bij vernieuwing aan zijn ziel bekendgemaakt. Daarin heeft hij mogen aanschouwen dat Christus Jezus, Die zonder zonde was, een veel diepere weg heeft moeten gaan. Hij heeft de toorn Gods over de zonden van Zijn Kerk moeten dragen en doordragen. Hij heeft het handschrift der zonde, dat tegen Zijn Kerk was, in inzettingen bestaande uitgewist. Onder het heilig ongenoegen van Zijn Vader, onder de eis van Gods heilig recht, riep Hij uit: "Mij dorst." Hij heeft dorst geleden aan het vloekhout des kruises, om al de Zijnen, die eeuwig zouden moeten dorsten, een Fontein te zijn, springende tot in het eeuwige leven. Hij werd hierdoor innerlijk zo onderwezen, dat hij geheel met Gods wil verenigd werd. Met Psalm 131:3 stemde hij in:

*Mijn ziel, die naar de vrede haakt,
En 't morrend ongenoegen wraakt,
Is in mij als een kind gespeend,
En heeft zich met Uw wil vereend.*

Tijdens zijn ziekte heeft hij nog beleefd dat zijn verklaring van de Heidelbergse Catechismus in druk verscheen. Deze verklaring werd in het Engels uitgegeven.

In september 1993 heeft hij in Lethbridge voor de laatste keer op aarde de dood des Heeren verkondigd. Ds. A.M. den Boer ging de gemeente voor in deze dienst van Woord en Sacrament. Voor een ogenblik was Ds. Heerschap boven het stof verheven en ondervond hij gemeenschap met de triomferende Kerk.

Tijdens de bediening van het Heilig Avondmaal fluisterde hij tegen Ds. Den Boer: "Hoe lang nog?"

Waarop deze antwoordde: "Ja, hoe lang nog!"

De Heere was die morgen kennelijk tegenwoordig in het midden van de gemeente.

Na de operatie in zijn keel had Ds. Heerschap veel moeilijkheden met ademen, wanneer hij moest hoesten kreeg hij niet voldoende zuurstof. Hierdoor raakte hij soms in paniek. Tijdens een hevige hoestbui kreeg hij het zo benauwd dat hij op 14 november 1993 in het ziekenhuis werd opgenomen. Daar werd hem zuurstof toegediend, zodat hij weer wat gemakkelijker kon ademen.

Enkele dagen nadat hij in het ziekenhuis was opgenomen, daalde de Heere liefdevol af in zijn hart, uit 2 Timótheus 4:7-8 : "Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; Voorts is mij weggelegd de kroon der

rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben."

Daaronder werd hij zo vernederd dat hij de Heere alle eer en heerlijkheid toeschreef. Daarvan sprak hij: "Heere, ik heb de strijd niet goed gestreden, maar U heeft de strijd voor mij gestreden."

En de Heere kwam terug met de woorden, op zijn tachtigste verjaardag tot hem gesproken, uit Jeremia 31:3: "Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid."

's Nachts kwamen de vertwijfelingen weer in zijn hart, maar de Heere stelde hem gerust uit Hebréeën 13:5: "Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten." Daarin rustte hij.

De krachten naar het lichaam werden meer en meer gebroken. Het woord van de apostel Paulus, uit 2 Korinthe 5:1, werd aan hem bevestigd: "Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen."

Als hij bezoek ontving, sprak hij van de hoop die in hem was. En zoals Jozef wagens aan zijn broeders meegaf, om zijn vader Jakob te laten halen, zo verwachtte Ds. Heerschap de wagen van de meerdere Jozef, om hem in het hemelse Kanaän te brengen.

Hij geloofde dat zijn graf een geheiligd graf was en dat zijn Oudste Broeder op hem wachtte. Hij had de laatste dagen van zijn leven op aarde een verborgen omgang met de Heere. Duidelijk was aan hem te zien dat zijn gedachten en zijn gehele bestaan niet meer op deze aarde waren. Als men zijn kamertje binnenkwam, betrad men als het ware heilige grond.

Hij was vervuld van de goedertierenheid en trouw des Heeren, voor zulk één als hij was. Er was zoveel genade, dat hij uitriep: "U kunt allen behouden worden!"

Hij sprak allen die aan, zijn bed stonden toe: "Er is veel meer genade dan schuld, meer gerechtigheid dan ongerechtigheid. Als het voor mij mogelijk is, dan is het voor u ook mogelijk."

Hij kreeg nog werkzaamheden met de jeugd van de gemeente, met de woorden uit Prediker 12:1: "En gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap." Aan een ouderling vroeg hij om deze boodschap aan de gemeente door te geven.

Op maandag 29 november 1993, 's middags om half drie, bepaalde de Heere hem bij de glazen zee, naar aanleiding van Openbaring 15:1-3: "En ik zag een ander groot en wonderlijk teken in den hemel, namelijk zeven engelen, hebbende de zeven laatste plagen; want in deze is de toorn Gods geëindigd. En ik zag als een glazen zee met vuur gemengd, en die de overwinning hadden van het beest en van zijn beeld, en van zijn merkteken en van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods. En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heere, Gij almachtige God; rechtvaardig en waarachtig Zijn Uw wegen, Gij Koning der heiligen!"

Hij dacht toen dat het de tijd was om naar zijn langverwachte Thuis te gaan. Hij besefte toen dat hij wel de engelen had "zien" zingen, maar ze niet gehoord had. Dat is toch wel belangrijk, want hij geloofde dat hij, wanneer hij de engelen had horen zingen, dan ook dadelijk in heerlijkheid zou zijn opgenomen.

Het was duidelijk Gods tijd nog niet. Zijn ogen waren gedurig op de klok gericht. Hij verlangde naar het einde van de krijg, naar het feest van zijn kroning, naar het Huis

zijner woning. Hij werd losgemaakt van zijn kinderen en gemeente, maar kon nog steeds voor hen bidden. Wanneer er, ondanks zijn zwakke toestand, nog bezoekers kwamen, wees hij met opgeheven arm naar de hemel. Daar waren zijn gedachten! Zijn gebeden in die laatste levensdagen waren gedurig: "Och, Heere, kom. Kom haastig, Heere. Hoe lang nog, Heere? Och, Heere, haal mij alstublieft Thuis!"

In de vroege maandagmorgen van 6 december 1993 is Ds. Heerschap, op de leeftijd van 82 jaar, in het ziekenhuis te Coaldale overleden.

Daar is het werkelijkheid geworden:

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen;
Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

Hij is verlost van het lichaam der zonde en op grond van Christus' verdiensten heeft hij gehoord: "Over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal Ik u zetten; ga in, in de vreugde uws Heeren."

Het is geen onverwacht en onvoorbereid sterfbed geweest. Door de genade Gods sprak hij van de zekerheid des geloofs en van zijn gegronde hoop op een Drieënig God. Zijn prediking droeg het stempel: "Ik heb niet voorgenomen onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd."

Hij kwam op uit het eeuwig welbehagen Gods, waarin niets van de mens in aanmerking komt. Dit had hij ondervonden in zijn eigen leven. Hij gaf geen rust in gemoedelijkheid, maar wees altijd heen naar de Enige Naam ter zaligheid. Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. De Heere heeft hem als middel in Zijn hand willen gebruiken in de gemeenten die hij gediend heeft. Wanneer hij de volheid van Christus uitstalde, en hoe de Kerk die gangen wordt geleerd, dan kon men horen: Dit is praktijk. Hij was een Christusprediker bij uitnemendheid. Vooral in de laatste jaren heeft de Heere hem in wegen van zorg, droefheid en tegenheden bijzonder willen ondersteunen.

De woorden van Job zijn in zijn leven waarheid geworden: "Gij zult in ouderdom ten grave komen, gelijk de korenhoopte zijner tijd opgevoerd wordt."

23. Verslag van de begrafenis van Ds. M. Heerschap, te Lethbridge

Het is beter te gaan in het klaaghuis, dan te gaan in het huis des maaltijds. Dit werd ervaren door degenen die samengekomen waren in Lethbridge, om op 9 december 1993 de begrafenis van Ds. M. Heerschap bij te wonen. De HEERE gaf op deze dag genade en ere. Het kerkgebouw was bijna geheel gevuld, toen **Ds. A.M. den Boer** de dienst opende en de familie en de gemeente toesprak:

Het is de tweede keer dit jaar dat wij samenkomen aan deze plaats, want begin januari van dit jaar werd mevrouw Heerschap begraven. Nu is er weer een ledige plaats gekomen, door het verlies van Ds. Heerschap. U heeft gezien hoe de Heere de vreze des doods heeft weggenomen, en dat is alleen mogelijk om hetgeen Christus heeft gedaan. Hij wenste de familie de troost des Heeren toe en wenste dat de roepstemmen geheiligd mochten worden aan het hart. De Heere geve dat in plaats van de vaders de zonen komen, en dat in plaats van de moeders, er dochters in Sion geboren mochten

worden. Hij vermaande de gemeente, evenals ze van hun vorige leraar hoorden, dat er slechts één weg is waardoor we zalig kunnen worden, en dat is door vrije en soevereine genade. Veel vrucht heeft de Heere gegeven op zijn werk, in alle gemeenten waar hij gearbeid heeft. Zijn woorden mochten nog gezegend worden nadat hij gestorven is. De apostel gaf er getuigenis van dat hij voor Gods rekening lag: "Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin." De apostel spreekt over dood en leven. In het paradijs was er alleen leven, maar de mens heeft God verlaten en zo is de dood in de wereld gekomen.

Van nature zeggen wij: De wereld is mijn leven, wij zijn er aan vastgebonden en het schijnt ons alles te geven. Zo was het ook voor Ds. Heerschap, maar door genade kwam er vernieuwing. Hij had weinig kennis van de Waarheid, maar de Heere kwam hem stil te zetten. Hij ging treurende over zijn zonden over de aarde. Zulk een ogenblik moet ook in ons leven komen, dat wij niet verder kunnen. Het moet worden: "O God, wees mij zondaar genadig."

Dan kunnen wij onszelf niet meer helpen. Dan zijn we het niet waardig dat de Heere op ons neerziet, maar aan de andere kant kunnen we dan de Heere niet meer missen. Dan komt die droefheid naar God. Er is droefheid in de wereld, maar de wereld heeft haar eigen troost. Maar dit is geheel anders, want als de Heere in ons hart komt, worden we arm en ellendig. Dan wordt de schreeuw geboren: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, de levende God." Ds. Heerschap heeft hier zoveel malen gesproken over: "Het leven is mij Christus." De apostel zegt: "Mijn leven is Christus." Dit betekent dat de Heere tot hem gesproken heeft, dat er vernieuwing in zijn leven gekomen was. Hoe is hij tot die kennis van Christus gekomen?

Eerst openbaarde de Heere Zich op weg naar Damascus. Toen moest Saulus bekennen dat hij de Heere niet kende, dat hij een vijand was van God. Maar dat was niet alles, want er staat geschreven: Het behaagde God Zijn Zoon in mij te openbaren. Hij ontving onderwijs van Ananias, en dat werd toegepast aan zijn ziel, zodat hij kwam tot de kennis van Jezus Christus voor zijn persoonlijk leven. Hoe kende hij Christus door die geloofsvereniging! De vrucht des geloofs werd zichtbaar. Hij werd gewillig om zichzelf te verloochenen. *Hij moet wassen, maar ik moet minder worden.* Paulus gebruikt de ambtsnaam van de Middelaar. Het leven is mij Christus. Hij leefde voor Christus. Zijn hoogste doel was om Christus te verheerlijken op de aarde. Hoe heeft hij dat gedaan? Door zijn prediking.

Gemeente, u bent zoveel jaren onder de prediking van een knecht des Heeren geweest, waar Christus het middelpunt van was. Hij zei altijd dat we op ons gevoel niet kunnen rusten. We kunnen niet rusten op hetgeen er gebeurd is. Er is slechts één Fundament, en dat is Jezus Christus en Dien gekruisigd. Zo heeft hij Christus verheerlijkt. Paulus preekte over het lijden van Christus. De liefde van Christus drong hem om dag en nacht te arbeiden. Hij verheerlijkte Christus ook in zijn verlangen om ontbonden te zijn en met Christus te wezen, want dat is zeer verre het beste.

We hebben het gezien in het leven van onze broeder, dat is waarheid voor hem geworden. Hij heeft zijn hartewens verkregen. We hebben altijd zo tegen hem opgezien, want hij had zoveel genade van de Heere ontvangen, nochtans was het ook maar een beginsel van die kennis. Nu, na het sterven, is het volmaakt. "Het sterven is mij gewin." Dit is het tegenovergestelde van de wereld, de wereld wil blijven leven. Maar hier beluisteren we een andere taal. "Het sterven is mij gewin." Hoe is dat mogelijk? Is de dood dan niet de laatste vijand?

Ds. Heerschap heeft zoveel malen gezegd: "Onderschat die laatste vijand niet!" Maar hoe kan het dan gewin voor ons zijn? Hier op aarde worden we keer op keer met de

dood geconfronteerd. Hoe kon de apostel dan zeggen: "Het sterven is mij gewin?" Hij had geleerd hier in de tijd te sterven. Hij had geleerd gekruisigd te worden, want die man vol eigengerechtigheid werd een goddeloze in zijn eigen ogen. Hij werd alle dagen van zijn leven ontledigd, opdat plaatsgemaakt zou worden voor Christus. Door het verliezen van zijn gronden werd hij arm en ellendig gemaakt. Alles moet zijn waarde voor ons verliezen, behalve Christus en Zijn verdienste. Paulus was naar Golgótha gevoerd, waar Christus stierf en de dood overwonnen heeft. Toen Hij uitriep: "Het is volbracht", viel de dood aan Zijn voeten. Hier werd het handschrift dat tegen ons was, aan het kruis genageld. Het recht Gods was volkomen bevredigd. Zo werd de dood gewin voor de apostel. De Heere maakte Ds. Heerschap van alles los. Hij was niet onverschillig over wat hij zou achterlaten: zijn kinderen, kleinkinderen, de gemeenten, de ledige kansel. Terwijl hij aan de ene zijde de nood gevoelde, wist hij toch: "Het sterven is mij gewin." Om verlost te zijn van alle vijanden, om altijd bij de Heere te wezen. De Heere gaf hem deze laatste weken bijzonder veel inzicht in wat Hij bereid heeft voor Zijn volk. Het werd waar: "Het sterven is mij gewin." Hij mag de Heere eeuwig verheerlijken, met de aartsvaders en al de heiligen. Voor hem zijn de dagen van treuren geëindigd, om al de eer aan de Heere te geven. Ik hoop, familie, dat u dat heilige verlangen mag ontvangen om in de voetstappen van uw ouders te gaan. Zodat zij straks getuigen: "Zie, Ik en de kinderen die Mij de HEERE gegeven heeft."

Ds. H. Hofman van Chilliwack sprak namens de Classis Far West:

Het kan niet in woorden uitgedrukt worden wat het betekent, om een laatste vaarwel te zeggen aan een geliefde vader. Wat zo lief is moet aan de schoot der aarde worden toebetrouwd. Het is de vervulling van de Schrift: "Want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeren. Maar de Heere had een schat geschonken in het aardenvat van uw vader. Het aardenvat is gebroken, maar niet de schat, en dat is de troost. Moge dat de kalme, stille troost in uw hart zijn. Het aardenvat is gebroken, maar de schat is ontvloeden van alles wat hier op de aarde is. Er was een plaats bereid voor uw vader, die gekocht was met het dierbaar bloed van Jezus Christus.

Uw vader had een grote plaats in de Classis en in het gehele kerkverband. De Naam des Heeren werd van vele preekstoelen aangeroepen, bijzonder deze laatste zondag, voor sterkte en troost in deze droeve omstandigheden. Moge de God aller genade u in barmhartigheid gedenken. Vader en moeder waren een voorbeeld voor de kinderen en de kleinkinderen. De Heere geve u te wandelen in de voetstappen u voorgezet, door Gods genade. Dezelfde genade, dezelfde hulp, die uw geliefde ouders gedurende hun leven hebben ontvangen, mocht uw kracht en hulp zijn in deze droeve omstandigheden. Moge God u schenken naar twee zijden te zien. Over enkele ogenblikken wordt u geroepen in de aarde te zien, dat zal een scheiding zijn die nooit ongedaan gemaakt kan worden.

Moge de Heere u schenken niet alleen in het graf te blikken, maar mag het leven in uw hart: "Uw wil geschiede." We hebben zoveel in onze vader ontvangen, nu geven we hem in de handen van de almachtige en genadige God terug.

Ik hoop, familie, dat u geschonken mag worden boven het graf te blikken, hetgeen we lezen in 2 Korinthe 4:18: "Dewijl wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet; want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig." Uw vader is in Gods heerlijkheid ingegaan en dat zal nooit meer veranderen. Hij is eeuwig bij Hem, om de schoonheid van zijn Koning te aanschouwen, van Wie hij al de jaren in zijn bediening gesproken heeft. Hij zit nu aan de ronde tafel van de bruiloft des Lams, om Zijn God, zijn Zaligmaker en Heiland eeuwig te verheerlijken. Wat een schone toekomst voor al Gods kinderen, vanwege de

getrouwheid van Jezus Christus, Die hen gekocht heeft met de dure prijs van Zijn bloed.

"Het is de mens gezet eenmaal te sterven." Wij kunnen het nooit meer overdoen. Wij moeten allen eenmaal sterven. Bent u dan bereid? U heeft van uw vorige herder en leraar gehoord dat hij bereid was. Hij was wachtende, het was vrede. Kunt u zeggen: "Ik wacht op mijn laatste ademtocht?" Moge de Heere ons allen schenken dat deze ernstige roepstem geheiligd mag worden aan onze onsterfelijke ziel.

Vervolgens sprak **Ds. A.W. Verhoef**, als oud-herder en -leraar van Lethbridge:

Terugziende op de vele sterfbedden die ik heb meegemaakt, kan ik mij haast niet herinneren dat iemand zo lag uit te zien als Ds. Heerschap. In het bijzonder de laatste weken van zijn leven. Enige tijd geleden, toen ik hem bezocht, zei Ds. Heerschap dat men hem gevraagd had of hij muziek wilde beluisteren. Hij hoorde liever iets uit de hemel. Hij heeft het rijkelijk ontvangen in deze laatste weken. Ds. Heerschap getuigde dat hij de minste onder de broederen was. Hij vertelde hoe hij in zijn jonge jaren de Heere niet zocht. Van nature doet niemand van ons dat. Maar dat is door genade veranderd. Er was de laatste tijd iets in zijn leven, van wat de oude Simeon heeft ervaren: "Nu laat Gij, Heere! Uw dienstknecht gaan in vrede naar Uw Woord; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien." Daar gaat het uiteindelijk om, niet om Ds. Heerschap.

Afgelopen zondagnacht dachten we hierover, en toen werd het klaar uit Psalm 119:33:

*Gij hebt veel goeds bij Uwen knecht gedaan;
Hem, naar Uw Woord, gered uit al zijn noden.*

De laatste keer dat we elkander ontmoetten, vertelde hij mij dat hij naar Huis ging, er was een verlangen om bij zijn Zaligmaker te wezen. Christus was zijn leven, zijn sterven was voor hem eeuwig gewin. Moge de boodschap tot jaloersheid verwekken.

Want, jong en oud, wij gaan allen naar de eeuwigheid, en er is er maar Eén Die ons helpen kan. Jonge mensen in het bijzonder: "En gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: Ik heb geen lust in dezelve."

Ouderling A.H. Verhoef sprak namens kerkenraad en gemeente van Lethbridge:

Na enkele woorden van medeleven gericht te hebben tot de familie, sprak hij tot de gemeente: "Er is een profeet in ons midden geweest!" Zal dat tegen ons getuigen? Ook Gods volk weet dat er een profeet in ons midden is geweest. Het is tot troost dat de God des Verbonds het werk Zijner handen niet zal verlaten.

Ds. A.M. den Boer eindigde deze samenkomst met dankgebed en verzocht te zingen Psalter 421:6 (Psalm 84:6). Een grote schare volgde naar de begraafplaats en vergaderde rond de geopende groeve.

Ds. A.M. den Boer sprak vervolgens uit Matthéüs 25:21: "En zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht! over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws heren." De Heere Jezus sprak in deze gelijkenis over Zijn wederkomst, en die tijd is nabij. Dan zal ook dit graf worden geopend. De knecht in de tekstwoorden ontving lof, alhoewel onze werken met zonden bevlekt zijn. Maar de Heere ziet Zijn kinderen en knechten aan; niet in hetgeen ze zijn in zichzelf, maar Hij ziet ze aan in Zijn geliefde Zoon. De tekst spreekt van de heerlijkheid die voor de Kerk bereid is, door de lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Christus. Er is zulk een goede toekomst weggelegd voor Gods Kerk.

Jong en oud, kan het van ons gezegd worden, dat wij gehoorzaam zijn? Kinderen en kleinkinderen, hoe is het in jullie leven? De waarschuwingen en vermaningen van uw vader en jullie grootvader mochten geheiligd worden in jullie leven. De Heere wijst op twee wegen. Er is een groot voorrecht geschonken aan de Kerk des Heeren. Maar aan de andere kant, als wij in de wereld wandelen, dan is er eeuwige verwoesting. Het volk des Heeren heeft veel strijd en vele vijanden, maar zij liggen voor Gods rekening. Zij mogen dan horen: "Ga in, in de vreugde uws Heeren."

Op verzoek van Ds. Heerschap sprak *oud-ouderling H. van Essen* enkele woorden: We hebben deze morgen vele klanken beluisterd. We hebben nu ook iets te aanschouwen. Wat is dat? Het geopende graf! Het Woord des Heeren is de waarheid en de duivel een leugenaar. De mens, in zijn afkeer van God, heeft de dood over zichzelf gebracht. De één wordt geboren om de ander te begraven, is dan niet alles te vergeefs? Nee, want de Heere openbaarde dat het Zijn raad was om een Kerk te vergaderen. Hij opende de weg waardoor dit gedaan kon worden, in het volbrachte werk van de Koning der Kerk. De mens is van God afgevallen en de duivel toegevallen. De gevallen mens zoekt van nature niet naar God zijn Schepper. Maar nu komt de boodschap: God zoekt de zondaar! Het komt bij God vandaan. Dat is gebeurd in het leven van deze man. God zocht deze zondaar. De Kerk leert dat alles van de Heere komt.

God arresteerde Ds. Heerschap niet alleen, maar Hij zond hem ook uit om te arbeiden. Hij heeft de bazuin aan de mond gezet. Zijn werk was niet vruchteloos. We kunnen er niet in komen wat hij nu mag ondervinden, maar we geloven dat zijn roemtaal is: "Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen." We hebben zijn getuigenis in de gemeente gehoord, de Heere stelde het tot een eeuwige zegen. De ledige plaats mocht door de Heere Zelf vervuld worden.

Ouderling M. Heerschap, zoon van de overledene, sprak namens de familie een dankwoord. Aan de geopende groeve werd Psalm 68:2 gezongen. Onder de wijde prairiehemel klonken de woorden van de Psalmist:

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen;
Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.
Heft Gode blijde psalmen aan;
Verhoogt, verhoogt voor Hem de baan;
Laat al wat leeft Hem eren;
Bereidt den weg, in Hem verblijd,
Die door de vlakke velden rijdt;
Zijn Naam is HEER' der heren.*

Hierna las Ds. A.M. den Boer Jesaja 40:6-8 : "Een stem zegt: Roep. En hij zegt: Wat zal ik roepen? Alle vlees is gras en al zijn goedertierenheid als een bloem des velds. Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des HEEREN daarin blaast; voorwaar, het volk is gras. Het gras verdort, de bloem valt af; maar het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid." Het ingrijpende ogenblik was aangebroken dat de kist neergelaten werd, om in het geheiligde graf te rusten tot de jongste dag.

24. In Memoriam Ds. M. Heerschap (1911-1993)

Saambinder 16 december 1993, Ds. A.M. den Boer

Op maandagmorgen, 6 december, is in het ziekenhuis te Coaldale (Alberta) Ds. M. Heerschap overleden op de leeftijd van 82 jaar. Het is geen onverwacht en onvoorbereid sterfbed geweest. Immers, al verschillende jaren was onze broeder onder behandeling van de doktoren voor een ernstige ziekte. Gods Woord is vervuld: "De mens gaat naar zijn eeuwig huis". Dan is het de grote vraag waar ons eeuwig huis zal wezen. Door Gods genade mocht hij in de zekerheid des geloofs spreken van die gegronde hoop in een Drieënig God. Vooral sinds het sterven van zijn vrouw was er een sterke begeerte om ontbonden te wezen en met Christus te zijn. Hij heeft zijn wens verkregen. We denken aan de rouwdragende familie en hopen dat de Heere hen gedachtig wil zijn en dat uit het sterven van vader eeuwige winst geboren mag worden.

Wanneer we een kort overzicht geven van het leven van onze broeder en geestelijke vader, die nu afgelost is, dan moeten we getuigen dat vrije genade zo duidelijk in zijn leven is verheerlijkt.

Geboren in Ouddorp op Flakkee, groeide hij op met weinig godsdienst. Hij vertelde wel dat hij nog nooit in een kerk was geweest voor zijn zeventiende jaar. Toen hij in aanraking kwam met zijn latere echtgenote veranderde dit helemaal. De Heere heeft die eenvoudige middelen willen gebruiken, zodat hij een arme zondaar werd voor God. Aan het werk op het land toen hij zeventien was, plaatste God hem in de dadelijkheid voor het oordeel: hij moest sterven en God ontmoeten. Hij heeft me wel verteld hoe dat iemand de boer, voor wie hij werkte, adviseerde om die knecht te ontslaan want hij lag zo dikwijls in een droge sloot, niet wetende dat die knecht het daar uitweende voor de Heere vanwege zijn hemelhoge schuld. Die boer begreep wel wat er aan de hand was en heeft dat advies niet opgevolgd.

Hij had nog nooit een Bijbel gelezen. Hij kocht een boek en dacht dat het de Bijbel was, maar het was de Christenreize van Bunyan. Toen kwam een kind van God aan de deur, die had gehoord van de verandering. Hij zei tegen die man dat hij een Bijbel gekocht had, waarop deze hem antwoordde dat het geen Bijbel was. Toen kreeg hij er één van die man.

Zijn eerste kerkgang was in Dirksland onder Ds. A. de Blois. Hij zat achter in de laatste bank en er was een onbekeerd mens in de kerk. Al de anderen waren bekeerd naar hij dacht, en hij was onbekeerd. Die dominee was voor hem een engel uit de hemel. Hij had totaal niets van die preek begrepen, maar zei: Dat is de waarheid en dat mis ik.

Later is hij met zijn vrouw naar de "overkant" verhuisd, zoals men dat toen noemde op Flakkee. Onder de prediking van Ds. P. Honkoop Sr. heeft hij veel onderwijs ontvangen van de hemel, alsook op de gezelschappen in Den Haag. Hij ging er wat van vertellen wat de Heere aan zijn ziel gedaan had. Toen hij van het gezelschap wegging, zei het oude volk: Heerschap, als je nu eens een stevige handdruk krijgt van Gods volk, moetje niet denken dat je er bij hoort, hoor. Zo werd hij naar huis gestuurd, ze gaven hemwerk mee.

Op sommige gezelschappen stuurden ze hem weg en zeiden: Je gaat maar vragen of God je bekeren wil. En dan goed te weten wat er gebeurd was!

Hij kreeg een tijd dat hij zichzelf op ging knappen gelijk de rijke jongeling. Dit laten en dat doen. Over geen strohalm kon hij heen. De krant kwam niet langer in huis. Hij deed alles om volmaakt voor God te willen leven. Niet dat die dingen slecht waren,

maar hij zocht er zijn grond in.

Toen sneed God hem af van al zijn werken in het midden van de nacht. "Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem". Dat was verloren, voor eeuwig verloren! Zijn bed stond te schudden van de strijd.

De andere dag vluchtte hij weg en viel 14 dagen terug in de wereld, doch God greep in. Toen hij klaar stond om een eind aan zijn leven te maken, ging het God behagen een weg der verlossing in Christus te ontsluiten. Onder de prediking van de oude ds. Ligtenberg werd de persoon in Wien verlossing wordt gevonden aan zijn ziel verklaard. "Want alzo liefheeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe". Hij nam de hoed van zijn hoofd en zwaaide rond: Nieuw leven, nieuw leven! De grasscheutjes der aarde, de vogels des hemels zongen de lof des Heeren.

De Heere bond ook de nood van zijn medereizigers naar de eeuwigheid op het hart. "Ik zal u vissers der mensen maken". Hij meende dat het opgelost werd toen hij diaken werd, maar de zaak bleef Na eenjaar werd hij gekozen tot ouderling, maar de zaak was nog niet opgelost. Toen hij het voor God verliezen mocht kreeg hij zijn zending: "IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden". Hoewel het onmogelijk scheen voor hem dat zulkeen dominee moest worden, moest hij zijn roeping toch gaan vertellen en kreeg een attest. In het laatste oorlogsjaar werd hij aangenomen en begon zijn studie in Rotterdam.

In 1948 werd hij beroepbaar gesteld en nam het beroep naar Wageningen aan. Maar alvorens hij daar kwam moest hij met alles overboord en ging de Heere zijn ziel vrijmaken. Eenmaal in Wageningen ging na drie of vier maanden de Heere de zaak bevestigen met de waarheid: "Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn". Door het recht van God werd hij afgesneden en in God opgelost, hij kreeg de vrijheid in zijn ziel in de bewuste toepassing.

In 1954 kwam het beroep naar Lethbridge, Canada, waar hij slechts twee jaar diende. Toen kwam een "Kom over en help ons" uit Borssele. Vier jaar later moest hij weer terug de oceaan over en diende hij de gemeente van Peoples Park, New Jersey (nu samengevoegd met Franklin Lakes). Vandaar verhuisde hij in 1967 naar St. Catherines, Ontario waar hij 6 jaar diende. Zijn laatste gemeente was Lethbridge, nu voor de tweede maal (1973-1989). Toen werd hij genoodzaakt om met emeritaat te gaan na een ernstige hartaanval.

Hij heeft daarna nog wel enkele malen gepreekt, maar dit werd welhaast onmogelijk na zijn keeloperatie. Doch hij bleef een bidder ook als er preeklezen was of een andere dominee vooring. Dan zei hij tegen ouderlingen: *Ik trek voor jullie aan de grote klok*. Zijn prediking droeg het stempel: "Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd". Hij kwam op uit het eeuwig welbehagen Gods, waarin niets van de mens in aanmerking komt. Dit had hij ondervonden in zijn eigenleven. Hij gaf geen rust in gemoedelijkheden, maar wees altijd heen naar die enige Naam ter zaligheid. Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. De Heere heeft zijn prediking willen gebruiken in alle gemeenten die hij gediend heeft. Wanneer hij de volheid in Christus mocht uitstallen en hoe de Kerk die gangen geleerd wordt, dan kon je horen: dat is praktijk. Hij was een Christus-prediker in de ware zin des woords.

Vooraf in de laatste jaren heeft de Heere hem in wegen van zorg, droefheid en tegenheden bijzonder willen ondersteunen. Het verlies van zijn vrouw aan het begin

van dit jaar was zwaar voor hem, maar de Heere heeft het welgemaakt. Voor eigen leven heeft hij iets mogen zien en smaken wat er weggelegd is voor de Kerk des Heeren. Bij het laatste Avondmaal in Lethbridge was hij voor een ogenblik boven het slof verheven en had gemeenschap met de triomferende Kerk.

Dat is nu werkelijkheid geworden. Hij is verlost van het lichaam der zonde en op grond van Christus' verdienste heeft hij gehoord: "Over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal Ik u zetten; ga in, in de vreugde uws Heeren".

Een lege plaats op aarde, maar opnieuw een plaats vervuld hier Boven, totdat het geestelijke Godshuis voltooid zal zijn.

Sunnyside, Washington,

Ds. A.M. den Boer.

Saambinder 11 maart 1999, ds. A.M. den Boer

Ds. M. Heerschap, *Om Zijns Groten Naams Wil*. Uitg. Gebr. Koster, Barneveld

Toen wij het boek van wijlen ds. M. Heerschap hadden gelezen, getiteld: "Om Zijns Groten Naams Wil", hebben we gedacht, dat de titel ook had kunnen zijn: "En zij zagen niemand dan Jezus alleen". Want dit is de inhoud van deze preken, waarbij de kleinen in de genade en de onbekeerden niet worden vergeten. We hebben zelf enkele jaren onder de prediking van ds. Heerschap mogen zitten en daarvan weten wij dat hij dikwijls met deze woorden, de titel van dit boek, zijn predicaties eindigde.

In dit boek vinden we drie adventspreken, waarvan één ook als voorbereidingspreek kan gebruikt worden. Verder een lijdenspredikatie, een voor Pinksteren, een nabetrachtingspreek en vier vrije stoffen.

Het was misschien wel zo overzichtelijk geweest om ze zo te rangschikken, maar dat doet niets aan de inhoud van het boek af. Een andere opmerking is, dat de woorden "mensen" en "hoor", zo hier en daar wel hadden kunnen worden weggelaten. Maar dit is van minder belang.

Verschillende van deze preken hebben we vroeger zelf gehoord. De ouderen zullen ds. Heerschap nog wel herinneren, die altijd zeer indringend preekte en op het hart bond wat nodig was voor de eeuwigheid. Dit horen we ook in deze preken. In zijn preken wordt sterk de soevereiniteit Gods benadrukt: *niets uit ons, maar al uit Hem!* Ook waarschuwt hij regelmatig tegen het gevaar van een nabijkomend geloof. Het kan ver gaan in het leven van de mens, terwijl toch het ene nodige wordt gemist! De onwederstandelijke werking van de Heilige Geest is nodig.

Geen rust wordt gegeven in de kennis van de zonde, want daarmee kan het nog alle kanten uitgaan. Daarom wijst hij gedurig heen naar het ene fundament Jezus Christus en Die gekruisigd. Uitvoerig wordt erbij stil gestaan hoe de Heere in de mens begint, maar ook hoe hij aan een einde wordt gebracht van zijn werken om het leven te zoeken in een Ander. In het Paradijs is het werkverbond verbroken en nu kunnen we door de werken der Wet niet behouden worden.

Neem bijv. de eerste preek over "Jozef leeft nog". Hierin verklaart hij de weg die de Heere houdt met Zijn Kerk tot ze de zekerheid des geloofs mogen ontvangen om voor rekening te zijn van een Ander. *De Geest verheerlijkt Christus*. In dit boek proef je, dat hier niet gesproken wordt in theorie, maar wat uit genade is geleerd (zie blz. 159, 160). De schrijver heeft de diepte van zijn verlorenheid moeten inleven. In de grond van de zaak is het dezelfde bevinding als de Bijbelheiligen hebben geleerd. Er is wel veel veranderd in de wereld, maar God en Zijn wegen zijn niet veranderd, ook niet in de leidingen met Zijn volk.

De onderscheiden standen in het geestelijk leven, waar zoveel over gesproken wordt in onze dagen, worden Schriftuurlijk verklaard.

Hij begint in de eeuwigheid, waar God gedachten des vredes heeft gehad en Christus Zichzelf vrijwillig heeft gegeven voor verloren Adamskinderen. Een kind wordt geboren en moet opgroeien; zo is het ook in het geestelijk leven. Aan Gods kant wordt alles geschonken in het ogenblik der wedergeboorte, maar het is nodig om op te wassen. In de preek over Jozua de hogepriester spreekt hij over de rechtvaardigmaking van de zondaar voor God. Dan mag de kerk zijn weg met blijdschap reizen.

In de laatste preek wordt er gehandeld over de toekomst van de Kerk, de eeuwige zaligheid, die is weggelegd voor de Kerk des Heeren. Het is om jaloers op te worden. Paulus getuigt: om ontbonden te zijn en met Christus te wezen is verre het beste. We hebben slechts een enkel punt uit deze bundel preken kunnen aanstippen. We kunnen het u allen van harte aanbevelen. Het is een lectuur die hard nodig is in onze tijd voor jong en oud, anders is het gevaar groot, dat we zullen gaan vervlakken, zoals met zoveel kerken is gebeurd.

Dirksland,

ds. A. M. den Boer.

DRIE PREKEN

1. SIONS KLACHT EN GODS ANTWOORD

PREDIKATIE VAN STUDENT M. HEERSCHAP,
UITGESPROKEN TE YERSEKE, OP 22 JULI 1947.³

Psalm 3 : 1

Jesaja 49 : 1 - 17

Psalm 77 : 5 - 6

Psalm 89 : 1

Psalm 30 : 8

Mijn geliefden,

De zaligheid van Gods uitverkoren volk is in Jezus Christus. Hij heeft ze gekocht, met de dure prijs van Zijn dierbaar bloed, en zo zijn zij Hem tot een erfdeel geworden. Hij is hun Levensbron en grondslag ter zaligheid. Hij is het Hoofd van Zijn Kerk, Die aan alle eisen en voorwaarden des Vaders volkomen heeft voldaan. Hij heeft de deugden Gods opgeluisterd en de Wet van haar vloek ontwapend, zodat Gods volk niets ontbreekt. Want Hij heeft aan de voorwaarden des verbonds niet alleen voldaan, maar ook zijn de beloften voor de Kerk des Heeren in Jezus Christus: Ja en amen. En de genade, aan dat volk verheerlijkt, zullen zij nooit meer kwijtraken. Hij heeft het Zelf getuigd: "Niemand zal ze uit Mijn hand rukken." Want ze zijn in Hem, mijne toehoorders. Hij is de grondslag van hun zaligheid.

Maar wanneer dat volk zich gaat gronden op de genade en weldaden, en zij met hun bekering en rechtvaardigmaking grote mensen worden, dan verbergt God Zijn aangezicht voor Zijn volk. Want de grondslag der zaligheid ligt niet in de weldaden, maar ligt buiten dat volk in God verborgen. Zij ligt verborgen in het soeverein en vrijmachtig welbehagen Gods, in de stille Raad des Vredes, toen de Zoon met Zijn hart Borg werd. En nu kan het niet anders, geliefden, wanneer dat volk op zijn plaats is, dan eindigen ze niet in de weldaden, maar in het soevereine welbehagen Gods.

Volk des Heeren, uw grondslag ligt onveranderlijk vast, naar Zijn dierbaar getuigenis: "En de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen."

Maar wanneer zij hoge mensen worden, en de oefeningen des geloofs staan stil, en de Godsontmoetingen worden niet meer gevonden, dan vinden ze niets meer voor hun ziel. Dan brengt God Zijn volk vaak in diepe wegen. Want juist de wasdom van het volk des Heeren ligt niet daarin dat zij al hoger en hoger worden. Nee, mijne toehoorders, de wasdom van Gods volk ligt in het opwassen van de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus.

De wasdom ligt juist daarin, als God met Zijn volk afsteekt in de diepte en hen in de laagte brengt. De mirten groeien in de diepte. Daar liggen de oefeningen des geloofs, daar openbaart God Zich aan de ziel. Hun wasdom ligt in de God des Levens. Maar waarom is het dat God met Zijn volk zulke diepe wegen houdt? Opdat dat volk zal weten wie zij zijn, ook na ontvangen genade. Hoeveel er nog van dat verdorven vlees over is, dat niet zalig wil worden zoals God het wil. Opdat zij zich zouden leren kennen als vijanden van vrije genade. En in zulke diepe wegen leren zij de klacht: "De HEERE heeft mij verlaten en de HEERE heeft mij vergeten."

Wij wensen in dit avonduur uw gewijde aandacht te bepalen bij het aan u voorgelezen

³ Preek overgenomen uit: *Gods kracht in zwakheid volbracht*. J. van Belzen

Schriftgedeelte, Jesaja 49:14-16, waar Gods Woord en onze tekst aldus luidt:

***Doch Sion zegt: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten.
Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon
haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten.
Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij.***

Deze tekstwoorden spreken ons van:

Sions klacht en Gods antwoord.

- Ten eerste: De droeve klacht.
- Ten tweede: Wat die droeve klacht inhoudt.
- Ten derde: Waarmee die droeve klacht beantwoord wordt.

Mijn geliefden,

Jesaja, de getrouwe profeet, moest klagen: "Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?" Hij heeft de oordelen Gods, het afhoerende volk van Israël aangezegd. Hij heeft in de geest de wegvoering van de tien stammen Israëls naar Babel gezien. Hij heeft hun de oordelen Gods aangekondigd, toen zij de afgoden dienden en wegen uitkozen naar het goeddunken van hun boze hart. Maar hij heeft ook in de geest de verlossing van dat volk gezien. De Heere zal Zijn volk niet begeven noch verlaten, welke weg zij ook door moeten gaan.

Jesaja heeft niet alleen gedonderd met de Wet, maar hij heeft ook gespeeld op de fluit van het lieflijk Evangelie. Geliefden, wij kunnen niet alleen het Evangelie prediken. Dat weten al Gods getrouwe knechten, die iets hebben leren kennen van het gewichtige werk dat op hun schouders is gelegd. Het is nodig, vooral in deze tijd, om elkaar recht in de ogen te zien. Niet alleen het Evangelie, maar ook de Wet moet gepredikt worden. Doch niet alleen de Wet, maar ook het lieflijk Evangelie van vrije genade. Want niettegenstaande de oordelen Gods, leven wij nog in de welaangename tijd, in de dag der zaligheid. Jesaja wordt niet ten onrechte genoemd: De Evangelische Jesaja. Lees maar in Jesaja 53:5: "Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden." Hij zag Hem niet alleen in Zijn vernedering, maar ook in Zijn verhoging. Hoor maar: "Doch het behaagde den HEERE Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem krank gemaakt; als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan."

Daar zag hij Hem in Zijn verhoging, waardoor Hij het leven en de onverderfelijkheid aan het licht zou brengen voor Zijn volk. Opdat zij zouden verwachten de erfenis der heiligen in het licht. Hij zou hen terugbrengen in de gemeenschap Gods, waar zij zich vrij- en moedwillig uit gezondigd hebben. O, wanneer dat volk zulk een Jezus mag aanschouwen, dan zullen zij getuigen: "Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend. Zulk een is mijn Liefste; ja, zulk een is mijn Vriend, gij dochters van Jeruzalem!"

Als zij Hem mogen zien in Zijn vernedering, zouden zij Hem ook prijzen onder de oordelen Gods, want bij Hem is verlossing en uitkomst, in de bange ure des doods. Geliefden, het volk van Israël had God verlaten en nu heffen zij, vanwege de oordelen Gods, de klacht op: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten." Doch dan komt het Goddelijk antwoord bij monde van Jesaja: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks?"

Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten."

En, mijn geliefden, letten wij er nu op dat er staat: "Doch Sion zegt: De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten." Het is de klacht van Sion, niet de klacht van de wereld. Het is de klacht van dat uitverkoren volk, dat alleen wonen zal. En daarin ligt het soevereine werk Gods der uitverkiezing. Het is het volk van God begeerd, opdat Zijn genade in hen verheerlijkt zou worden. Dat is geen stuk van barmhartigheid of rechtvaardigheid.

Nee, het is een soevereine daad Gods, dat Hij het ene vat ter ere en het andere vat ter onere maakt. Gelijk Christus in Mattheüs 11:25 getuigt: "In dienzelven tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard. En dan eindigt Hij in het welbehagen Gods: Ja, Vader, want also is geweest het welbehagen voor U."

Daarin ligt hun grondslag, omdat God ze begeerd heeft. Opdat zij Hem gegeven zouden worden. Het zijn de gegevenen des Vaders. De grondslag der Kerk ligt onveranderlijk vast. Daar tellen de goede werken niet mee, het is een soevereine daad Gods. De Heere is vrij om hen, die nooit naar God gevraagd hebben, onder Zijn Woord en volk te brengen en hen tot Zijn Kerk te voegen. En om hen, die van jongs af in de Schriften onderwezen zijn, te laten liggen.

Wij mochten God niet aan Zijn plaats kunnen laten, maar wij mochten het met Hem eens worden en door het geloof Zijn soeverein welbehagen aanschouwen, dat God vrij is hoe Hij met een mens komt te handelen. Sion was een heuveltop, waarop de burcht Jebus gelegen was. David trok tegen haar op, om haar in te nemen, maar de Jebusieten bespotten hem, zeggende: "Gij zult hier niet inkomen, maar de blinden en de kreupelen zullen u afdrijven; dat is te zeggen: David zal hier niet inkomen."

David heeft haar evenwel ingenomen. Het leert ons dat de overwinning des Heeren is. Die ingaat in het huis der sterkgewapende, om hem zijn vaten te ontroven. En dat gebeurt wanneer in het uur des welbehagens God Zijn volk voorbijgaat op het vlakke des velds, waar zij neerliggen, vertreden zijnde in hun bloed. Het bloed van onze zonde en ongerechtigheid.

In het uur van het Goddelijk welbehagen komt Hij Zijn volk toe te roepen: *Tot hiertoe en niet verder*. Dan bidt de moordenaar aan het kruis om genade. Dan erkent Manasse dat de Heere God is. Dan wordt Saulus, die een vervolger van Gods Kerk was, als een boom neergeveld. En dan staat er: "Want zie, hij bidt."

Daar ligt de zondaar, het is afgelopen. Gods genade valt zo eeuwig vrij. Daar ligt nu zulk één, die nooit naar God of Zijn dienst gevraagd heeft. God gaat Zijn werk in hen verheerlijken. In de eerste tijd kunnen er van die zoete uitlatingen zijn, dan kan het zo aangenaam zijn, maar dat gaat allemaal weer weg. De Heere neemt het weg, omdat zij moeten leren buigen onder het recht Gods. "Sion zal door recht verlost worden." God brengt hen in die weg, opdat zij zullen leren dat zij zulk een gezegende Christus hebben. In onze tijden gaat het anders.

Vandaag spreken zij over ontdekking en morgen hebben ze Christus. Maar ik zeg wel eens: Hoe komt gij zo spoedig aan het wildbraad? Wij leven onder de oordelen Gods, want wij gevoelen onze zonden niet. Gans anders was het met David. Hij had zijn zonden lang verborgen, maar toen de profeet Nathan tot hem kwam, kreeg hij zijn schuldbrief thuis. Hoor hem in Psalm 51:2: "Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig." En daar komt al Gods volk terecht. Zij krijgen te buigen onder het rechtvaardig oordeel Gods en getuigen: Het zou rechtvaardig zijn, als U nooit meer naar mij zou omzien. Het moet een afgesneden zaak worden.

Laten wij daarop letten. Dat moet plaatsgehad hebben, voordat de heilgeheimen in

onze ziel geopenbaard en verklaard worden. Opdat Christus waarde voor onze ziel zal verkrijgen. En daarom: Wat is dat Sion, dat van God begeerd is, gelukkig. Want te Sion woont God in het donker, in het heiligdom. En daarin ging de hogepriester eenmaal per jaar, om verzoening te doen voor zichzelf en voor de zonden van het volk. Maar nu hebben de schaduwen afgedaan, het voorhangsel is gescheurd, van boven naar beneden. Nu mag de Kerk door dat dierbaar geloof vrij dat heiligdom inblikken. Want dat Sion, het is van God begeerd. God begeert zijn poorten meer dan alle steden van Jakob. Mozes heeft uitgeroepen: "Welgelukzalig zijt gij, o Israël! wie is u gelijk?" Welk een weldaden heeft de Heere aan Zijn Sion verheerlijkt. De goedertierenheden roemen tegen een welverdiend oordeel. En toch klaagt Sion en heft een droeve klacht aan.

Zien wij nu in de tweede plaats:

2. Wat die droeve klacht inhoudt

Dat bevoorrechte Sion klaagt: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten." Hoe kan de Heere Zijn volk verlaten? Heeft Hij niet bij herhaling beloofd: "Ik zal U niet begeven en Ik zal u niet verlaten?"

Die belofte heeft Hij reeds aan Jakob gedaan. Die belofte heeft Hij gedaan door Mozes tegen Jozua, en Jozua tegen Israël. Het ligt onveranderlijk vast dat God Zijn volk niet zal verlaten. Hoe kan Sion dan klagen: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten?"

Dan moeten wij eens terugzien op de weg van dat Sion. Zij zaten in het land van de schaduw des doods, tussen stenen, zwart van de dienstbaarheid. De knechtjes moesten in de rivier de Nijl geworpen worden. Mozes verricht op de last des Heeren grote wonderen voor de ogen van Farao, maar hij laat dat volk niet trekken. Doch dat was slechts opdat zij door een hogere hand uitgevoerd zouden worden. God baande voor Zijn volk een pad door de woeste baren. Hij heeft hun vijanden verdrongen. Des daags overschaduwde hen de wolkkolom en des nachts verlichtte hen de vuurkolom. Hij gaf hun water uit de rotssteen, Hij deed manna van de hemel regenen. Hun klederen verouderden niet en hun schoenen werden niet versleten. Heel de weg van dat volk is een aaneenschakeling van Gods goedertierenheden.

En zie, dat volk verlaat God, ondanks de weldaden aan hen bewezen. Ze verlangden terug naar de vleespotten van Egypte. Zij dienden de afgoden en daarna gaan ze in eigen kracht de vijand bestrijden. Maar zij worden tot Horma teruggeslagen. En wie is God voor dat volk gebleven? Waren zij het niet waardig geweest dat zij allen, gelijk Korach, Dathan en Abiram, levend ter helle waren gevaren? Wie is God voor dat volk, dat met al de weldaden van God af gaat? Hij doet de muren van Jericho vallen. Hij trekt voor hun aangezicht ten strijde en verdelgt hun vijanden. Maar zij vermengen zich met de overgebleven volkeren in dat land. En daarboven begeren zij een koning voor zich, met verwerping van God, hun eeuwige Koning. En God geeft hun een koning. Saul in Zijn ongunst, maar David in Zijn gunst. Maar dat volk gaat steeds voort om God de rug toe te keren. De ganse weg van dat volk is een aaneenschakeling van Goddelijke wonderen en trouw. Want de ontrouw van dat volk kan Gods trouw nooit teniet doen.

O, volk, ga eens terug in alle wegen waar u door moest, wie was God voor u, toen gij uw rouwklederen moest aantrekken, toen Hij uw liefste pand wegnam? Wie was God voor u, toen gij op uw ziekbed neerlag? Ja, welke weg gij ook moest gaan, wie was God voor u? U hebt toch ook wel ogenblikken gekend, dat gij door het geloof met Hem verenigd mocht zijn? Dat, in de grootste smarten, uw hart in de Heere gerust mocht zijn? Overdenk uw weg eens, van Sittim tot Gilgal toe. Gods getrouwheid

roemt tegen een welverdiend oordeel. De Heere heeft niet anders dan goed gedaan. Hij kan met recht getuigen: "O, Mijn volk! wat heb Ik u gedaan, en waarmede heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij." In de grootste benauwdheden heeft Hij u uitgered. Hoe kan dan Sion klagen: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten?" Omdat de verlatingen bij ons te vinden zijn. Want God zal Zijn volk niet verlaten. Waarom niet?

Omdat Hij Zich aan het vloekhout des kruises heeft laten nagelen, waar Hij moest uitroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" En dat was, opdat Zijn volk nooit van Hem verlaten zal worden. Hij heeft Zich gesteld in de plaats van Zijn volk. Hij, Die rijk was, is arm geworden, opdat Zijn volk rijk zou zijn in Hem. Ga Zijn weg eens na, van de kribbe tot aan het kruis. De Vader deed Hem dit alles ondergaan, opdat Zijn volk het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig zou worden. Volk des Heeren, hier hebt u een voorbeeld. "De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des mensen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegde." Hoon en smaad was Zijn deel. Van Zijn eigen volk werd Hij uitgeworpen.

En zie, dat alles voor een volk dat klagen moest: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten." Opdat Hij dat verlaten volk te hulp zou kunnen komen en Zich aan hen zou kunnen openbaren, als het Leven van het leven. Hoe klaagt dan Sion: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten?"

De oorzaak ligt bij ons, want de Heere getuigt: "Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouw, toen gij Mij nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid land." Dat volk gaat God nu verlaten. In die eerste tijd waren er zulke zoete aanklevingen aan de troon der genade. O, die tijd, toen zij op het gebed alles verkregen. En nu is alles weg. Nu staat er van dat volk: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten." Het is niet zo, want, mijne geliefden, de Heere zal Zijn volk nooit begeven, noch verlaten. Maar het is bang voor Gods Kerk, als God Zijn aangezicht verbergt, dan worden zij verschrikt. O, die aanvechtingen van de satan en die bestrijdingen van binnen:

*Waar is God, op Wien gij bouwdet,
En aan Wien g'uw zaak vertrouwdet?*

De weg des Heeren met Zijn volk gaat door de diepte. Jakob getuigt: "Al deze dingen zijn tegen mij!" Maar Paulus schrijft in Romeinen 8:28: "En wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn."

Maar wie wij ook zijn, wij zijn niet verenigd met zulk een weg, als God ons niet verenigt. Hetgeen Jakob te beurt viel aan het eind van zijn leven, toen was hij verenigd met Gods raad en wil. Toen had Rachel de voorkeur niet meer, maar vond hij het goed dat hij in het graf van Lea begraven werd. En hij komt op zijn sterfbed te getuigen: "Op Uwe zaligheid wacht ik, HEERE."

Van nature is Gods volk het niet met de Heere eens. Elia, op de berg Karmel, bad een gebed waarop de hemel scheurde, en een vuur daalde neder op het altaar. En in de kracht des Heeren heeft hij de Balpriesters omgebracht. Maar een weinig daarna zat hij onder een jeneverboom en zei tot de Heere: *Laat mij nu maar sterven.*

Hij wil liever sterven dan leven. Hij was het niet met de Heere eens, dat hij door zulk een weg moest. Ook Asaf was het niet met de Heere eens. Hij zat in moedeloosheid en ontevredenheid neer. Hij wilde dat de zegeningen op het hoofd van de rechtvaardigen zouden zijn. Dit duurde tot hij in Gods heiligdommen inging. Toen werd hij een groot beest bij God. Gods volk is het niet met God niet eens. Wat een beproevingen en

verdrukkingen! Maar bij ons is de oorzaak. Het was voor Sion een bange tijd. Zij zouden weggevoerd worden. Jesaja zag het aankomen. Jeruzalem en de tempel zouden verwoest worden. En in zulke diepe wegen kan het zijn dat Gods volk in vijandschap neerzit. Dan kan het zijn dat ze niet meer bidden willen en niet meer bidden kunnen. Dan schijnt het of de hemel van koper en de aarde van ijzer is. Dan zitten ze klagend terneder. En was het nu maar een levende klacht, maar het is zo vaak een dode klacht: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten."

Dat is een bange tijd voor Gods Kerk. Waarom toch, mijne toehoorders, gaat de Heere zulk een diepe weg met dat volk?

Hierom, omdat Hij de zonde in Zijn volk haat. Omdat Christus alles voor Zijn Kerk volbracht heeft, door Zijn dood de zonde heeft tenietgedaan en een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht. Een gerechtigheid, overvloedig voor de gehele wereld, doch zij strekt zich slechts uit tot de uitverkorenen, want zij alleen worden met het geloof begiftigd.

Maar zo zij in de zonden voortleven, dan gaat de Heere hen kastijden; het is Vaderlijke liefde die hen kastijdt tot hun nut. Gods kinderen staan met hun rug naar God toe. Zij moeten achteruit naar God en de hemel toegeslagen worden. Dat God hen komt te kastijden en niet door laat gaan, komt omdat Christus het voor hen volbracht heeft, omdat de Vader de ganse Kerk aanschouwt in Hem, Die uitgeroepen heeft: "Het is volbracht!" Nochtans kan God geen gemeenschap hebben met de zonde. Dan mogen zij Gods lieflijk aangezicht niet meer zien.

Ook David heeft ondervonden dat God Zijn aangezicht voor hem verborg. Dan was het hem bange, maar het was het middel om hem tot God terug te brengen. Dat volk moet leren leven uit een Ander. Wij beleven donkere tijden. Er zijn zoveel mensen die zich met hun tranen en ondervindingen op de been kunnen houden, maar ik zeg wel eens: Leg de dood er maar eens naast. Het moet er maar eens op aan komen. Ze spreken over geloof en lijdzaamheid, maar als het er op aan komt, dan houden ze niet veel over van hun geloof en lijdzaamheid. In zulk een weg komt Gods volk openbaar, als ze zien wie God is, Die spreekt: "Zijt heilig, want Ik ben heilig." De Heere wil Zijn volk van de hoogte afstoten, opdat ze Zijn wegen zouden leren. "En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn."

God wil Zijn volk, het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig maken, opdat zij door Hem zouden leven. Dagelijks hun kruis vrolijk opnemen en Hem navolgen. En niets anders te willen weten dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd. Want er is onder de hemel maar één Naam gegeven door Welken zij zalig kunnen worden. En zij moeten dagelijks leren dat zij met Christus begraven zijn, opdat zij met Hem in nieuwigheid des levens zouden opgewekt worden. De ganse weg van Gods Kerk is een stervensweg, opdat ze aan eigenliefde zouden sterven en opdat zij zouden opspringen in de God van hun heil.

Dat stervend leven is zulk een profijtelijk leven, want dat leert hun dat de grondslag van hun zaligheid in God ligt. God leidt Zijn volk in diepe wegen, opdat hun ziel gevoerd zou worden tot de God huns levens. Opdat ze aan Zijn voeten zouden terecht-komen. Want daar, waar het een afgesneden zaak wordt, daar zal het Goddelijk antwoord niet uitblijven. De Heere zal opstaan tot de strijd en Hij zal hen bekendmaken grote en vaste dingen, die zij niet weten.

Zien wij in de derde plaats:

3. Waarmee die droeve klacht beantwoord wordt

Het Goddelijke antwoord luidt: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon deze vergaten, zo zal Ik u toch niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij."

Welk een Goddelijk antwoord! Kan er een beter beeld genomen worden, dan de Heere hier neemt, het beeld van moeder en kind? Immers, een moeder zal toch alles opofferen voor haar kind en zal het nooit vergeten of verlaten. O, welk een antwoord van Hem Die spreekt: "Zou Hij het zeggen, en niet doen, of spreken, en niet bestendig maken?" Het is het antwoord van God, Die van eeuwigheid tot eeuwigheid Dezelfde blijft. Jesaja neemt dit beeld, omdat het in die tijden voorkwam dat ontaarde moeders hun kinderen kookten. Maar de Heere zegt: "Ofschoon deze vergaten, zo zal Ik u toch niet vergeten."

Jakob heeft in zijn twintigjarige omzwerving ondervonden dat de Heere hem niet vergat.

Job kwam op de mesthoop terecht. Hij werd zeer beproefd, maar hij is er als goud uitgekomen. Hij riep uit: "Want ik weet: mijn Verlosser leeft."

Ook David heeft steeds ondervonden dat God hem niet verliet en nooit zou verlaten. Welk een Goddelijk antwoord van Boven: "Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd."

Wanneer zulk een Goddelijk antwoord in de ziel klinkt, dan houden de klachten op. Hem te mogen aanschouwen door het dierbaar geloof, dat zich werpt op het grote Voorwerp des geloofs! Dan zien ze de zaligheid in Hem.

Aan schuldige zondaren komt een antwoord van Boven: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon deze vergaten, zo zal Ik toch u niet vergeten."

Dat zegt de Heere tegen nietig stof die, van de hoofdschedel tot de voetzool toe, gans onrein zijn. Hij weet wat van Zijn maaksel is te wachten. Hij zal hen niet vergeten noch verlaten. Hij zegt: "Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij."

Dit was het beeld, naar de tekening van een bouwmeester. U weet, als er een huis gebouwd moet worden, dan wordt er een tekening ontworpen, en naar dat plan wordt alles uitgewerkt. Zo ontving Mozes op de berg een aanwijzing van de Heere voor de bouw van de tabernakel. David gaf aan zijn zoon Sálomo een voorbeeld van de tempelbouw. Doch het geschiedde ook wel dat zulk een tekening in een rotssteen gegraveerd werd, opdat zij blijvend zou zijn. Een oude schrijver vertelt ons dat men vroeger ook wel in de handpalmen graveerde, opdat men het beeld steeds voor ogen zou hebben. Zo is nu de ganse Kerk des Heeren reeds in de stilte der eeuwigheid, waar Christus met Zijn hart Borg werd, naar het vrije en soevereine welbehagen Gods, gegraveerd in de handpalmen des Heeren. Er zal geen klauw van achterblijven.

"Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij."

Dat is de grondslag der zaligheid voor de Kerk des Heeren. Het zijn de gegevenen van de Vader, aan Hem Die Zijn raad volvoert tot zaligheid van Zijn volk, wanneer Hij doortrekt met dat volk, om hen te leren wie God is voor Zijn volk. Opdat zij door het dierbaar geloof Hem zouden mogen leren kennen als hun Goël en Losser. Dan wordt het een afgesneden zaak in de ziel. Dan komen zij als een uitgeleedigd zondaar voor God. Zij denken voor eeuwig weg te zinken onder de toorn Gods.

Mijn toehoorders, denkt u dat in de vierschaar Gods het geloof bestaat, welk een grote zaak het ook is? Lees maar in Romeinen 5:1: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het

geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus." Volk, daar komt het geloof niet in aanmerking. Daar beeft de ziel, verwachtend dat de Goddelijke slag zal vallen en dat het voor eeuwig verloren zal zijn. Maar, o wonder van genade, om die Christus, als de rijke Gift des Vaders, te mogen ontvangen door de hand des geloofs. Dat dierbaar geloof doet Hem kennen als hun grondslag, waardoor ze vrijgesproken worden van schuld en straf, en een recht verkrijgen tot het eeuwige leven.

Dan leren ze een vrede kennen, die alle verstand te boven gaat. Verzoend met een Drieënig God, vrede zelfs met de dieren des velds. Dan zien ze overal de liefde van een Drieënig God. Gelukkig volk, die dit te beurt mag vallen. Het is het welbehagen Gods, dat die gegevenen van de Vader Hem zouden leren kennen, opdat zij als levende stenen van dat gebouw, gemaakt naar Gods bestek, zouden verrijzen. Er zal geen klauw van achterblijven. Hij zal niet rusten tot het einde toe, totdat het ganse werk voltooid zal zijn. Hij heeft ze gekocht door Zijn eigen Offerande, en door Hem hebben ze een vrije toegang tot de troon van Gods genade.

De strijdende Kerk is nog op de aarde, maar het Hoofd kan niet leven zonder de leden, en de leden niet zonder het Hoofd. Daarom kan het niet anders, of ze zullen met Hem verenigd worden. Hem te mogen aanschouwen in de hemel, als de Voorbidder voor Zijn volk. Die Zijn Geest schenkt aan Zijn volk, opdat ze uit Hem zouden leven. Opdat zij uit de volheid van Christus zouden ontvangen, genade voor genade.

Die Geest getuigt met hun geest dat ze kinderen Gods zijn. Zulk een God tot ons deel te hebben, en reeds hier er iets van te kennen, geeft de hemelvreugde in de ziel. Dat is een voorsmaak van de eeuwige Sabbat, die zal aanvangen na dit leven. Eénmaal zal dat volk met Hem verenigd zijn. Volk, zink niet weg. Zeg niet: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten." Hij is de Onveranderlijke, onze Verlosser. Verheft uw ziel tot God, roemt uw God.

Verheft uw ziel met de dichter, in het vers dat wij willen zingen, voordat wij met een woord van toepassing eindigen. Psalm 89:1:

*'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên;
Uw waarheid t' allen tijd' vermelden door mijn reên.
Ik weet, hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen,
Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen;
Zo min de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken,
Zo min zal Uwe trouw ooit wank'len of bezwijken.*

En geliefden, nu zijn de beloften in Gods Woord niet voor alle mensen, maar de beloften zijn voor degenen die een levende klacht leerden slaken over hun Godsgemis. Die beloften zijn evenwel niet gegeven om daarop te rusten, maar ze zijn gegeven om daarmee werkzaam te worden aan de troon der genade. Ja, om ze als een pleitgrond te gebruiken, opdat zij vervulling mochten krijgen in de ziel.

Mijn arme, onbekeerde medereiziger naar de allesbeslissende eeuwigheid, wij hebben u in dit avonduur iets laten horen, wie God is voor Zijn volk. Dat Hij degenen op wie Zijn oog van genade gevallen is, nooit begeven of verlaten zal. Van nature zien wij geen gedaante of heerlijkheid in Hem, dat wij Hem zouden begeren.

Nee, van nature vragen wij niet naar Hem, Die de psalmen geeft in de nacht. Dat u hier mocht leren dat sterven God ontmoeten is. Dat zal wat zijn! En dan onder zulk een Evangelie gezeten te hebben. Want zondag aan zondag wordt het u door Gods knechten, of door het lezen der vaderen voorgehouden. Dat gij het toch niet naast u neer zou leggen. Bedenk toch, wat tot uw eeuwige vrede is dienende.

Wij bidden u met de apostel Paulus: "Wij bidden van Christuswege: Laat u met God

verzoenen." Tegenwoordig zegt men: U moet voor de onbekeerden ook wat spreken. Wij hebben een boodschap voor u: Gij kunt nog bekeerd worden. Uw levensdraad is nog niet afgesneden. De mogelijkheid om bekeerd te worden is er nog. Haast u, opdat u niet eenmaal met de dwaze maagden aan de poort zult staan, roepende en kloppende: "Doe mij open, doe mij open!" Maar dan zal het te laat zijn. Dan zullen de lampen uitgaan, want het zal niet gaan met uw doop en belijdenis.

Misschien gaat u ook nog wel ten Avondmaal, maar het gaat ook niet met uw Avondmaalsgang. U moet leren kennen wat de Heere Jezus tegen Nicodemus zei: "Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien." Ik vraag niet naar grote dingen, maar het ontdekte volk zal met mij getuigen dat het de grootste zaak is dat God hen van dood levend gemaakt heeft. Dat moeten wij leren kennen, opdat niet eenmaal, met de dwaze maagden, onze lampen voor eeuwig zullen uitgaan. Het zal ons niet baten, al getuigen wij: "Heere, wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken en in Uw Naam vele krachten gedaan." Nee, het is nodig dat we olie in onze vaten hebben, anders zal het te laat zijn, voor eeuwig te laat!

God binde het op uw hart, en dat u in waarheid mocht buigen voor Christus. Wij bieden u zulk een rijke en volle Jezus aan. Buigt uw knieën voor Hem, morgen kan het te laat zijn. Morgen kan het eeuwigheid zijn, en dan is het verloren. Voor eeuwig! Nu leeft gij nog. Wie weet wat God nog doet. Nu komt hij u nog toe te roepen: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven."

Hij biedt Zich nog aan in Zijn dierbaar Woord. Hij trekt met koorden der liefde, want God wil niet gediend worden als een tiran. Nee, het is een liefdedienst. Het zal wat voor u zijn, in de dag des oordeels, zo gij op Zijn roepstemmen geen acht geslagen hebt. "Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welken Hij den aardbodem rechtvaardig zal oordelen, door een Man, Dien Hij daartoe geordineerd heeft, verzekering daarvan doende aan allen, dewijl Hij Hem uit de doden opgewekt heeft," zoals Paulus daarvan getuigt in Handelingen 17:31.

Om in die dag, wanneer Christus zal komen op de wolken des hemels, als de Knecht des Vaders, om te oordelen de levenden en de doden, te moeten horen: "Gaat weg van Mij, gij vervloekten, Ik heb u nooit gekend." Dan aan handen en voeten gebonden te worden, en buiten geworpen in de buitenste duisternis, waar weinig zal zijn en knersing der tanden! En dan een bekeerde vader of moeder gehad te hebben, misschien een bekeerd kind. Zij zullen geplaatst worden aan de rechterhand Gods en zullen "AMEN" moeten zeggen op uw verdoemenis. Want u zult verloren gaan, omdat u niet wilde dat Christus Koning over u was. Omdat gij met sprekende daden hebt getuigd: "Wijkt van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust."

Mocht God u geven uw knieën te buigen, opdat gij het Koninkrijk der hemelen geweld aan mocht doen. Hij geve u Hem aan te lopen als een waterstroom. U mocht de klacht over de zonde leren kennen, want dan zou u ook het Goddelijk antwoord in uw ziel horen.

Christus heeft Zijn handen en Zijn voeten laten doorboren, en heeft Zijn Kerk in Zijn beide handpalmen gegraveerd, toen Hij uitriep: "Het is volbracht."

Volk des Heeren, klein en groot, wat zijt gij gelukkig. Laten we eens terugzien vanaf de tijd dat de Heere u getrokken heeft. Wie was God voor u? Moet schaamte ons aangezicht niet bedekken? Wat kunnen wij Hem aan Zijn plaats laten. Hoe weinig hebben wij Hem nodig, hoe weinig behoefte is er aan Hem. U weet nog wel de tijd, toen u de zonde met wortel en tak uit uw hart had willen rukken. Toen u het Godonterende en het gruwelijke van de zonde zag, waarmee de Heere geen gemeenschap kan hebben. Toen u iets leerde verstaan van uw Godsgemis en het u om

God te doen was. Dat volgen, door bezaaid en onbezaaid land! En nu zit u menigwerf neder, met de vaak dode klacht: "De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten." Zie toch wie God voor u is. Wij hebben God verlaten, want wij gronden ons op hetgeen er gebeurd is, in goede gestalten, in gemoedelijkheden en zoetheit der ziel. Maar het is de grond niet. Zie op Hem, die grondslag der zaligheid, het Leven van ons leven, Die Zelf getuigd heeft: "Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid. Uw vrucht is uit Mij gevonden." Moest er nog iets van ons bij, het was voor eeuwig kwijt, maar God heeft onze zaligheid in goede handen gelegd. Wij betonen dagelijks niet anders te zijn dan eerrovers van God.

Het gebeurt zo weinig dat wij het met God eens zijn en alleen de ere Gods bedoelen. Maar het volk des Heeren krijgt die plaats wel eens in te nemen. Zij willen niet zalig worden buiten het recht Gods om. Zij krijgen de deugden Gods liever dan hun zaligheid. Dan staat de ere Gods boven hun zaligheid, dan wordt God verheerlijkt in dat volk. De bekommerde Kerk wil zo graag leven bij de vruchten en de bevestigde Kerk bij haar bekering. Maar de zaligheid ligt in God. Dat wij meer en meer mochten zakken en zinken op dat vaste fundament, opdat wij het Goddelijk antwoord in de ziel mochten vernemen en ons vast mochten klemmen aan Hem, Die gezegende Christus. Volk, de strijd zal niet altijd duren, eenmaal zal het einde daar zijn.

Nu moet ge menigmaal met de apostel Paulus instemmen: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" Maar dan eindigt hij met dankzegging in God: "Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere." Dat zal eenmaal ook uw deel zijn, wanneer u het lichaam der zonde zult afleggen.

Ook over de groeve der vertering gaat Gods wakend oog over ons stof. "Daar rusten de vermoeiden van kracht."

Maar wanneer de jongste dag daar zal zijn, dan zullen wij naar lichaam en ziel ingaan in de eeuwige heerlijkheid, bekleed met de lange witte klederen, gewassen in het dierbaar bloed des Lams, zwaaiend met de palmtakken der overwinning. Dan zullen wij de kroon neder werpen aan de voeten van het Lam, om altijd bij de Heere te zijn. Dan zal Hij het Koninkrijk God en de Vader overgeven. Dan zal God alles en in allen zijn. Gelukkig volk, zie wat uw grondslag is.

Nu gaat u vaak gebukt onder de zonde. Zie naar uw zaligheid, zij ligt in God. De Heere bemoedige u, Hij geve u het hoofd uit de gebreken op te heffen. u mocht uw ogen slaan op zulk een zaligheid! u hebt uw ogen zo dikwijls naar beneden geslagen, maar heft uw ogen opwaarts, naar Boven, vanwaar u uw Zaligmaker mag verwachten en waar u eenmaal dit lied zult mogen aanheffen: "Gij hebt ons Gode gekocht door Uw Bloed." Amen.

Psalm 30:8

*Gij hebt mijn weklacht en geschrei
Veranderd in een blijden rei;
Mijn zak ontbonden, en mij weer
Met vreugd omgord; opdat mijn eer
Niet zwijg'. Zo klimt Uw lof naar boven;
Mijn God, U zal ik eeuwig loven.*

2. EEN STERKE BEMOEDIGING VOOR DE STRIJDENDE KERK

UITGESPROKEN TE LETHBRIDGE, OP 3 JULI 1988.

Psalm 119 : 87-88

Openbaring 3

Psalm 97 : 1-6-7

Psalm 89 : 8

Psalm 84 : 3

Geliefden,

De apostel Paulus spreekt in Hebrëen 12:1b-2 : "En laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is; Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand van den troon Gods."

Paulus spreekt in deze woorden van het lopen in een loopbaan. In Gods Woord vinden wij wel meer voorbeelden. Paulus gebruikt hier een voorbeeld van een loopbaan. Dit voorbeeld heeft hij ontleend aan de Griekse volksspelen. Paulus neemt hier een voorbeeld, om te lopen in de geestelijke loopbaan. Daarin liggen leringen, vertroosting en lessen voor de Kerk des Heeren. Want Paulus heeft zijn goedkeuring nooit gegeven aan die spelen, om te lopen in de loopbaan, die gewijd zijn aan de Griekse goden. Verre van dat. Maar hij spreekt hier door middel van een voorbeeld. Hij wekt de Kerk des Heeren op dat er oefeningen gemaakt mochten worden in het lopen van de geestelijke loopbaan.

Niet gelijk de wereld loopt in sport en spel, en in de afgodendienst, waar een mens op de troon zit en waar Gods wetten vertreden worden.

Mijn geliefden, hij spreekt hier van de oefeningen van de Kerk des Heeren, om op te wassen in de genade en kennis van de Heere Jezus Christus. Die geestelijke oefeningen zijn nodig, opdat wij verkrijgen mogen hetgeen de Heere Zijn Kerk heeft toegezegd. En wat heeft de Heere Zijn Kerk toegezegd? Dat na de strijd, de overwinning, en na het kruis, de kroon zal verkregen worden. En de Kerk des Heeren zal, eenmaal in heerlijkheid, God volmaakt en zonder zonde dienen. Daar wekt hij de Kerk des Heeren toe op, in de woorden van onze tekst. En daarbij wens ik uw aandacht met de hulp des Heeren een ogenblik te bepalen, uit het gedeelte Dat u is voorgelezen, Openbaring 3:11: waar wij Gods Woord aldus lezen:

Zie, Ik kom haastelijk; houd dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme.

Wij beluisteren in deze woorden:

Een sterke bemoediging voor de strijdende Kerk.

- Ten eerste: Een troostvolle belofte.
- Ten tweede: Een krachtige opwekking.
- Ten derde: Een zalig vooruitzicht.

Een troostvolle belofte: "Zie, Ik kom haastelijk."

Een krachtige opwekking: "Houd dat gij hebt."

Een zalig vooruitzicht: "Opdat niemand uw kroon neme."

In de eerste plaats letten wij dus op:

1. Een troostvolle belofte

"Zie, Ik kom haastelijk." Deze belofte is gegeven aan de strijdende Kerk in Filadélfia, een stad in Klein Azië. Zij was één van de grote steden in Libië, gelijk Thyatire en Sardis. Geliefden, Filadélfia werd wel genoemd het kleine Athene. Ten tijde van het Romeinse rijk was deze stad het belastinggebied. In het verleden is deze stad verwoest geworden door een aardbeving, maar is wederom opgebouwd. En in die stad had de Heere een kleine gemeente. De leden van deze gemeente hadden te lijden onder vervolgingen. Want wij lezen daarvan in het verband van onze tekst: "Zie, Ik geef u enigen uit de synagoge des satans, dergenen die zeggen, dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen; zie, Ik zal maken, dat zij zullen komen en aanbidden voor uw voeten, en bekennen, dat Ik u liefheb."

Die gemeente had dus te lijden onder de vervolgingen. Maar onder de vervolgingen, en de strijd die zij te strijden hadden, had deze gemeente ook voorrechten. Gods genade en goedertierenheid was in die gemeente geopenbaard. Want wij lezen in het verband van onze tekst: "Ik weet uw werken; zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en u hebt Mijn Woord bewaard en hebt Mijn Naam niet verloochend."

Wij beluisteren hier een troostrijke toezegging aan de gemeente van Filadélfia. De Heere wilde door Zijn Woord dat volk bemoedigen. Naar Gods getuigenis is de Kerk hier op aarde een schaapskooi, te midden van de wolven die zich opmaken tegen de Kerk des Heeren. Die wolven denken het werk des Heeren te verstrooien en te verbreken. En zo is het altijd, wanneer de Heere Zijn werk, door genade, begint in het hart van een mens. Dan maakt de duivel zich in de dadelijkheid op, komt de hel openbaar en tracht de duivel dat werk te vernietigen. Dan wordt het volk overgegeven in de strijd, de aanvechtingen en de aanvallen van de vorst der duisternis. En waar dat volk nu in de strijd verklaard ligt, daarin hebben zij kleine kracht in zichzelf.

Vraag het maar aan degenen die het ondervonden hebben: Of van alle kanten die macht zich opmaakt tegen het werk van God? Dat het van hun zijde onmogelijk schijnt, om nog ooit behouden te worden. Dat volk heeft uit en van zichzelf totaal geen verwachting meer. Er is niet alleen van binnen vrees, maar ook strijd van buiten. De wereld zal hen uitwerpen. En Israël, dat van God bemind en gekend is, dat zal alleen gaan wonen. Maar de Heere zal betonen dat Hij een vurige muur rondom Zijn Kerk is. Hij zal hen niet begeven, noch verlaten. Dat is nu de strijd die de Kerk des Heeren en een kind van God te strijden heeft, hier op aarde. Het is een strijd tegen de zonde, de duivel en de ongerechtigheid, maar ook de strijd tegen het ongelooft. Ze hebben geen kracht in zichzelf en, ik zeg het nogmaals, dan denken ze in die strijd om te komen. En die strijd wordt niet minder, want hoe dichter we bij de eeuwigheid komen, en bij de wederkomst des Heeren, die aanstaande is, des te zwaarder zal de strijd worden. Daar kunt u gerust op rekenen, geliefden. De Kerk zal dan ook in de strijd geoefend worden. In zichzelf vermogen Gods kinderen niets.

Ik zeg het nogmaals: *Klein in kracht*. De Heere houdt Zijn werk in stand. "Vertrouwende ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus." God houdt Zijn werk in stand, maar Hij brengt Zijn Kerk in de strijd, opdat alles wat van dat volk is, door die strijd wordt weggenomen. Gods werk zal gezuiverd worden van alle mensenwerk, opdat het eenzijdige werk des Heeren openbaar zal komen, tot roem van Zijn grote Naam. En in de strijd die de Kerk des Heeren te strijden heeft, zal de Heere de ziel van Zijn tortelduif niet overgeven aan het wild gedierte des velds.

Hier heeft u de oorzaak in de woorden van onze tekst: "Zie, Ik kom haastelijk." Dat is dus de grote belofte van Christus aan Zijn strijdende Kerk hier op aarde. "Zie, Ik kom haastelijk."

Geliefden, Christus heeft dat gezegd, voordat Hij plaatsnam aan de rechterhand des Vaders, na Zijn hemelvaart. En u kunt wel begrijpen dat de Kerk uitziet naar de laatste trap van Zijn verhoging, bij Christus wederkomst op de wolken des hemels, en naar Zijn komst. Dan zal Hij Zijn Kerk inzamelen in de eeuwige heerlijkheid. Had onder het Oude Testament de gelovige het oog gericht op de komst van Christus in het vlees, zo ziet de Nieuwtestamentische Kerk uit naar Zijn komst op de wolken des hemels. En dan zullen al degenen die Hem hebben tegengestaan, en alle vijanden van Zijn volk, onder Zijn voeten verpletterd worden. De woorden van onze tekst wijzen ons hier op het einde dat aanstaande is: Zijn wederkomst op de wolken des hemels. "Zie, Ik kom haastelijk." Moet dan het hart van Gods volk niet van alles worden afgetrokken, als wij hier lezen: "Zie, Ik kom haastelijk."

Om alles vaarwel te zeggen wat de wereld geeft. We moeten wel door de wereld, maar dat is wat anders. Maar ons hart zit zo vast aan de wereld. "Zie, Ik kom haastelijk." Ons hart moet in alle voorspoed, maar ook in alle tegenspoed, van alles afgebracht worden. Ons oog mocht geslagen zijn op de Koning van de Kerk, Die triomferend zal komen op de wolken des hemels. Triomferend over Zijn vijanden. "Zie, Ik kom haastelijk."

Geliefden, in de dagen die wij beleven, zien we de oordelen Gods op de aarde, door oorlogen en pestilentien. Zie maar op de grote droogte waarin wij ons op dit ogenblik bevinden, in Amerika en Canada. Het zijn de roepstemmen van God. "Zie, Ik kom haastelijk." En daarom, volk van God, moet ons hart worden afgetrokken van dit tijdelijke leven. De apostel Paulus zegt: "Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zo zijn wij de ellendigste van alle mensen."

Dus niet alleen om Hem te mogen kennen voor de tijd, maar ook om naar Zijn komst uit te zien en naar de heerlijkheid die Hij voor ons bereid heeft. Die heerlijkheid die Hij voor ons verdiend en verworven heeft. Voordat Christus de dood is ingegaan, om het volmaakte Offer te brengen voor een arme zondaar, heeft Hij tot Zijn discipelen gesproken: "Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en uw plaats zal bereid hebben, zo kome Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben."

Och, als wij vandaag eens een indruk mochten verkrijgen van hetgeen Christus hier zegt: "Zie, Ik kom haastelijk." Dan zouden we opgewekt worden door het geloof, om ons oog te mogen hebben op Hem, de Overwinnaar in de strijd. Hij geeft Zijn volk den zegen. En dan zouden we bij tijden en ogenblikken gebonden liggen aan de troon der genade. Dan zouden we ook de voorsmaken ontvangen van hetgeen men straks eenmaal zal verkrijgen in eeuwigheid. Of dacht u, als Hij komt, dat Gods volk een vreemde hemel ingaat, dat zij een vreemde God zullen ontmoeten, of vreemd werk zullen gaan doen?

Nee, daar hebben ze hier reeds de voorsmaken van ontvangen. En gaat u maar terug in uw leven, volk van God, de gemeenschap met God, de openbaringen van Hem, en dat Hij Zich verklaarde door Zijn Woord en Geest, als de Weg de Waarheid en het Leven. Was Hij niet uw enige troost, uw enig behoud, uw enige zaligheid. Er zijn toch ogenblikken geweest, als het geloof in oefening was en de liefde werd opgewekt, die

God in uw hart heeft uitgestort, dat u naar Boven getrokken werd? Om te zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is, verheerlijkt aan de rechterhand Gods. Werkelijk, hoor! Zie het maar bij de apostel Paulus, hij is opgetrokken geweest tot in de derde hemel en heeft onuitsprekelijke dingen gezien.

Wij zijn zo aards en zitten zo vast aan de dingen van deze wereld, en aan de tijd waarin wij leven. Wij denken: Het zal nog wel gaan. We stellen het zolang mogelijk uit om God te ontmoeten. Maar het is zo noodzakelijk, geliefden, dat wij mogen horen de stem van de Bruidegom: "Zie, Ik kom haastelijk."

Dat we Zijn stem zouden mogen horen, waarin ons de weg der behoudenis wordt voorgesteld en verklaard.

Wij zien dat Hij haastelijk komt, in Zijn gericht en oordelen. Hij komt haastelijk, door al de gericht en beroeringen, in het verval van de kerk en het verlaten van de Waarheid. "Zie, Ik kom haastelijk." Beluisteren wij daarin niet de voetstappen van Hem, die dit woord heeft gesproken: "Zie, Ik kom haastelijk."

Ziet u dan niet, en hoort u dan niet de voetstappen van Hem, Die gereed staat Zijn Kerk te behouden en om hen in te leiden in de eeuwige heerlijkheid? Daar zal geen inwoner meer zeggen: "Ik ben ziek." Daar zullen ze Hem eeuwig mogen dienen. Onze ogen mochten voor de dag Zijner toekomst wel geopend worden.

"Zie, Ik kom haastelijk." Hij zal komen als een dief in de nacht. Wij kunnen niet zeggen wanneer dat zal zijn. Ook nu zijn er die naar het woord van de apostel Petrus zeggen: "Waar is de belofte Zijner toekomst? Want van dien dag, dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alsof gelijk van het begin der schepping." Maar in het vervolg zegt de apostel Petrus: "De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten)."

Er is geen traagheid bij God. Wat de Heere beloofd heeft, zal Hij ook vervullen. Dat doet de Heere altijd op Zijn tijd en wijze. Let maar eens op alles wat er gebeurt in de wereld en wat er aan de hand is in het kerkelijk leven in onze dagen. Er is zoveel verwijdering en afval van de Waarheid. Het zijn allemaal de voetstappen van Hem, Die te komen staat om Zijn volk te verlossen. De loopbaan zal op Gods tijd voor Zijn volk beëindigd worden. Maar dat volk mag hier reeds, door genade, in het geloof op Hem leunen en steunen. Want Gods goedheid zal hun druk, eens verwisselen in geluk. De Heere houdt Zijn werk in stand. En dat zal voor de ganse Kerk van Christus tot hun eeuwige behoudenis en eeuwige heerlijkheid zijn. "Zie, Ik kom haastelijk." Volk des Heeren, laat ons oog op Hem gericht zijn.

Wij letten in onze tweede gedachte op:

2. Een krachtige opwekking

"Houd dat gij hebt." Om iets vast te kunnen houden, moeten we ook wat gekregen hebben. Dan moeten we iets hebben voor de eeuwigheid, wat stand zal houden tot in der eeuwigheid. Dat kunt u toch wel begrijpen? En wat had nu de gemeente van Filadélfia? Wel, dat lezen wij hier: "Ik weet uw werken; zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven." Het is een weldaad als de Heere Zijn Woord niet gesloten laat, maar ook als we een geopende toegang mogen ontvangen aan de troon der genade. Die kan niemand sluiten, hoe de hel ook mag woeden. En al zal de strijd steeds feller worden, niemand kan die deur sluiten. "Want gij hebt kleine kracht." Gods kracht wordt in onze zwakheid volbracht. "En gij hebt Mijn Woord bewaard en hebt Mijn Naam niet verloochend."

Geliefden, we moeten dus niet meedoen om Gods Woord te verkrachten, om daardoor God van Zijn eer te beroven. "En u hebt Mijn Woord bewaard en u hebt Mijn Naam niet verloochend." Om voor de Naam en de zaak des Heeren te strijden en uit te

komen. Zie, dat had die gemeente van Filadélfia van de Heere ontvangen. Ik weet uw werken, een geopende deur, kleine kracht, en Zijn Naam niet verloochend. En dat niet alleen, maar die gemeente van Filadélfia bewaarde ook het Woord des Heeren. "Omdat u het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken, die op de aarde wonen." Is dat geen weldaad? Om in lijdzaamheid te mogen volgen. En dat niet alleen, maar om ook door bewarende genade, standvastig te blijven in de strijd. Al wordt Gods werk in het leven van Zijn kinderen nog zo beproefd, dat ze toch door genade vast blijven staan tegenover de vijanden.

En dan zegt de Heere hier: "Zie, Ik geef u enigen uit de synagoge des satans." De Heere gebruikt de vijanden in het leven van Zijn Kerk, opdat Zijn volk meer en meer geoefend zal worden. De Heere heeft de vijand in Zijn hand, en de Kerk mag zien dat die vijand zich geveinsdelijk zal onderwerpen. De Heere zal Zijn Kerk bewaren, ook in de ure der verzoeking, die over de hele wereld komen zal. Want er komt een geest op in onze dagen, die van de zuivere, bevindelijke waarheid niets meer wil weten. Dat moet u maar eens in Gods Woord lezen. Allerwegen hoort men, om maar te geloven met een historieel geloof, en dan hoort men er ook bij. Als u het woord van de Heere Jezus maar omhelst, dan heb je alles voor de eeuwigheid. Zulke mensen komen straks, als Hij komt, voor een gesloten poort te staan. En dan zal Hij zeggen: "Ik ken u niet." Die hebben nooit dat waarachtige leven uit God in hun hart ontvangen.

En we zien het ook in de wereld, dat de Gog en de Magog zich opmaken, maar alles ten goede voor de Kerk des Heeren. Opdat niet één ding, maar alle dingen zullen medewerken ten goede, tot zaligheid en behoud van de Kerk des Heeren. "Zie, Ik kom haastelijk." Als Hij komt, dan zal het beeld van de afgodendienst, het beeld van de werelddienst, het beeld van het nabijkomend christendom, het beeld van de praatchristen, het beeld van de eigengerechtigheid en eigenliefde vermalen worden tot stof onder Zijn voeten.

Daarom zegt Hij tegen Zijn Kerk: "Houd dat gij hebt." Als Hij komt, dan moeten we genade hebben om voor God te kunnen bestaan. En vraag het maar aan het volk van God, of ze uit en van zichzelf iets kunnen vasthouden. Als God een mens bekeert, dan krijgt hij een gat in zijn hand. Vraag het maar aan Gods volk. In de weg van de ontbloting en in de weg van de ontdekking gaat de Heere alles wegnemen wat Hij niet gebruiken kan. Dat komt de Kerk des Heeren aan de weet. Ze komen met lege handen voor God te staan. Het blijft de vraag van hun hart: Is er ooit een werk van God in mijn hart en leven verheerlijkt? Dan staan ze met lege handen. En als God hen er niet voor bewaarde, zouden ze overgegeven worden aan de valse rust.

Maar: "Zie, Ik kom haastelijk." En als wij geen genade in ons leven hebben ontvangen, zijn er ook nog nooit oefeningen van het geloof in het leven geweest. "Zie, Ik kom haastelijk, houd dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme." Als er nu geen toevlucht meer is, door het geloof, tot Gods genadetroon, waar komt de Kerk dan terecht? Als er geen gelovige gebruikmaking meer is van de gerechtigheid van de dierbare Borg en Middelaar, waar komt de Kerk dan terecht? "Zie, Ik kom haastelijk, houd dat gij hebt." Moet dat woord van Christus dan niet door onze ziel snijden. Neem het maar eens in het natuurlijke. Wanneer in een recht geaard huwelijk een man tegen zijn vrouw zou zeggen: "Ik heb je niet meer zo lief als in de eerste tijd," zou dat niet door de ziel van zijn vrouw snijden?

En Christus zegt: "Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten." Moet dat Woord van God niet in onze harten afdalen en door onze ziel snijden, hoever het geestelijk leven weggezonden is. Ver van God, Zijn Woord, Zijn rechten en wet, van

de beoefening van het zaligmakend geloof. Och, waar zijn de verborgen plaatsen van Gods kinderen, met de noden van de kerk? Het verval van de Waarheid, in de tijd waarin wij leven, is erg groot. Een mens wordt opgebouwd in de gestalten en er worden gronden gelegd, waar geen grond is voor de eeuwigheid. De mensen worden naar de eeuwigheid gestuurd met een Jezus van vijf letters, met een Christus die men nooit gekend heeft. Een Christus Die zo verborgen is en nooit aan hen is geopenbaard. Het zal wat zijn om straks als een bedrieger en leugenaar voor God te verschijnen. Maar zo wil men zichzelf ook bedriegen voor de eeuwigheid. Wij leven in tijden, dat de mensen ook bedrogen willen worden, men wil niet meer eerlijk behandeld worden op weg en reis naar de eeuwigheid.

Geliefden, als er gewezen wordt op hetgeen noodzakelijk gekend moet worden, dan wordt er gezegd: Dat is ouderwets, dat moet niet meer geprekt worden. Terwijl daarin Gods eer wordt verhoogd en de zaligheid van de Kerk verklaard ligt.

Dat mag je niet meer zeggen. Een mens moet opgebouwd en gerustgesteld worden, op weg en reis naar de eeuwigheid. Want, zo zegt men, het komt allemaal wel in orde. En de Kerk des Heeren, na ontvangen genade? "Zie, Ik kom haastelijk, houd dat gij hebt." Dat we gebruik mochten maken van de ambten van de Middelaar, om door Hem als Profeet onderwezen te worden. En door Hem als Priester verzoening te ontvangen over onze dagelijkse zonden, van de smet der zonden en de inklevende verdorvenheid. Hem nodig te mogen krijgen als onze Koning, opdat wij van onze bekering afgebracht mogen worden. En dat die Koning, van Israëls God gegeven, ons dierbaar zou mogen worden in de oefeningen van het zaligmakend geloof.

We hebben in de achterliggende week synodale vergadering gehad. En ik zeg het openlijk in de gemeente, ik heb het daar eerlijk gezegd: Mensen, waar gaat het naartoe met onze gemeenten? Het verval van de Waarheid is groot, het gaat niet meer om de eer van God, noch om het zuivere kerkrecht op grond van de Waarheid. Daar gaat het niet meer om. Ze kunnen wel een prachtige rede houden, hoor, maar de mensen worden met een valse rust naar huis gestuurd. Ik zeg het eerlijk. Het is het verderf van onze gemeenten, het is niet anders. De jeugd weet haast niet meer hoe God een mens bekeert. Dat is de oorzaak! Dat wordt niet meer verklaard. En als men enige roerselen merkt in de consciëntie, worden de handen opgelegd, en gezegd: Het is goed met u, voor de eeuwigheid.

Och, de ouden zeiden vroeger wel wat anders. En onze oudvaders hebben ook wat anders geleerd. Comrie schrijft in zijn geschriften: Als God een mens niet ontdekt, gaat hij met open ogen naar de hel. Dat zegt Comrie, hoor! Dat is hard, als men dat zegt in onze dagen.

Nee, dat is niet hard, maar lieflijk. Als men niet vermaand en gewaarschuwd wordt, dat is hard. Dat is hard. Maar als een mens gewaarschuwd wordt, wie hij is en wat hij kan worden in een Ander, dat is lieflijk. En daarom zegt de Heere Jezus tegen Zijn Kerk: "Ik heb tegen u, dat u uw eerste liefde verlaten hebt."

Als de bruid op het bed van de zorgeloosheid ligt, zijn er geen oefeningen meer. Dan is er ook geen gebondenheid meer aan de troon der genade, gelijk de gordel kleeft aan de lendenen van een man. Het zal wat wezen om met de dwaze maagden te menen olie in de vaten te hebben en Gods Geest te moeten missen. Aan de deur te kloppen, doe mij open, en dan te moeten horen: *Ik ken u niet*. Dan blijft de deur voor eeuwig toegesloten en kan het nooit meer.

Mensen, neem het vanmorgen mee naar huis. Want denk erom, ik ga niet profeteren, maar: Hij komt, Hij komt om de aarde te richten en de wereld in gerechtigheid. Als u er dan buiten zult vallen en staan, dat zal ontzettend wezen. Want dan is er geen tijd

meer, maar is het eeuwigheid geworden.

De profeet Daniël heeft daarvan in zijn profetie gesproken: "En ik hoorde dien Man, bekleed met linnen, Die boven op het water van de rivier was, en Hij hief Zijn rechter- en Zijn linkerhand op naar den hemel, en zwoer bij Dien, Die eeuwiglijk leeft, dat na een bestemden tijd, bestemde tijden, en een helft, en als Hij zal voleind hebben te verstrooien, de hand des heiligen volks, al deze dingen voleind zullen worden." Dan is het eeuwigheid, en dan kan het nooit meer overgedaan worden. "Zie, Ik kom haastelijk, houd dat gij hebt."

In de derde plaats, zien wij tenslotte:

3. Een zalig vooruitzicht

Dat zalige vooruitzicht is geopend op de kroon, die wij gewisselijk zullen ontvangen. Wij hebben in onze voorafpraak iets gezegd van die Griekse volksspelen en het lopen in de loopbaan. Zulk een looper spande al zijn krachten in, om aan het einde van de loopbaan de kroon te ontvangen. Doch die kroon, in deze aardse loopbaan, was slechts een lauwerkroon die verwelkte. Denk er eens over na, geliefden! Gods volk krijgt ook een kroon. Wat is dat voor een kroon? Dat is een onverwelkelijke en onverderfelijke kroon. En nu zegt de Heere hier: "Opdat niemand uw kroon neme."

Zou die kroon nu afgenomen kunnen worden, als de Heere hem gegeven heeft? "Opdat niemand uw kroon neme." Nee, die kan niet afgenomen worden, want er is geen afval der heiligen. Als de Heere ons in de daad van de levendmaking genade geschonken heeft, sterft dat nooit meer. Dat is Gods werk en dat zal standhouden tot in der eeuwigheid. Nu kan een kind van God wel vallen in de zonde, maar nooit afvallen. Want genade bewaart ons niet voor het vallen in de zonde, alleen het leven in de vreze des Heeren.

Maar het werk dat de Heere in Zijn Kerk verheerlijkt heeft, zonder ons in ons, houdt stand door God met God. En dan zal straks de kroon ontvangen worden. Dat is een kroon der overwinning, aan het einde van de loopbaan. De Heere Jezus wil door Zijn Woord, Zijn volk aansporen om daar naar te staan. "Opdat niemand uw kroon neme."

In de Olympische Spelen liep men in de loopbaan. Maar aan de zijde van die loopbaan waren afbeeldingen te zien van hen die reeds de kroon hadden ontvangen. En dan werd die looper in de loopbaan aangemoedigd en toegejuicht door de toeschouwers, om zich te haasten naar het einde van die loopbaan en de kroon der overwinning te ontvangen. Zie, zo werd dus die looper aangemoedigd. En hoe zwaar de strijd van Gods Kerk op deze aarde is, en welke verdrukkingen ze ook onderworpen zijn, het is maar een verdrukking van tien dagen.

Misschien is het voor de Kerk des Heeren wel de laatste dag dat zij leven, want één dag is bij de Heere als duizend jaren, en duizend jaren als één dag. Om in het strijdperk van dit leven, met lijdzaamheid te lopen in die geestelijke loopbaan. Want Paulus zegt in Hebreeënen 12:1: "Daarom dan ook, alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende." De mensen werden aangemoedigd door de afbeeldingen die te zien waren in de loopbaan.

In de jaren die achter ons liggen heeft de Heere die grote wolk der getuigen ook ons gegeven, in de oudvaders en de leraars die de Heere gegeven heeft in Zijn Kerk. Ze hebben getrouw- makende genade van de Heere ontvangen en getuigenis gegeven van de Waarheid die naar de Godzaligheid is. "Laat ons afleggen allen last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is; Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke, voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God." Daar moet ons

oog op geslagen zijn.

We hebben het zelf in ons leven ervaren, toen we aan ziekbedden stonden. We hebben aan sterfbedden van kinderen Gods gestaan, waar we zelf moed uit mochten scheppen, die met ruimte de hemel zijn ingegaan. Ik weet nog uit mijn leven van een geoefende vrouw; toen ik bij haar sterfbed stond, vroeg ik: Hoe is het nu? Waarop ze alleen maar zei: Genade, genade zij denzelven. En zo juichend is zij de hemel ingegaan.

Zouden we daar geen moed uit scheppen? God staat voor Zijn Kerk in. En aan het einde van de loopbaan, in de ure van de dood, spraken ze: Maar blij vooruitzicht dat mij streelt, Ik zal ontwaakt Uw lof ontvouwen. En dat ze uitgeroepen hebben met de apostel Johannes: "*Ja, kom, Heere Jezus!*"

En dat er volk van God was, die aan het einde van de loopbaan getuigenis gaven: Hij is gekomen, die mijn ziel liefheeft. Want reken erop, mensen, hoe zwaar de strijd ook wezen zal, dat volk zal nooit en nimmer met God beschaamd uitkomen. Er zijn er geweest die heel hun leven in de strijd de loopbaan hebben gelopen, en gevreesd hebben het einde niet te zullen bereiken. Dat volk zal met schrik in de hemel vallen. Nergens op gerekend, nergens geen verwachting meer van, in zichzelf een verloren zondaar, zal de Heere hen in heerlijkheid opnemen. Daar zal geen zonde meer zijn, maar zullen ze eeuwig bekleed zijn met de gerechtigheid van de Heere Jezus. Ze zullen door die poort ingaan in de eeuwige heerlijkheid. Dan zal straks openbaar komen dat het een genadegift van Gods hand was.

U kunt wel begrijpen, als dat volk eens over de strijd heen mag zien, en ze mogen geloven wat God in hun leven gedaan heeft, dan gaat hun mond open en stemmen ze in met het woord van dichter uit Psalm 89:8:

*Gij toch, u zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen,
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israels God gegeven.*

En nu lopen wij allen in een loopbaan, hetzij in de geestelijke of in een wereldse. Dat wil zeggen: Wij zijn allen reizigers naar de eeuwigheid. En nu zal het straks openbaar komen, aan het einde van onze reis, of de Heere ons iets gegeven heeft wat houdbaar is voor de eeuwigheid. "Houd dat gij hebt."

Voor de tijd is het een zegen, als de Heere ons dat geeft. Want we moeten door dit leven heen, dat is wat anders. Maar hier worden wij gewezen op wat er nodig is, en wat wij bezitten moeten op weg en reis naar de eeuwigheid. En als wij menen iets te hebben, dat het straks niet van ons afgenomen zal worden. Omdat we als een naakte zondaar voor God verschijnen moeten, en alleen de gerechtigheid van Christus redt van de dood. Door Christus gerechtigheid krijgen we alleen verzoening met God en vergeving van schuld en zonden. Er is geen andere weg. Denk eens in. Als wij geen kroon hebben ontvangen, dan zal het vreselijk zijn onbekeerd te moeten sterven.

Want de Kerk krijgt de kroon die ze straks aan de voeten van de Heere Jezus zullen neerleggen, om Hem de eeuwige prijs toe te brengen. Ze zullen dan instemmen met het lied van Mozes en het Lam: "Gij hebt ons Gode gekocht met Uw dierbaar bloed." En dan er buiten te moeten staan. Och, een mens van nature heeft altijd wat. We hebben allemaal wat.

We lezen hier in het teksthoofdstuk: "Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens

dings gebrek." Dat zeggen wij! Dat zegt een mens, op weg en reis naar de eeuwigheid. Geen gebrek! Het is allemaal goed in de wereld en voor de eeuwigheid ook. Men steunt dan op dingen uit Gods Woord, die niet houdbaar zijn voor de eeuwigheid. Maar hier staat: "En u weet niet, dat u zijt ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt." Dat is het! Daar zijn we in het paradijs al mee begonnen. Toen Adam en Eva hun ogen werden geopend, nadat ze gegeten hadden van de verboden boom, gingen ze vijgenbladeren aan hun lichaam hechten. Daar trachtten zij zich mee te bedekken voor God. Dat is nu een mens. Hij bedekt zichzelf voor een heilig en rechtvaardig God. En nu moeten die vijgenbladeren eraf, opdat wij zullen ontvangen een kleed der gerechtigheid. Daarna heeft de Heere Adam en Eva bedekt met dierenvellen. Dat was een offer, hetgeen heen wees naar het volmaakte Offer: Christus Jezus in Zijn Borggerechtigheid. Na de val van Adam werd de weg der behoudenis geopenbaard in een Ander. En eerlijk, gemeente, ik heb dat altoos gezegd, en ik hoop dat te blijven zeggen zolang God mij het leven geeft, er is geen andere weg. Er is ook geen derde weg om zalig te worden.

"Zie, Ik kom haastelijk, houd dat gij hebt." We moeten wat hebben voor de eeuwigheid, wil het wel met ons zijn. Dat wil zeggen: Als een verloren zondaar in uzelf, de genade in Christus te hebben ontvangen en Hem te kennen. En dan zijn we er niet klaar mee om een beetje over de Heere Jezus te praten. Een nabij-christen komt er zo dichtbij, dat je denkt dat ze het kennen. Maar God weet het, in de grond van de zaak missen zij het. Wat God Zijn kinderen geeft, dat is een arm volk in zichzelf. Maar waar wordt een huichelaar in onderscheiden? Een huichelaar blijft altijd doorpraten. En het volk van God komt in de armoede terecht, in zak en as, en kan niets vasthouden. Zoals ik al eerder zei: Ze hebben een gat in hun hand.

Dat is de Kerk des Heeren. Voor dat volk houdt God het vast en als u daar niet bij hoort, dan ligt u er buiten. Ik moet het eerlijk zeggen en ik kan en mag het ook niet anders zeggen. Gods Woord zegt het mij: "Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven." En u kunt wel begrijpen, als dat volk niets kan vasthouden, dan gaan ze smeken en bidden: "Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijne gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg is; en leid mij op den eeuwigen weg." O, dat ik genade mag hebben, wat houdbaar is voor de eeuwigheid. Om die God te mogen kennen als onze God en Zaligmaker. Och, volk, als u uzelf afvraagt: Heb ik nu iets voor de eeuwigheid?

Dan zeggen velen van Gods kinderen: Ik heb niets. Was het maar waar! Want als het ingeleefd wordt, dat we niets hebben, wordt de zaak opgelost. Dan krijgen we wat. Want God laat Zijn volk niet hulpeloos varen. Dan komt in de dadelijkheid openbaar dat God Zijn werk in stand houdt. De Heere ontdekke ons aan de gesteldheid van de gemeente van Laodicéa. "Ik weet uw werken, dat u noch koud zijt, noch heet; och, of u koud waart of heet!" Dat we in het rechte gemis kwamen en God nodig mochten krijgen. "Zo dan, omdat u lauw zijt, en noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijn mond spuwen." En dat is nu de donkerheid die de Kerk bedekt, geen gemeenschap met God door het geloof. En toch houdt de Heere Zijn werk in stand.

Och, dat er worstelingen gekend, ingeleefd en beoefend mochten worden, in het geloof aan de troon der genade, om God niet los te kunnen laten, tenzij Hij komt te zegenen. En dat God de zaken kwam op te lossen. Gelijk Jakob aan de Jabbok mocht ervaren, waar hij zich vastklemde aan God en getuigde: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat u mij zegent."

Och, de Heere mocht over ons ten goede nog willen opstaan en Hij zij ons gedachtig naar de rijkdom van Zijn genade in Christus, in de verzoening van de vele misdaden,

schulden en zonden, en Hij verheffe Zijn vriendelijk aangezicht over ons. In de wetenschap dat wij kleine kracht hebben, in een wereld die in het boze ligt, in een kerk die in diep verval ligt. Dat we kleine kracht hebben, volk van God, maar de overwinning is zeker. De Overwinnaar zal ons straks de zegen geven. De kroon krijgen we aan het einde van de loopbaan, en die blijft ook geen ogenblik op ons hoofd, die gaat eraf. En die zullen we werpen aan de voeten van Hem, Die ons geleid heeft naar Zijn raad en wil, tot roem van Zijn grote Naam. En dan zullen we eeuwig dat Hallelujah uitroepen, tot de eer van God, volmaakt, en tot de heerlijkheid van Zijn Kerk. Dat geve God, om Zijns verbonds wil. Amen. Psalm 84:3

3. Een dankbare erkenning van Gods weldadigheid bij het veertigjarig ambtsjubileum

Ds. M. Heerschap Voorjaar, 1991

Emeritus predikant der Netherlands Reformed Congregations Wageningen 1948-1954, Lethbridge 1954-1956, Borssele 1956-1960, Paterson (Peoples Park) 1960-1967, St. Catherines 1967-1973, Lethbridge 1973-1989.

Het was de begeerte van de Kerkeraad om de herdenkingspreek van onze oude leraar, Ds. M. Heerschap, uit te geven, die hij heeft uitgesproken bij zijn veertigjarig ambtsjubileum in 1988. Als gemeente zijn we zeer bevoorrecht geweest, dat hij ons tweemaal mocht dienen. Bijna de helft van zijn diensttijd als dominee was hij in ons midden. Inmiddels werd hem, helaas, in het voorjaar van 1989 eervol emeritaat verleend.

Nu dat dit voorjaar, 1991, onze gemeente haar veertigjarig bestaan hoopt te gedenken, kwam de gedachte op om deze preek uit te geven en aan de gemeenteleden uit te delen.

Het eerste gedeelte van de herdenkingsdienst was in het nederlands, het tweede gedeelte engels. Dit is de reden dat enige dingen herhaald zijn. Na de nodige vertalingen, kan dit boekje in beide talen verschijnen. Ds. Heerschap heeft het vooraf zelf nagezien. Stelle de Heere dit tot zegen.

De Kerkeraad van de
Netherlands Reformed Congregation, Lethbridge, Alberta, Canada

EEN DANKBARE ERKENTENIS VAN GODS WELDADIGHEID BIJ HET VEERTIGJARIG AMBTSJUBILEUM

Psalm 71:12 en 13

Nederlandse Geloofsbelijdenis, Artikel 31

Job 10

Psalm 65:4, 5 en 6

Psalm 77:7

Psalm 68:10

Gemeente, Raad der Kerk.

Wij zijn vanavond in een bijzondere ure saamgekomen. Wij hebben vanavond een ure van herdenking, om de weldaden, de zegeningen van Gods hand, te herdenken, dat het 40 jaar geleden is in deze dagen, op 13 oktober, dat wij in het voortreffelijke ambt van herder en leraar door Dr. Steenblok zijn bevestigd geworden. Dat was met de waarheid uit Jeremia 3:15, waar wij lezen: "Ik zal ulieden herders geven naar Mijn hart; die zullen u weiden met wetenschap en verstand."

Wij hebben dat beroep, wat het kleinste beroep was, naar Wageningen moeten aannemen. Dat was onze eerste gemeente. We hadden ook andere beroepen naar grotere gemeenten, dan denk ik alleen maar aan de grote gemeente Rijssen. Ik had graag ook mee willen gaan met onze medebroeders die ook kandidaat waren en bevestigd geworden zijn in Zeeland. Maar ik heb het kleinste beroep moeten aannemen, daar waren nog geen 100 leden. Zelfs Ds. Fraanje heeft zondags, toen ik het beroep had aangenomen, van de preekstoel in Barneveld gezegd: "Kandidaat Heerschap heeft geloof moeten hebben om naar Wageningen te moeten."

Wij hebben ook de waarheid gekregen dat ons beginsel wel gering zou zijn, maar dat ons laatste zeer vermeerderd zou worden. En God heeft het bevestigd en Zijn waarheid in stand gehouden en de belofte ons gedaan vervuld. Dus ik kan vanavond niet anders zeggen: Het is uit Hem en door Hem en tot Hem.

Geliefden, waar zullen wij dan gaan beginnen, waar zullen wij vanavond eindigen? Dan kan u wel begrijpen dat wij vanavond maar een greep zullen doen uit de 40 jaren, wie God voor ons geweest is. Wij hadden niet gedacht dat wij deze leeftijd van 77 jaar verkrijgen zouden.

Ik werd verleden week opgebeld door Ds. Kuijt, de zendingsdominee; hij feliciteerde mij met de 40 jarige ambtsbediening en zei: "Weet u nog wat u tegen mij gezegd hebt in New Jersey?" Dat was toen wij in New Jersey stonden.

Ik zei: "Wat was dat dan?"

Hij zei: "U heeft toen verteld dat de Heere u een belofte gegeven heeft: 'Ik zal u niet begeven, en zal u niet verlaten,' en 'Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen, en Ik zal hem al Mijn heil doen zien.'"

Ik zei: "Ja, dat is waar, dat u mij daar aan herinnert! Dat is waar!"

En dat heeft de Heere tot aan vandaag toe bevestigd, dat Hij met mij zijn zal, mijn dagen zou verlengen en Zijn heil zou doen zien.

En dan kan u wel begrijpen, gemeente, dat ik vanavond niet over God te klagen heb, maar dat ik vanavond enkel maar te klagen heb over mijzelf, vanwege mijn ondankbaarheid. Wat een dankbaar hart moet ik vanavond niet hebben, om met alles in die God te gaan eindigen!

In alle zwakheid zijn we ondersteund, waar wij in moesten leven, ook in de bediening, wat de Heere zegt tot Ezechiël: "Mensenkind." En dat zijn wij ook altijd niet, hoor, maar als God ons daar brengt, dan gaan wij leren inleven wat de apostel zegt: "Hulpe

van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag."

Dat is het in al die 40 jaren, staande in dat voortreffelijke ambt.

Maar, geliefden, wij hebben niet alleen 40 jaar in de kerk mogen dienen; als ik dan terug ga: een jaar als diaken, vijf jaar als ouderling, vier jaar op de Theologische School, en op 13 oktober wordt het 40 jaar dat wij in het ambt bevestigd geworden zijn.

Ik zeg het nogmaals, de Heere heeft het in alles welgemaakt, dus u kan wel begrijpen: Die roemt, die roeme in den Heere, en, dat vanavond onze roem niet in ons is, maar alleen in de God des eeds en des verbonds, omdat wij gestaan hebben in Zijn kracht en in de mogendheden van God. Want u kan wel begrijpen, geliefden, ik was 12 jaar toen ik van school ging, de oudste thuis, geen hogere school gehad, en dan geroepen tot dat voortreffelijke ambt om mensen te gaan onderwijzen en te leiden, de zielen op weg en reis naar de eeuwigheid, wat dat is! Wat er nodig is: de kracht des Heeren verheerlijkt in onze zwakheden.

Werkelijk, wij hebben tijden gekend dat wij soms niet wisten wat er van terecht moest komen. En wij hebben gestaan, menigmaal waar wij gepreekt hebben in de gemeenten, aan de trappen van de preekstoel, ook vanavond nog, en hebben gezegd: "Heere, U weet het, ik heb er nooit naar gevraagd, er nooit naar gezocht, maar het is Uw werk, dat dan Uw Naam niet om mijnentwil onteerd zal worden, maar veeleer geroemd en geprezen, dat U de eer mocht ontvangen." Dat is mijn pleitgrond. Wij hebben het zelf niet gezocht, maar dit weet ik in mijn leven: waar God mij vandaan gehaald heeft en geroepen heeft en ook gezonden heeft tot dat voortreffelijke werk in de kerk des Heeren.

Weet u wat ik dan vanavond te zeggen heb, geliefden?

Wij hebben onze intree gedaan in Wageningen uit Handelingen 10 en daarvan het 42e en 43e vers, waartoe wij dan gezonden waren: "En heeft ons geboden den volke te prediken, en te betuigen dat Hij is Degene, Die van God verordend is tot een Rechter van levenden en doden. Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk, die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam."

En in alle zwakheid hebben wij dat in die jaren mogen brengen. Een mens kan zalig worden, door het geloof, op grond van de betalende gerechtigheid van Christus, door Hem met God verzoend. Dat hebben wij altoos in zwakheden voorgehouden: God op het hoogst verheerlijkt, de zondaar op het diepste vernederd, en niet anders te willen weten dan Jezus Christus en Die gekruisigd. Waarvan Paulus zegt: "Die ons leven is." En daar is gezien, daar ligt onze roem, daar ligt onze kracht.

Ik wil vanavond dan een ogenblik kortelijk u gaan bepalen bij hetgeen u vindt in het boek van Job, daarvan het tiende hoofdstuk, het twaalfde vers, waar wij Gods Woord aldus lezen:

"Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan en Uw opzicht heeft mijn geest bewaard." Tot zo ver.

Wij mogen wel plaatsen hier boven deze tekst:

Een Dankbare Erkenntenis van Gods Weldadigheid bij het Veertigjarig Ambtsjubileum.

Wij gaan

1. In de eerste plaats letten op: Een Goddelijke Weldaad.
2. In de tweede plaats: Een Goddelijk Opzicht.

Wanneer wij het boek van Job openslaan, geliefden, dan zien wij dat het boek van Job is vol van lering en vol met lessen. Job, ook met alles wat hij ontvangen had van God, met al de genade, zijn schuld vergeven, gerechtvaardigd, moest gaan leren het leven in Christus te vinden. Dus God heeft Job beproefd, en tegenover het werk van de Satan, Zijn werk in stand gehouden in die man. Daarvoor moest Job zijn grond ook gaan verliezen uit de rechtvaardigmaking, met de vergeving van zijn schuld en zonden. Want met al de ondervinding, met de genade, met de rechtvaardigmaking, zijn schuld vergeven, kan een mens voor God niet bestaan. Dat is alleen in Christus. In Hem alleen.

Wij weten wat de Heere van Job gezegd had: "Dezelve man was oprecht, vroom, en Godvrezende, en wijkende van het kwaad." Wij weten dat. Dus wat wil ik daarmee zeggen? Dat de zaken, die God gedaan had in het leven bij Job, recht lagen. Maar Job moest gaan leren, dat met zijn rechtvaardigmaking, met al de weldaden, met de genade, hij voor God niet bestaan kon. Dus, hij had geen persoonsgerechtigheid voor God. Maar, Job had een zaaks- gerechtigheid gekregen van God. En dat was de oorzaak!

Waar vandaan komt het leven van deze man? Want het lijden van Job is met geen pen te beschrijven. Reken daar op! Het is openbaar geworden in het leven van Job, dat het geloof, wat een genade Gods is en ons aan God verbindt en ons ingelijfd heeft in Christus door genade, dat geloof overwint in de strijd. En daarom heeft Job door het geloof alles buiten zich in God mogen vinden. Het is in zijn leven vervuld geworden, wat ook de Kerk meekrijgt: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Maar aan de andere kant: "Hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen." God begeeft Zijn Kerk en Hij verlaat Zijn volk nimmer. Ook voor het ambt, voor Gods knechten, en voor de ouderlingen en diakenen in Gods kerk, is het: "Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld."

En nu, wat Job hier ondervindt, geliefden, is ook voor een kind van God in meer of mindere mate niet vreemd. Waarom? Waarom dan die verdrukking? Waarom dan die tegenheden?

Wel, omdat hun leven hier op de aarde zal gedood worden en dat ze hun kracht, door het geloof, in die God van hemel en aarde verkrijgen. En dat ze moed mogen scheppen, door het geloof, in de gemeenschap met Hem, om verder te mogen gaan. Dus zij krijgen hier, zoals de Heere heeft gezegd, een stervend leven.

Maar, nu mag Job en een kind van God roemen, door God, in de verdrukking. Wij weten dat op een dag is bij Job alles weggenomen. De hel heeft zich opgemaakt en Gods werk wordt beproefd; doch dat wordt in stand gehouden bij het woeden van de hel.

Hij heeft drie vrienden op bezoek gekregen, die dachten ook dat Job gezondigd had, omdat God Job bezocht en Job ging straffen als het ware. Toen kon Job er nog niet door heen zien, want hij ging zich nog verdedigen tegenover zijn vrienden.

Hij kreeg een vrouw, die zei tegen hem: "Zegen God en sterf," wat zeggen wil: "Vloek God en sterf." En dan, daar, in het leven van Job, geliefden, als hij daar op de ashoop neerzit, zien we de vruchten van het geloof, een levendige, innerlijke zielsbegeerte door de geest des geloofs: "Ik weet dat mijn Verlosser leeft."

Dat is een bovennatuurlijk werk in de ziel, door genade, door zijn verborgen wetenschap; voor de wereld is dat niet bekend, waar die door het geloof geleerd wordt. Het is een bovennatuurlijke wetenschap, geliefden, het is een leven, dat zich

openbaart bij Job en bij de kerk des Heeren, dat uit God geboren is, en niet iedereen ten deel valt. Want door het geloof wordt een zondaar eens Anderen en dan wordt vanwege de levendmaking in de wedergeboorte, de personele vereniging door genade, van Gods kant gegeven in de Borg, in Christus. Dat is in de daad van de levendmaking. En dat geloof nu, in de strijd, in de verdrukking, in elke weg en hoe het ook wezen mag, met de weldaden geheiligd en gezegend het geloof heft zich op uit de strijd, het geloof werpt zich op het Voorwerp.

Dat vinden wij dus ook in de verdrukking bij Job, geliefden, hij mag zich verblijden in zijn God. Hij mag de vreugde hebben in zijn ziel en dan is hij verenigd geworden met de raad, met de wil van God. Later zien wij dat Job zegevierend door Gods kracht, in het geloof, uit de strijd komt. Dat zien wij. Dus niet in eigen kracht, want dan was die man gewisselijk omgekomen.

Als wij ook in eigen kracht gestaan hadden in die veertig jaren, dan waren wij ook allang vergaan. Wij waren ook allang omgekomen, als we het hadden moeten doen, geliefden, met de studie van de Theologische School. Vanzelf, een mens moet gevormd worden, want wij waren zo dom en zo blind. Maar als we het daar mee hadden moeten doen, in de strijd, ook in de kerk, wat wij in de veertig jaren meegemaakt hebben, waar wij voor geplaatst werden in Gods huis, in Gods kerk, waren wij allang vergaan. Allang vergaan! Maar waarom dan toch niet vergaan? De strijd van Job en van de kerke Gods en van Gods knechten, die geroepen en gezonden zijn door God; die strijd is des Heeren. En hier hebben wij de oorzaak nu dat Job kan zeggen: "Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan."

1. "Benevens het leven."

Vanavond mogen wij de vraag wel stellen: Wat is ons leven, geliefden? Wel, het leven dat Job had, en wij hebben, dat wij vanavond hier ziften in Gods huis, dat leven is ons gegeven. God heeft de mens geformeerd en heeft de ziel in de mens geblazen; het leven is ons gegeven. En als God de adem wegneemt, het leven dat ons gegeven is, is het eeuwigheid. Dan wordt het sterven. Zie, wat een weldaad die wij hebben, dat wij nog leven in de kostelijke tijd van genade, de dag van zaligheid, dat wij nog zitten mogen onder Gods Woord, dat wij nog een herdenkingsure mogen hebben! "Benevens het leven." Want als God het leven wegneemt, dan moeten wij rekenschap afleggen voor God, hoe het is geweest in ons leven. Dan moeten wij rekenschap geven van wat God ons gegeven heeft, en ook rekenschap geven van het opzicht des Heeren, waar wij straks nog een paar woorden van zeggen zullen.

Nu gaat Job hier zeggen: "Benevens het leven." Job had het leven ook gekregen, hij was ook uit een mens voortgekomen, want hij zegt: "Wie zal een reine geven uit een onreine? Niet een." Dat wist Job ook! Maar benevens het leven nu, dat hij het daglicht heeft mogen zien, heeft God weldadigheid aan hem gedaan, heeft God Zijn eeuwige verbondstrouw geopenbaard, en de Heere Zijn werk in stand gehouden.

Job heeft mogen zien op de wil van God in de verdrukking en in alles wat God van hem afnam. Toen heeft hij uitgedrukt: "Zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen?" Zie, daar buigt Job onder de wil en de weg van God. Daar komt Job op de rechte plaats, en, geliefden, dan mag Job wel uitroepen met Jakob: "Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt."

Ook wij mogen dat zeggen in dit avonduur. Wij gaan ons niet met Job vergelijken, hoor, begrijp ons goed. Maar wij mogen instemmen wat Job hier zegt: "Benevens het

leven, hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan."

Geliefden, wij zijn geboren, wij hebben ook het leven mogen aanschouwen uit ouders, die aan God en Zijn Woord niet deden, werkelijk, die in de wereld leefden, om God, Zijn gebod, en Zijn Woord niet gaven. Uit zulke ouders zijn wij voortgebracht. En voordat God ingreep in mijn leven, toen God mij het Goddelijke halt toeriep, werd ik terug gebracht. Waarnaar?

"Benevens het leven." God had mijn leven af kunnen nemen, toen ik twee keer voor een gewisse ondergang bewaard geworden ben door God, twee keer voordat God mij bekeerde. "Benevens het leven." U kan toch wel begrijpen dat ik daarbij val vanavond?

En dan, toen God dat Goddelijke halt mij toeriep, en de schuld thuis bracht, toen was mijn leven verzondigd, toen werd het een eeuwig wonder dat het nog geen eeuwigheid werd en geworden was, dat God droeg en spaarde. Vraag het maar aan Gods kinderen, want dat wordt in hun leven vervuld. Daar was een tijd in mijn leven, als het daglicht opging, dat ik God moest bewonderen, werkelijk, dat ik twee voeten grond op de aarde had, dat ik nog niet in de hel lag. Waarom? Omdat God de schuld thuis gebracht had, en dat ik de schuld moest gaan bewenen en de smart der zonden in moest leven, te hebben overtreden tegen een goeddoend God, Die mij verdragen had in mijn onbekeerde staat. Dan kan ik wel zeggen vanavond, dit, geliefden, door Gods genade en goedheid: "Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan."

Het is door Gods genade dat wij zijn die wij zijn vanavond. Geroepen door God uit het dood tot het leven, geroepen om een dienstknecht des Heeren te zijn in Zijn kerk, niet willende en door God gezonden zijnde, en door Hem bevestigd en tot heden ten dage gespaard. Wij zijn weer een paar weken in Holland geweest, en als je daar komt op die plaatsen, waar ik vroeger het Woord uit mocht dragen, in Wageningen, Borssele, en vanzelf, wij hebben heel Holland door gereisd, en al de gemeenten bezocht; dan zeggen zij: "Dominee, weet u nog dat u toon daarover gesproken heeft?" "Ja nou, wat was dat dan?"

"Ja, dat is tot zegen van mijn hart geweest." Wij hebben het meegemaakt in ons leven, dat God in de dadelijkheid mensen bekeerde onder de preek. Moet ik gaan noemen twee dominees, die heden op de kansel staan, waarvoor we als middel gebruikt zijn tot hun bekering? Dus u kan wel begrijpen dat de Heere het werk mijner hand, waartoe God mij geroepen en gezonden heeft, gezegend heeft en bekrachtigd heeft. Ik heb het nog in mijn gebed aangehaald: de wetenschap in ons leven waartoe God ons bracht en zond, dat dat Woord nooit ledig weder zal keren.

Dan gaan wij niet prediken naar de mening van: die wil het zus hebben, en die wil het zo hebben, naar de mening van een mens.

Nee, geliefden, wij hebben het Woord van God, om dat recht te snijden: dat in de eerste plaats altoos. Ik kreeg van de week nog een brief uit Holland waarin ze schreven: "Dominee, wij hebben het altoos gewaardeerd dat uw prediking er op wees dat een mens bekeerd moet worden."

Dus, wij moeten altoos in de eerste plaats er op wijzen dat een mens bekeerd moet worden, dat is noodzakelijk. En in de tweede plaats moeten we erop wijzen dat God Zijn Woord gebruikt tot onderwijs en tot troost van Zijn kinderen hier in Zijn kerk. En dan hebben wij daarop gesteund krachtens roeping en zending, geliefden, dat het is: Gods werk alleen. Dat zal zegevieren en alles wat van mij is blijft er straks buiten. Gods Woord wordt alleen verheerlijkt.

Gemeente, denk nu eens in, het is ruim 15 jaar dat wij in uw midden zijn. Ik hoop dat

er mogen zijn in ons midden, die er mee kunnen instemmen vanavond: "Benevens het leven" - 0, God, het is nog een wonder dat ik leef! - "hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan." Dan zijn de weldaden groot en veel. In natuur en in genade. Wij hebben geen tijd om dat alles te gaan noemen, vanzelf, een ieder weet zelf wel hoe God Zijn Woord gezegend heeft in de vijftien jaren die achter ons liggen. Maar het is noodzakelijk dat wij kennen mogen dat leven wat Job kende en dan benevens het leven die weldadigheden van Gods hand, de waarachtige bekering.

Ik mag vanavond instemmen met Job: "Benevens het leven, hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan." "De hulpe van God verkregen hebbende, staan wij tot op dezen dag." En wat is de oorzaak, mensen? Alles van Hem en door Hem.

Wat is het een weldaad, geliefden, als wij de weldaden van God, benevens het leven, niet verbergen mogen, maar dat wij ook kunnen spreken

2. In de tweede plaats van een Goddelijk opzicht.

Job zegt hier: "En Uw opzicht heeft mijn geest bewaard."

Job spreekt van een opzicht van God, of u kan het ook overzetten, de zorg Gods in het leven. De zorg des Heeren is niet alleen naar het lichaam maar ook naar de ziel, want hij zegt: "En Uw opzicht," het Goddelijk opzicht, dus, "heeft mijn geest bewaard." Ziet u het nu?

Job mag hier spreken over de weg van de aanbiddelijke voorzienigheid van God, die openbaard wordt in het leven van een mens. Velen geloven niet aan de voorzienigheid Gods, maar het komt openbaar, dat God alles onderhoudt. Want neemt Hij onze adem weg - dat is de onderhouding van God - dan sterven wij, dan is het de dood. Het is niet anders. De medewerking van God: wij kunnen onze hand niet oplichten en onze tong niet verroeren zonder de medewerking van God. God werkt de zonde niet als een mens zondigt met zijn tong, maar Hij regeert het en bestuurt het tot een zeker bepaald einde, tot de eer van Zijn Naam en tot zaligheid van zondaren. En dan gaat Gods regering daar over. Ziet u nu de voorzienigheid Gods?

Het is een troost voor Gods kinderen en ook voor Gods knechten, voor de ambtsdragers, voor de ouderlingen, de diakenen, de kerkenraad, dat met heel ons leven, ook het kerkelijk leven, we verklaard liggen in de hands van God in de weg van de voorzienigheid.

In uiterlijke zorg al zijn het zulke grote en vele weldaden dat wij het leven hebben van onze vader en moeder, dat wij het leven hebben - om terug te gaan - van Adam in Paradijs. Uiterlijk is het een weldaad dus, dat wij leven mogen, vanavond nog. Wij zijn naar Zijn beeld geschapen, God heeft de geest in ons gegeven, de ziel, en als God het wegneemt dan is het eeuwigheid, nogmaals zeg ik het. De mens is dus geworden tot een levende ziel, alles uit Hem. Daarom staan wij zo verantwoordelijk voor God en zullen wij straks rekenschap moeten geven van de zegeningen van Zijn hand. Werkelijk! En God heeft onze dodelijke dag niet begeert, hoewel wij het leven verbeurd hebben en ook het opzicht van God niet waardig zijn: alles ligt verbeurd en verzondigd, wij hebben nergens recht op; dus u kan wel begrijpen wat Job hier zegt.

Wat een weldaad en grote genade: "Uw opzicht heeft mijn geest bewaard." Dat betekent dus, dat door genade onze ziel gered is, dat God onze geest, onze ziel, bewaard heeft voor dood en voor verderf. Denk er eens over!

Want wat Job hier zegt in de woorden van deze tekst is geen lippentaal van die man. Het is ervaring, het is hartebeleving waarvan Job hier spreekt. Dan ziet hij de liefdesarbeid van die God in zijn leven. Dan mag Job ook instemmen, en wij ook in dit avonduur, met de apostel, als hij getuigt van de "Levende God, Die een Behouder is van alle mensen." Maar dan zegt Paulus: "Het allermeest der gelovigen."

Dat zegt Paulus! "Het allermeeft der gelovigen." En dat is nu de oorzaak, geliefden, dat nu een kind van God, met Job, en ook in de ambtelijke arbeid in Gods kerk, door het geloof steunen en zich verlaten mag op die God des eeds en des verbonds. Dat is de oorzaak dat zulken er iets van mogen leren kennen, wat Job hier zegt dat nu het opzicht van God over ons gegaan is, en de Heere onze zielen bewaard heeft, gered heeft van dood en verderf. Dan gaan wij uitroepen: "Wie ben ik Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht heb?" Dat is ook in de ambtelijke bediening. Werkelijk hoor!

En dan, overgezet uit de dood in het leven, onze ziel bewaard, geliefden, in de strijd geleerd Wie God is, dat Zijn bewarende hand en Zijn oog over Zijn werk is, en dat Hij Zijn kerk niet begeven noch verlaten zal, en dat hij Zijn volk ondersteunen zal; is dat geen troost? Waarom? Om nu door het geloof, ziende het opzicht van God, in voorspoed dankbaar te zijn. U kan wel begrijpen wat we vanavond nodig hebben. U, gemeente, en wij, dankbaarheid in voorspoed. Wij hebben over God niet te klagen. Maar ook: in tegenspoed, met Job, geduldig. Dat is nodig. En dan in de toekomst, niet wetend wat die ons brengen zal, vertrouwen. Waarom? Omdat wij weten mogen van de tijd die achter ons ligt: "Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan, en Uw opzicht heeft mijn geest bewaard."

Dan kan u wel begrijpen waar wij vanavond naar toe moeten. Het hoofd omhoog, en het oog naar boven, en gemeenschap met het levengevend Hoofd, Die ons vrijkocht van dood en verderf, Die kroon en troon verliet, Die de dood is ingegaan, opdat Gods gunstgenoten, benevens het leven, de weldadigheid uit het verbond van God mogen ontvangen.. En dan moet u leren zien, geliefden, dat ze in Zijn kracht bewaard geworden zijn. In heel hun leven is Gods opzicht over hun ziel. Of heeft Hij niet gebeden: *Vader, bewaar ze in Uwe Naam, want ze zijn niet van de wereld maar in de wereld?*

Nu zal Zijn wakend oog over de zielen van Gods kinderen gaan. Hoelang?

Tot op het ogenblik dat zij genade krijgen om over te gaan uit de tijd in de eeuwigheid. En dan gaat de ziel van dat volk, waar God Zijn opzicht over had, hetgeen bewaard is, de heerlijkheid in en het stof wordt aan stof toebetrouwd. Dan is ook Zijn wakend oog over zulk een geheiligd graf, over dat stof van Zijn kinderen tot de dag der opstanding, opdat ze met ziel en lichaam eeuwig bij God, met Hem verenigd zullen zijn, met het Hoofd van de Kerk.

Geliefden, nu is het nodig dat in ons leven te mogen hebben: "Benevens het leven, hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan."

En het is nodig dat wij mogen zien het opzicht van God tot vanavond toe, over ons in de eerste plaats.

Maar in de tweede plaats, kan u daarvan spreken, dat ook uw ziel gered is van de dood, dat Gods opzicht over uw geest is, dat God u bewaard heeft tot vandaag, u zal bewaren tot in eeuwigheid toe?

Daarom, gemeente, ik hoop dat die tekst van vanavond in uw midden zijn vrucht af moge werpen tot de ere Gods. Ik heb gezegd, van de veertig jaren hebben wij het grootste gedeelte wat God gegeven heeft, in uw midden gediend. Met alle zwakheid en gebrek hebben we het Woord van God gebracht. Wij hebben altoos u gewezen op de weg des behouds, waar de zaligheid te verkrijgen is en te vinden is. Hoelang nog, dat weet ik niet. Ik heb vanavond gezegd: "De hulpe van God verkregen hebbende, staan wij tot op dezen dag."

Wat morgen is weten wij niet. Dat weet de Heere alleen. Maar de weldaden die u

heeft, gemeente, boven andere gemeenten die vacant zijn, zijn veel, zeer veel. En laten wij daarom vanavond er mee in God eindigen.

Mijn geliefden, het zal op 13 oktober 40 jaar geleden zijn dat we in het ambt van dienaar des Woords zijn bevestigd geworden door wijlen Dr. Steenblok, omdat Ds. Kersten enkele weken tevoren de tijd met de eeuwigheid had verwisseld en juichen mocht voor Gods troon. Het was zijn voornemen om ons in dit ambt te bevestigen, maar we zien dat Gods wegen toch hoger zijn dan onze wegen. Zo kwam het dat Dr. Steenblok ons bevestigd heeft met de waarheid uit Jeremia 3:15: "En Ik zal ulieden herders geven naar Mijn hart, en die zullen u weiden met wijsheid en met verstand."

Nu, mijn geliefden, liggen 40 jaar achter ons. Waar zullen we beginnen en waar zullen we eindigen om de weldaden des Heeren te gaan vermelden? Wanneer ik een terugblik zou krijgen over de 40 jaren van het ambtelijk leven die achter me liggen, dan kan ik vanavond niet anders zeggen met David: "Wie ben ik, HEERE God, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hertoe gebracht hebt?" Dan moeten we instemmen met de apostel: "Hulpe van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag."

In dit avonduur, in al de strijd, in al de worstelingen, in al de kommer, in al de moeite en zorg, mag ik wel gaan zeggen wat de apostel geleerd heeft: dat Gods kracht in onze zwakheid is volbracht. Want denk eens in, die apostel was opgetrokken geweest tot in de derde hemel. Nu is God een jaloers God op Zijn eer; die zal Hij nooit aan een ander geven, noch Zijn lof de gesneden beelden. God heeft die apostel een scherpe doorn in zijn vlees meegegeven. En u moet er op rekenen, dat elk van Gods kinderen, maar ook elk van Gods knechten, wat mee krijgt in zijn leven, een scherpe doorn in het vlees. Voor Paulus was het een engel des satans, die hem met vuisten sloeg. Die apostel was er ook niet mee verenigd, dat weten we. Drie keren heeft hij gebeden. Soms wordt er weleens gezegd: dat is het niet verhoorde gebed van Paulus.

Maar ik zou wat anders willen zeggen. Dat gebed is wel verhoord, want hij hoorde van de Heere Jezus: "Mijne genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht." En het was die genade, geliefden, die de apostel staande gehouden heeft in de vele moeilijkheden en omstandigheden en gevaren in zijn leven. Lees het maar in Gods Woord in Handelingen en II Corinthe 11. We hebben geen tijd om dat alles te gaan verhalen.

Maar ik wil wel zeggen, bijzonder tegen onze kinderen en jonge mensen, dat we de Heere vroeg moeten zoeken. We waren op 17 jarige leeftijd gekomen, dat het Gode behaagde onze ogen te openen voor dood en eeuwigheid. We waren opgevoed in een gezin, dat aan God en aan Zijn dienst niet deed. We wisten niets van de Bijbel af. Voor onze 17 jarige leeftijd waren we nooit in een kerk geweest. Toen heeft God ons midden in het land staande gehouden. We moesten sterven en God ontmoeten. God bracht onze schuld thuis. Toen zijn we naar het Woord gebracht, want God brengt het middel tot de persoon of de persoon tot het middel.

We waren zo dom. We hadden nooit in de Bijbel gelezen. Ik vergeet nooit dat ik een boek kocht en ik dacht dat was de Bijbel, maar het was de Christenreize van Bunyan. Toen kwam een kind van God aan de deur, die had er van gehoord. Er was volk van God dat zat in de banden voor God mijn ogen geopend heeft en zulk een beest staande gehouden heeft, die de zonde in dronk met volle teugen. (Daar ben ik pas later achter gekomen.) Maar dat volk schepte moed uit mijn behoudenis. Toen ging die man tegen mij praten. Ik zeg tegen die man: "Ik heb net een Bijbel gekocht." Hij zei: "Joh, dat is geen Bijbel." En toen heb ik er een van hem gekregen. Daar ben ik in gaan lezen.

Ik heb in mijn leven nooit mijn eerste kerkgang in Dirksland onder Ds. de Blois

vergeten. Ik zat daar achter in de laatste bank en er was een onbekeerd mens in de kerk. En wie was dat? Dat was ik. Al die mensen waren bekeerd en ik was onbekeerd. Ik was verloren en ik kon niet meer bekeerd worden. Het was kwijt, het was afgelopen. En die dominee - was dat maar meer in onze dagen - was voor mij een engel uit de hemel. En ik had totaal niets van die preek begrepen, hoor, maar ik zei: "Dat is de waarheid en dat mis ik.

Het was de weg van Gods voorzienigheid, die mij bracht bij Zijn volk. Wat een onderwijs ik toen gekregen heb! Ze hebben niet opgebouwd, nee, geliefden, denk dat niet.

Ik vergeet nooit de gezelschappen waar we kwamen in Den Haag. Ik ging er wat van vertellen, wat de Heere aan mijn ziel gedaan had. En weet je wat dat oude volk van God tegen mij zei? Toen ik van dat gezelschap wegging, zeiden ze: "Heerschapp, als je nu eens een stevige handdruk krijgt van Gods volk, moet je niet denken dat je er bij hoort, hoor."

Zo werd ik naar huis gestuurd, ze gaven je werk mee. Op sommige gezelschappen stuurden ze je weg en ze zeiden: "Je gaat maar vragen of God je bekeren wil." En dan moet je goed weten wat er gebeurd is!

Toen heb ik een tijd ingeleefd dat ik mezelf op ben gaan knappen gelijk de rijke jongeling. Dit laten en dat doen. Over geen strohalm kon ik meer heen. De krant kwam niet langer in huis. En ik deed het allemaal om volmaakt voor God te willen leven. Dit wil niet zeggen dat die dingen slecht waren, maar ik zocht mijn grond erin. En dan snijdt God me midden in de nacht af van al mijn werken. "Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem." En daar stond ik met al mijn werken.

"Verloren, voor eeuwig verloren! U kan mijn vrouw vragen, zij was er getuige van in de nacht. Mijn bed stond te schudden van de strijd.

De andere dag ben ik weggevlucht, geliefden, ik haal het maar even aan, toen ben ik zeker 14 dagen teruggevallen in de wereld. Maar toen heeft God ingegrepen. Ik heb het meer gezegd, daar moet je op letten, dat we het nooit onder het oordeel Gods uit kunnen houden. Nimmer! "Want een ogenblik is er in Zijn toom, maar een leven in Zijn goedgunstigheid." Toen ik klaar stond om een eind aan mijn leven te maken, ging het God behagen de weg der verlossing in Christus te gaan ontsluiten.

Ik kwam onder de prediking van Ds. Ligtenberg. Toen is de Persoon, in Wien verlossing wordt gevonden, aan mijn ziel verklaard. "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Dat was een tijd, eerlijk, die ingeleefd moet worden. Ik nam mijn hoed van mijn hoofd, ik zwaaide en riep uit: "Nieuw leven, nieuw leven!" De grasscheutjes der aarde, de vogels des hemels zongen de lof des Heeren. Dan kan heel de wereld zalig worden.

Gemeente, ik zeg het vanavond weer, dan kan u allemaal bekeerd worden en allemaal zalig worden, hoor. Ik heb het eerder gezegd: er is veel meer genade dan schuld, er is veel meer gerechtigheid dan ongerechtigheid. Eerst was het hopeloos, en nu kon ik zalig worden door een Ander.

Geliefden, ik wil een paar woorden zeggen hoe we in de ambtelijke bediening zijn gekomen.

We hebben het zelf niet begeerd. We zijn zelf niet begonnen, o, neen, dat is onze pleitgrond als we hier staan aan de trappen van de preekstoel: "Heere, U weet het, het

is Uw werk, dat we zelf niet begonnen zijn. We waren 27 jaar, toen God in ons leven kwam met de woorden: "Volg Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken." Ik was 28 jaar toen ik diaken werd op 's Gravenzande, en ik dacht: de zaak is opgelost, de begeerte is vervuld. Maar dat ging niet over. Eerst een jaar diaken, toen vijf jaar ouderling, en ik dacht weer: de zaak is opgelost. Maar het ging niet weg: "Volg Mij na, en ik zal u vissers der mensen maken."

Ik wilde het maar verbergen; ik had het nooit tegen iemand verteld. Als ik het had kunnen begraven om nooit meer te vinden, had ik dat gedaan. Het was onmogelijk, ik was niet in de waarheid opgevoed, ik was zo dwaas, zo onverstanding. En dan de waarheid preken? Dat was onmogelijk. Daar had ik mezelf niet voor over.

Maar toen ging God Zijn volk werkzaam maken met deze zaak. Ze kwamen en waarschuwden me. Er waren ook leraars, die kwamen naar me toe en zeiden: 'Pas op, als je blijft tegenstaan!' En ik zei maar niets.

Maar het heeft Gode behaagd om door te trekken met de zaak. Weken heb ik ziek op bed gelegen met de roepstemmen in mij: "Wie heeft zich tegen Hem verhard, en vrede gehad?" Daar heb ik God beloofd, als de Heere mij beter zou maken, dan zou ik me stellen in de ordelijke weg. En de Heere maakte mij beter, maar ik ging door op dezelfde oude weg op van vluchten met Jona. Nee, ik wilde niet gehoorzaam wezen aan de Heere om te volgen, zoals God het in mijn hart had gelegd, om me op te geven voor het leraarsambt. Neen!

Toen ging de Heere de zaak overnemen, geliefden. Het werd onmogelijk voor mij, wat moest ik die mensen nu gaan vertellen? Ik had het toch tegen niemand gezegd! Toen zei de Heere tegen mij: "IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL," ga dat maar zeggen. "IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden!"

De Heere opende de weg naar het Curatorium; de oude Ds. Fraanje was nog voorzitter. Ik kwam binnen en hij zei: "Wat kom je hier doen? Wil je dominee worden?" Ik zei: "Helemaal niet."

Hij zegt: "Wat kom je dan hier doen?"

Ik zeg: "Ik kom jullie vertellen waar ik mee loop. Misschien dat jullie raad weten? Ik weet er geen raad mee."

Hij zei: "Vertel het dan maar eens." Ja, toen heb ik het verteld en ik ben toegelaten.

Geliefden, toen ben ik naar buiten gegaan en ik zal het nooit vergeten: de onmogelijkheid. Buiten, op de Boezemsingel, zag ik twee mensen lopen, die liepen bij de deur om wat te verkopen: knopen en spelden. Ik kwam zo in de onmogelijkheid terecht, ik moest straks God' s Woord uitdragen en zielen leiden, onderwijzen voor de eeuwigheid. Ik kan beter met die mensen langs de deur gaan om knopen en spelden te verkopen, dan zielen voor de eeuwigheid bedriegen. Voelt u de verantwoordelijkheid, geliefden, hoe getrouw een leraar moet zijn om te onderwijzen voor de eeuwigheid!

Zo ben ik op de Theologische School gekomen. Na negen maanden moesten we eruit en gaan preken, en de Heere hielp. De Heere maakte Zijn Woord waar. Zo zijn we daar op school geweest, met worstelen en strijd, totdat we kandidaat gesteld werden.

Wat ging God toen doen?

We noemen maar kort wat er 40 jaar geleden gebeurd is voor we in de volle bediening werden geplaatst. Toen sneed God me af. Met mijn bekering, met zijn roeping, met mijn beroep naar Wageningen, kwam ik op de grond terecht. God sneed me van alles af. Met alles wat ik had moest ik overboord. Toen ging de Heere een werk aan mijn ziel doen, dat later in Wageningen opgelost werd. Wat was dat?

Drie of vier maanden heb ik in Wageningen gepreekt, dat God mijn ziel gered had met die waarheid: "Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij

zijn." Maar ik miste het voor mijzelf in de toepassing. Dat was wat! We zouden onszelf er maar buiten zetten, maar het volk van God getuigde ervan, dat ik er niet over maar uitsprak.

Toen ging God het op een zondag bevestigen: met alles voor het recht van God afgesneden en in God opgelost, en de vrijheid in mijn ziel gekregen. Toen kwam ik thuis na de preek en ben weggezonden in de eeuwige liefde Gods, toen de Heere bij vernieuwing het in mijn hart ging bevestigen.

Ik zeg het maar kort, maar, de weldadigheden des Heeren, ik kan niet anders zeggen in mijn leven, die reiken tot aan de wolken, en Gods goedheid is hemelhoog!

Vanavond heb ik over God niet te klagen, maar over mezelf. We komen tekort aan de dankbaarheid, want het wordt niet geworden op de akker van ons hart. Het past ons als arme leer jongens aan de voeten van Jezus terecht te komen. Hoe ouder we worden, hoe meer we gaan leren dat we niets weten. Hoe meer onderwijs we ontvangen van de hemel, hoe dwazer we worden: Hoe meer licht we ontvangen, hoe blinder we worden. Dan gaan we leren dat we de Heere iedere stonde nodig hebben, ook in de ambtelijke bediening.

We staan hier vanavond, geliefden, na 40 jaar in de ambtelijke bediening. God heeft ons geleid, de Heere heeft ons geleerd, de Heere heeft ons gedragen, Hij heeft ons verdragen in alle strijd, in alle moeite en zorg, in alle blijdschap en droefenis.

Daarom, geliefden, ziende op de goedertierenheid des Heeren, mag het bij tijden zijn dat ons hart stil mag zijn in verwondering en aanbidding, vanwege de goedheid des Heeren en weg mag zinken in ootmoedigheid en roepen: "Niet ons, o HEERE! niet ons, maar Uw Naam geef eer."

U kan wel begrijpen, gemeente, op een avond als deze kunnen we niet zwijgen, omdat de weldaden zo groot zijn. Gods Woord spreekt van een Anna, die de vervulling van de belofte zag. Is ze toen stil in een hoekje gaan zitten?

Welnee, ze is uitgegaan en ze heeft gesproken van Hem tot al degenen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten. Ziet eens, dan kunnen Gods knechten niet zwijgen. "Maak de HEERE met mij groot, en laat ons Zijn Naam samen verhogen."

Gemeente, het mocht de Heere behagen om nog wat tijd in uw midden te geven, in de opening van Zijn dierbaar Woord. Hij verbindt ons met de band der liefde aan elkander. Volk, die bidden geleerd heeft, och, bid voor ons, opdat Zijn Woord geopend en gezegend mag worden tot heil van de gemeente, tot bekering van onbekeerden, en tot troost van Zijn Kerk. We kunnen elkander niet helpen, dat is wat anders, maar we kunnen wel elkander tot een hand en voet zijn.

Het behage de Heere Zijn Woord onder ons te zegenen, naar Zijn eeuwig welbehagen in Christus, tot lof van Zijn Naam, in de betoning van Zijn gunst, dat Hij in ons en onder ons zou wonen door Zijn lieve Geest, tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en de beschaming van het rijk van de satan. Dat schenke God om Zijn Verbonds wil. Amen.

4. DE KOMST VAN CHRISTUS IN DE WERELD

LAATSTE PREDIKATIE VAN DS. M. HEERSCHAP, IN HET NEDERLANDS
UITGESPROKEN TE LETHBRIDGE, OP 22 DECEMBER 1991.

Psalm 25 : 3-7

Johannes 1 : 1 - 14

Psalm 89 : 9-10-12

Psalm 98 : 2-4

Psalm 105 : 24

Geliefden,

De apostel Paulus heeft in 1 Timótheüs 3:16 aan zijn geestelijke zoon geschreven: "En buiten allen twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid." In deze tekstwoorden spreekt Paulus van het werk van Christus, in het uitwerken van de zaligheid. Dat Hij als de Weg, de Waarheid en het Leven verkondigd is onder de heidenen in deze wereld en als de Zoon van God, de tweede Persoon in het Goddelijk wezen, is opgenomen in heerlijkheid. Hij zegt hier: "En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot."

U kunt wel begrijpen, mensen, dat de zaligheid die op Golgótha is uitgewerkt, buiten de mens in God Zelf ligt. Dat moet door Gods Geest toegepast worden aan onze harten. "En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot." En degenen die zalig zullen worden zijn godzalig in God. Die zijn met God verzoend. Als we niet godzalig zijn in God, dan zijn we rampzalig, en dat is: in Adam. Rampzalig in Adam. Is het dan niet waar, wat Paulus hier schrijft: "En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot"?

Wie had ooit zulk een weg uitgedacht, uit de eeuwigheid door de tijd, in de gift van Zijn geliefde Zoon? Om Adams- kinderen zalig te maken. En zulken, die in hun doemstaat verklaard liggen voor God, terug te brengen in de gemeenschap met God. "En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest." Er is geen zonde in Christus, hoor. Nee! Er staat: "Is gerechtvaardigd in den Geest."

Dat betekent: Toen Jezus gerechtvaardigd werd in de Geest, nam Hij al de zonden van Zijn volk op Zich, en werd door God vrij verklaard, en de Kerk in Hem. En dat is nu van de engelen gezien. Want de engelen waren bij Zijn geboorte. En in Zijn leven op aarde hebben ze Hem versterkt naar Zijn menselijke natuur, in de hof van Gethsémané, aan het kruis, bij Zijn opstanding, en bij Zijn hemelvaart. Van de engelen gezien. "Is gepredikt onder de heidenen." Zie maar, hoe ver het Evangelie gebracht is onder de heidenen, in onze dagen. En dan schrijft Paulus hier: "Is geloofd in de wereld." De wereld begeert zulk een Borg niet. Nee! Kijk maar in onze dagen van kerstfeest, hoe de wereld zich opmaakt om de geboorte van Christus te herdenken. Het is allemaal heidendom, allemaal afgoderij, want daarin kan God niet gediend worden. Maar gelooft in de wereld van uw hart. Als God alles wegneemt, wat in de weg staat, en toepast wat we niet kunnen missen.

En dan schrijft Paulus hier: "Is opgenomen in heerlijkheid." Dat we dan mogen weten in Hem geloofd te hebben, die het Licht der wereld is. Christus is verheerlijkt in de hemel, aan de rechterhand Gods, als de Voorbidder voor Zijn Kerk. Zou Gods volk, die een weinig van het genadeleven kennen, zich bij tijden en ogenblikken niet in

Hem mogen verblijden? Het Waarachtige Licht is in de duisternis van hun hart opgegaan, in de daad van de levendmaking. En in de verdere doorleving, in de stand van het leven, krijgen ze Hem te benodigen als Zaligmaker voor hun zonden.

In deze week mogen we het heuglijke feit herdenken van Christus' geboorte. Kan Gods volk dan niet instemmen met het woord van Paulus, dat onze tekst is voor dit morgenuur, uit de eerste algemene zendbrief aan Timótheüs, het eerste hoofdstuk, en daarvan het 15^e vers, waar wij Gods Woord aldus lezen:

Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.

Wij beluisteren in deze tekstwoorden: *De komst van Christus in de wereld.*

- Ten eerste: Het Gode verheerlijkend wonder.
- Ten tweede: Het heilrijke doel.
- Ten derde: Het aannemingswaardige woord.

Het Gode verheerlijkend wonder is: "Dat Christus Jezus in de wereld gekomen is."

Het heilrijke doel is: "Om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben."

En het aannemingswaardige woord is: "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig."

Geliefden,

Paulus schrijft aan Timotheüs dat Christus Jezus in de wereld gekomen is. Denk eens in: Hij is in de wereld gekomen, terwijl Hij was van eeuwigheid. Hij was spelende voor het aangezicht van Zijn Vader, en Zijn vermaken waren met de mensenkinderen. We lezen in Micha 5:1: "En Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid." Hij was en bleef waarachtig God, eenswezens met de Vader en met de Heilige Geest.

Van Hem heeft God de Vader, als eerste Persoon in het Goddelijke wezen, bij de doop van Christus en op de berg der verheerlijking gesproken: "Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb."

De Heilige Geest heeft er overvloedig getuigenis van gegeven onder het Oude Testament, alsook in het Nieuwe Testament. Hij is de Immanuël, God met ons. De sterke God, de Vader der eeuwigheid. Dat wordt van Hem gezegd. En dat wonder nu, dat Jezus gekomen is in de wereld, wordt verklaard in Gods Woord, dat Hij is de Middelaar Gods en der mensen. Daartoe is Hij gekomen in de wereld, door de Vader gezonden.

Dus, de eerste Persoon is nooit zonder de Zoon, noch de Heilige Geest zonder Christus. De Heilige Geest neemt het uit Christus en verkondigt het aan de zondaar. De tweede Persoon in het Goddelijk wezen, niet de Vader, noch de Heilige Geest, heeft onze menselijke natuur aangenomen. Hij heeft die menselijke natuur niet meegebracht uit de hemel. In deze week hopen we te herdenken dat Hij geboren is uit de moedermaagd Maria. Hij is niet in het afzonderlijke geschapen, maar Hij heeft aangenomen wat wij allen gemeen hebben, vlees en bloed. Door de Heilige Geest verwekt in Maria, als het ware zaad Davids, uit de afgehouden tronk van Isai, uit het geslacht van Juda, uit de wortel van Jesse, is Jezus in de wereld gekomen.

Geliefden, de broederen is Hij in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Dus,

Hij is boven alles te prijzen tot in der eeuwigheid. Als een kind is Hij in doeken gewonden en neergelegd in de kribbe. Denk eens in! En daar neerliggende als Borg en Middelaar. Kan de apostel dan niet zeggen dat Christus Jezus, niet de Vader of de Heilige Geest, maar de tweede Persoon, in de wereld gekomen is? O, wonder aller wonderen.

Geliefden, waar ligt dat nu verklaard, en wat vindt de Kerk in Hem? Dat ligt alles verklaard, waar Gods volk zich in vermaken mag en verheugen zal, in het welbehagen Gods. In dat welbehagen des Vaders. Waarom?

Omdat God Zijn Kerk, Zijn volk, degenen die in Christus zijn, de uitverkorenen, liefgehad heeft met een eeuwige liefde. Want het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Daarom is Jezus in de wereld gekomen. Denk eens in. Voor degenen die Hem zijn gegeven van voor de grondlegging der wereld. Ze zijn door de Vader bemind en verkoren, voordat ze vielen en geboren waren. In het werk Gods, en in het welbehagen Gods, daar ligt de grondslag van de Kerk des Heeren, geliefden. In het éézijdige en soevereine van Gods eeuwig welbehagen. En dat éézijdige en soevereine welbehagen Gods is nooit in strijd met de rechtvaardigheid Gods. Waarom zijn de uitverkorenen, die van eeuwigheid in het besluit van God lagen, door Christus bemind?

Ze lagen, gelijk alle mensen, toch ook in de gevallen staat van Adam? Wel, geliefden, omdat het soevereine welbehagen Gods nooit in strijd is met de rechtvaardigheid Gods, eiste de Heere rechtvaardig voldoening voor Zijn volk. Er moest betaald worden. Er moest voldaan worden aan de gerechtigheid Gods. En waar de deugden Gods door de zonden zijn geschonden, heeft Zijn arm Hem heil beschikt. God heeft een weg geopenbaard. Gods deugden zullen opgeluisterd worden en Gods heilige en rechtvaardige Naam zal verheerlijkt worden, door het komen van Jezus in deze wereld. De genadegiften Gods zijn het eeuwige leven, door Jezus Christus onze Heere. Daarom werd Hij van eeuwigheid, in het oprichten van het verbond der verlossing, met Zijn hart Borg voor Zijn volk. Als u daar iets van mag kennen, dan ligt daar uw hart in verklaard, hoor! Als u daar iets van kennen mag, en niet in hetgeen er geweest is. Dan liggen de vermaken van uw hart in het eeuwige en soevereine werk van God, in het welbehagen des Heeren.

En daar moet men tegenwoordig maar niet te veel over praten, hoor. Over de verkiezing moet men niet te veel zeggen. En van de predestinatie moet men helemaal niets zeggen. Van de verkiezing en de verwerping moet men maar niet te veel zeggen, tegenwoordig.

Ik was in de achterliggende week nog bij een specialist, die ook nog kerkelijk is. Hij vroeg mij: Kunnen alle mensen zalig worden?

Hij wilde eens wat van mij weten, dat kunt u wel begrijpen. Ik zeg tegen hem: Zeker, u kunt zalig worden, hoor! Er is overvloedige genade. Er is veel meer genade dan schuld, en veel meer gerechtigheid dan ongerechtigheid. Maar, of we zalig zullen worden, dat is wat anders.

En wie worden er zalig, vroeg hij? Ik zeg: Degenen die verkoren zijn!

Hij zei: Maar hoe weet u dat? Waarop ik hem antwoordde: De verkiezing komt openbaar in de vrucht. Ik kan niet zeggen: Die is uitverkoren. Ik kan tegen u niet zeggen: U bent uitverkoren, hoe godsdienstig u ook bent. Dat kan ik niet zeggen. Maar die door God geliefd en verkoren zijn, die liggen in het verbond der genade van eeuwigheid begrepen. Die zullen in de tijd tot God bekeerd worden en dat komt openbaar in de vrucht. Want dan geef je alles wat van deze wereld is prijs. En die zullen zalig worden. Daarvoor is Jezus in de wereld gekomen.

Want, geliefden, hoe kan er geloof en bekering in ons leven zijn? Dat moet u mij maar

eens vertellen. Hoe komt men aan dat geloof, hoe komt nu de Kerk aan het geloof en de bekering? Dat kan niet buiten het welbehagen, omdat God in het geloof en in de bekering Zijn eeuwig welbehagen uitvoert, tot roem van Zijn Naam en behoudenis der Zijnen. En daarom is Jezus Christus in de wereld gekomen.

In deze week mogen wij dit heuglijk feit op kerstdag weer herdenken. Hij is geboren uit Maria en heeft ons vlees en bloed aangenomen. Zo laag is Hij afgedaald. Hij heeft de muur des afscheidels verbroken, om een arme zondaar zalig te maken. Als u dat in deze week zou mogen beleven, dan zou het Goddelijk wonder van het eeuwig welbehagen in uw leven worden verklaard. U kunt toch wel begrijpen, als u dat Kind in uw armen krijgt, gelijk Simeon, dan gaat u zich niet verheugen in allerlei wereldse dingen: een kerstboom en geschenken. Maar dan gaat men zich verheugen in dat Kind. "Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede naar Uw woord; Want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien." Daarom is Jezus in de wereld gekomen. Dat is de oorzaak. En wat was nu het doel? Dat zien we in onze tweede gedachte:

2. Het heilrijke doel

Dat apostel Paulus schrijft: "Dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben." Wij allen, zonder onderscheid, zijn zondaren. Wij zijn allen naar Gods beeld geschapen, maar we missen ons doel. Dat betekent het woord "zondaar", doelmisser. God van de troon en wij erop. Moed- en vrijwillig hebben wij ons van God losgescheurd. We zijn ongehoorzaam geweest en hebben niet geluisterd naar de Heere, maar hebben van die verboden boom gegeten. Wij zijn allemaal zondaren, zonder onderscheid. Ook de uitverkorenen zijn van nature allemaal zondaren. Ik denk wel eens aan dat oude, bekende versje:

*"Eénmaal geboren, is gewis verloren,
Tweemaal geboren, is zeker uitverkoren."*

En dat is het. Dat moet gebeuren. Wij moeten bekeerd worden. Waarom? Omdat wij schuldig staan tegenover God, de deugden van God en het recht van God. En dat recht zegt dat wij gevonnist moeten worden, om der zonden wil. "Want ten dage als u daarvan eet, zult u den dood sterven." Gaat u maar naar het ziekenhuis, dan ziet u wat de zonde teweeggebracht heeft. En hoe ellendig wij zijn in onze zondestaat, dat wij niets vermogen. God legt ons neer op een ziekbed, zodat wij niets meer kunnen zeggen. Dat is een mens. Dat is de vrucht van onze val. Die zondaar staat schuldig voor God, totaal schuldig. En we leven onder de ondeelbare toorn van God. Want de toorn van God is niet te splitsen. Het is niet zo dat een gedeelte van Gods toorn op de uitverkorenen, en een gedeelte van Gods toorn op de verworpenen ligt. Nee! De volle, ondeelbare toorn Gods heeft Hij op Christus gelegd. Daartoe kwam Hij in de wereld, als de Gegevene van de Vader, om de zondaren zalig te maken. Om Zijn Kerk te verlossen van het grootste kwaad, en hen te brengen tot het hoogste goed, moest Christus aan al de eisen van Gods gerechtigheid voldoen. Hij moest betalen, niet een gedeelte, maar volkomen. Volkomen betalen. Hij is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig te maken. Dat wil niet zeggen: Voor alle zondaren die geleefd hebben, van Adam tot op de dag van Zijn wederkomst.

We zeggen het wel, en we belijden het wel, dat we zondaren zijn; dat weten we uit kracht van opvoeding. Maar de Heere Jezus heeft in Zijn Hogepriesterlijk gebed tot Zijn Vader gesproken: "Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die u Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe."

Dus niet voor alle zondaren. En dan bidt Hij voor degenen die aan Hem gegeven zijn,

als loon op Zijn Middelaarsarbeid.

Daarvoor bidt Hij, want die heeft Hij vrijgekocht. Hij heeft de kop van de satan vermorzeld en de machtige zijn vangst ontnomen. Denk eens in. Hij heeft Zich doodgeliefd, op het vloekhout des kruises, en is opgestaan om het leven en de onverderfelijkheid aan het licht te brengen, voor een dood- schuldige en doemwaardige zondaar. En dat werk nu, zoals Paulus schrijft: "Om zondaren zalig te maken", is een werk dat door Hem verworven is. Door Hem verdiend en verworven.

De Kerk gaat leren dat er geen zucht van hen bij kan, al zijn we gedoopt, al hebben we belijdenis afgelegd, al komen we trouw naar de kerk. En dat moet allemaal, hoor! Want als dat niet in ons leven gevonden wordt, wat zal het dan zijn als straks de dag van Gods toorn komt? Dan zullen we rekenschap moeten geven van al onze werken. Want u moet er op rekenen, geliefden, dat we dan niet geoordeeld zullen worden naar de predestinatie.

Nee, nee! Er was toch een verkiezing en een verwerping, zo niet! Dan zullen we geoordeeld worden naar onze gedachten, woorden en werken. En daarom droeg Christus de ondeelbare toorn Gods. Hij is de dood ingegaan, om hem te verslinden tot een eeuwige overwinning. Om dat volk nu, zondaren, die aan hun zonden ontdekt zijn, en schuldenaar voor God geworden zijn, weder te brengen in de gemeenschap met God. Dat is het.

Die ontdekt geworden zijn aan zichzelf. En die het na ontvangen genade nooit verder kunnen brengen als zondaar voor God. Vraag het maar aan dat volk, hoor! Daar moet u altijd maar naar luisteren, als dat volk spreekt over het genadeleven, dat in hen verheerlijkt is. Want we leven in een tijd, mensen, het is alsof iedereen bekeerd is, en iedereen genade bezit. Waar ontmoet men in onze dagen nog een zondaar, die door Jezus geholpen moet worden. Waar ontmoet je in onze dagen nog eens een missend mens, die om God verlegen gemaakt is? Die zegt: O, God, ik ben onbekeerd, en ik moet bekeerd worden, want straks moet ik gaan sterven en voor Uw aangezicht verschijnen, om rekenschap te geven van mijn rentmeesterschap. Heere, nu leef ik nog, nu kan het nog! Waar ontmoet men zulke mensen nog?

Niet dat ze zoveel geleerd hebben, niet dat ze zoveel bezitten, of dat ze gerechtvaardigd en geheiligd zijn. Daar gaat het niet om! Om zondaren zalig te maken. Als we dat geleerd hebben, gaan we naast de apostel Paulus staan: "Van welke ik de voornaamste ben."

Dat kon die man zeggen. Maar dan geven we het Paulus niet gewonnen. Nee, Paulus, ik ben de voornaamste, en niet u. Daar zullen we dan iets van leren. Dan gaan we nooit boven die apostel staan. Want hij zegt het eerlijk, in het dertiende vers, wie hij geweest is: "Die tevoren een godslasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetende gedaan heb, in mijn ongelovigheid."

Dan geven we het Paulus nooit gewonnen. Nee, dan gaan we niet boven hem staan, maar proberen we eronder te komen. Ik heb veel meer zonden gedaan als die man. En dan leren we laag voor God te buigen. Als onze hemelhoge schuld is thuisgebracht, en wij alles geprobeerd hebben om met onze werken de wet te vervullen, om dan met al onze eigen werken afgesneden te worden en als een verloren mens voor God terecht te komen. Zondaar voor God.

Ik hoop, mensen, als er iets in uw leven is gebeurd, dat u het nooit verder kan brengen, hoor. Ik weet goed wat er in mijn leven gebeurd is.

Ik was zeventien jaar toen God mijn ogen opende, ik leefde midden in de wereld. En in mijn jeugd zondaar voor God geworden. Alles heb ik prijsgegeven. En nu ben ik over de tachtig jaar, maar nu moet ik nog zeggen: "Heere, bekeer mij." En elke avond,

als ik mijn knieën buig voor God, moet ik bedelen bij de Heere: "Vergeeft U de zonden van vandaag." En 's morgens: "Vergeeft U de zonden van de nacht." Zondaar, dat is onze naam, wordt onze naam, en blijft onze naam. En dat zal blijven tot de laatste ademsnik toe. Daarom geven we het Paulus dan ook nooit gewonnen. Paulus, dan ben ik het. Ik ben veel groter zondaar geweest dan u, Paulus. Dan buigen we: "Van welke ik de voornaamste ben." Want denk erom, dan gaan we leren wat de zonde Hem gekost heeft, Die in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken. En dan gaan we dat Woord aannemen, en geloven. Reken erop! Want Paulus zegt: "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig." Dat willen we in onze derde gedachte nog overdenken, maar zingen wij eerst uit Psalm 98:2-4 :

*Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
Dit slaan al's aardrijks einden gade,
Nu onze God Zijn heil ons schenkt.
Juich dan den HEER' met blijde galmen,
Gij ganse wereld, juich van vreugd;
Zing vrolijk in verheven psalmen
Het heil, dat d'aard in 't rond verheugt.*

*Laat al de stromen vrolijk zingen,
De handen klappen naar omhoog;
't Gebergte, vol van vreugde, springen,
En hupp'len voor des HEEREN oog:
Hij komt, Hij komt, om d' aard' te richten,
De wereld in gerechtigheid;
Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten,
Wordt in rechtmatigheid geleid.*

Geliefden, nog een enkel woord over onze derde gedachte:

Het aannemingswaardige woord

"Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig." Deze woorden heeft hij aan zijn geestelijke zoon Timótheus geschreven. Timótheus had strijd, tegen degenen die in Eféze waren en van het ongeveinsde geloof waren afgeweken. En Paulus zegt hier: "Gelijk ik u vermaand heb, dat u te Eféze zoudt blijven, als ik naar Macedónië reisde, zo vermaan ik het u nog, opdat u sommigen beveelt geen andere leer te leren; Noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslachtsrekeningen, welke meer twistvragen voortbrengen dan stichting Gods, die in het geloof is."

Dit spreekt de apostel Paulus tegen zijn geestelijke zoon Timótheüs. Mensen, er is geen andere Waarheid. Er is geen andere leer en er is geen ander fundament. "Dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken." En we moeten op dat fundament gebouwd worden, het fundament der apostelen en profeten. En wie daar van afwijkt, is tegen het Woord van God. Als we mensen gaan opbouwen in de gestalten en in het gemoed, en met alles wat er beleefd is, als we een mens teksten en versjes in de handen gaan geven, dat is tegen Gods Woord.

Dat is nooit waar geweest en dan glijden we af van de waarheid van het Woord van God. Daarom zeg ik: Neem het Woord aan, die leer, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is.

Neem het aan, voorwerpelijk, zet je hart erop, jongens en meisjes. Onderzoek de Waarheid en zet je oren open, als de Waarheid verkondigd wordt, of het de Waarheid is, of het niet afwijkt van het Woord van God en van de leer die onze vaders ons voorgehouden hebben. Er is geen ander fundament dan Christus, en Dien gekruisigd.

Het is nog maar kort geleden dat ik het volgende hoorde. Er was een dominee die jonge mensen ging opbouwen in het gemoed, en zei: Je bent bekeerd, en dat moet je geloven! En er was totaal niets van God bij. Zo wordt een mens bedrogen, op weg en reis naar de eeuwigheid. Is dat niet erg?

"Dit is een getrouw woord." Dan wordt men er buiten gezet en er buiten gepreekt. "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig." Opdat er plaatsgemaakt zal worden voor Christus en Zijn gerechtigheid. En dan zijn we niet klaar om te zeggen: "God moet mij bekeren, en ik kan er zelf niets aan doen." Dat weet ik ook wel. Want als er iets van de mens bij moest, dan is het ook geen genade meer. "En als ik niet uitverkoren ben, dan word ik toch niet zalig."

Mensen, denk erom, met deze waarheden zullen we straks in het gericht voor God niet kunnen bestaan. Dan zullen we, in dat gericht, rekenschap moeten geven van hetgeen we uitgesproken hebben: "Ik kon mezelf niet bekeren." Heeft u het wel eens geprobeerd? Bent u wel eens naar huis gegaan, om thuis uw knieën te buigen voor God? Heeft u wel eens tegen de Heere verteld: "Heere, ik heb in de kerk gehoord dat ik onbekeerd ben, maar ook dat U in de wereld gekomen zijt om zondaren zalig te maken. Och, Heere, maak mij eens zondaar voor God."

Blijf eens vasthouden aan de troon der genade. En als u niet meer kan zuchten, geliefden, kijk dan maar naar Boven. Daar moet het vandaan komen. Een mens moet tot God bekeerd worden, hoor! Is dat niet meer nodig in onze dagen? Paulus zegt: "Dit is een getrouw woord." Moeten we dan de Waarheid maar gaan verdraaien, moeten we er dan wat van een mens bij gaan doen?

Nee! Dat soevereine, eenzijdige, eenvoudige Woord van God, dat mag Gods Kerk omhelzen en aan hun hart drukken. Dat is het. Dat krijgen ze lief, omdat God hen liefgehad heeft. Gods lieve Geest mocht de Waarheid zegenen en heiligen aan ons aller hart. We kunnen nog zalig worden.

Och, de Heere binde het op uw aller hart en geve dat u de Waarheid mag overdenken. "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben."

En dan geef ik u deze boodschap mee, gemeente, alles wat u meer zijt dan zondaar, dat bent u te veel, en is te kort voor de eeuwigheid. Maar u moet als zondaar gezaligd worden, door Zijn dierbaar bloed. Dan zullen we gaan leren wie God is als de getrouwe Verbondsgod, Die het beloofd heeft aan Zijn Kerk, en Zijn beloften zullen niet falen. Hij zal ze vervullen op Zijn tijd en wijze, alleen tot de eer van Zijn Naam en tot onze zaligheid.

Neem deze boodschap nu eens mee naar huis. De Heere geve dat u daar iets van mocht leren kennen, tot roem van Zijn Naam. En als ik nog een beetje gezond mag zijn en het gaat goed, dan hoop ik, misschien met de kerstdagmorgen, nog in het Engels voor u voor te gaan; als de Heere me krachten geeft, hoor. Want we zijn in alles stijl en diep afhankelijk van de Heere. "Zonder Mij, kunt gij niets doen."

De Heere mocht ons de krachten geven en Hij verblijde ons verder met Zijn daden. Dat geve God, om Zijns verbonds wil. Amen.

Psalm 105:24

*Die gunst heeft God Zijn volk bewezen,
Opdat het altoos Hem zou vrezen;
Zijn wet betrachten, en voortaan
Volständig op Zijn wegen gaan.
Men roem' dan d' Oppermajesteit,
Om zoveel gunst, in eeuwigheid.*

MEDITATIES

Door Ds M. Heerschap

SAAMBINDER 26 januari 1951

1. De schat in de akker

Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een schat, in de akker verborgen, welke een mens gevonden hebbende, verborg die, en van blijdschap over dezelve, gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft en koopt die akker. (Matth. 13 : 44)

De Heere Jezus heeft veel door gelijkenissen gesproken.

Daarin openbaarde Hij twee dingen.

a. Zijn Goddelijke wijsheid; b. Het welbehagen Zijns Vaders dat door Zijn hand gelukkiglijk zou voortgaan. Hoe eenvoudig was de Heere Jezus in Zijn optreden en in Zijn onderwijs. Zulke heel eenvoudige beelden gebruikte Hij aan het dagelijkse leven ontleend.

Wij zijn zo weinig eenvoudig, en het woord van de Apostel wordt vervuld, dat de kennis (hoe nuttig ook) meest opgeblazen maakt, maar dat de liefde sticht.

De Heere Jezus leerde als machthebbende en niet als de Schriftgeleerde. Hij stond in de verborgen raad des Vaders, om de zondaar de veelvuldige wijsheid Gods bekend te maken tot zaligheid.

Maar hoe eenvoudig Hij ook leerde, voor velen bleef het verborgen. Hij volvoerde ook daarin het welbehagen des Vaders, dat voor de schare vanwege hun ongelooft de geheimnissen van het Verbond der Genade verborgen bleven en zij Christus ook niet begeerden. Die verborgenheden maakt Hij bekend aan degenen die Hem vrezen. (Ps. 25 : 14.) Van nature hebben wij geen oren om te horen wat Hij door Zijn Woord tot ons zegt, zodat het niet ter zaligheid is. Hoe groot is het voorrecht, dat wij leven onder de rijke nodzging van het Evangelie, maar ook groot zal de verantwoordelijkheid zijn als wij onder het aanbod van zaligheid moeten verloren gaan. De schuld zullen wij nooit op God kunnen werpen, noch op het Evangelie, maar het is door de verharding des harten, al is het, dat de Heere Zich verheerlijkt door vr'je genade.

De Heere is vrij de verborgenheden van het Koninkrijk Gods te openbaren zoals dat bij de schat in de akker vergeleken wordt.

Het is Gods rechtvaardigheid en het oordeel dat vanwege onze diepe val op ons rust, dat het de ene wel en de andere niet gegeven wordt die verborgenheden te kennen, en dat naar Zijn vrijmachtig welbehagen.

Op één zaak moeten wij nog letten, dat als de Heere door gelijkenissen sprak; wij die nooit mogen vergeestelijken, gelijk sommigen de gewoonte hebben. De Heere wil in de gelijkenissen in het volle licht stellen de souvereiniteit Gods in het zaligen van zondaren.

Daarom is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een schat, verborgen in de akker, die door een man gevonden (niet gezocht, maar gevonden) werd.

Wat is dat voor een Koninkrijk? Johannes de Doper zeide, dat het Koninkrijk des Hemels nabij gekomen was, toen de Koning van dat Koninkrijk gereed stond Zijn bediening openlijk te aanvaarden. Was het dan voor die tijd niet?

Ja, Christus is de Koning van eeuwigheid gezalfd en Hij heeft Zijn onderdanen gehad van den beginne, terstond na de val en zal die behouden tot het einde toe. Maar van

het Koninkrijk der Hemelen wordt in het bijzonder gesproken onder het Nieuwe Testament, zodat die benaming inzonderheid wel wijst op de vrijmaking van Gods Kerk uit de dienstbaarheid waarin zij onder het Oude Verbond verkeerde. En hoe zouden Gods kinderen er naar moeten staan om die vrijheid door het geloof in hun harten te omhelzen, die Christus in de bediening van het Nieuwe Verbond gegeven heeft.

Het Koninkrijk waarvan de Heere Jezus spreekt is dus op aarde, het is niet van maar wel in de wereld.

Waarom wordt dit dan het Koninkrijk der Hemelen genoemd ?

Omdat het uit de hemel is en eenmaal in de hemel /Volmaakte heerlijkheid zal hebben. Hier op aarde heeft het die volle heerlijkheid nog niet. Denk maar aan de gelijkenis van de vijf dwaze en vijf wijze maagden; een akker waar tarwe en onkruid op is; een visnet met goede en kwade vissen.

In de hemel zal dat niet meer zijn. Het is dus wel duidelijk dat de Heere Jezus van het Koninkrijk der Hemelen spreekt, zoals het zich hier op aarde openbaart.

En toch, het is het "Koninkrijk der Hemelen", want het is gegrond in het welbehagen des Vaders, het heeft een fundament dat in de eeuwigheid ligt en nooit bewogen zal worden.

De vijand kan hier alle list en geweld gebruiken tegen dat Koninkrijk en Gods volk benauwen zodat de poorten van hun hart beven, maar de poorten der hel zullen die gemeente niet overweldigen. Daarom kon Jesaja de vijanden van Gods Kerk er mee afwijzen tot troost van Gods volk; antwoordende de boden des volks, dat de Heere Sion gegrond heeft.

Dat Koninkrijk wordt gewrocht in de tijd, en zo wij reeds opmerkten, het is gekomen met de komst van Christus. Hij is de Koning (zie Ps. 2 : 6), die satans kop vertreden heeft, die overwinnaar is in de strijd en Zijn volk de zegen heeft. Hij is, zoals Daniël het zag, de steen, niet met handen afgehouden, die al de andere Koninkrijken vermalen zal. Hoe fel bestreden ook, Gods volk is in Hem meer dan overwinnaar.

Dat Koningschap komt geestelijk in de harten van Gods volk, want de ware onderdanen zijn degenen die uit God geboren zijn. Het laat geen twijfel over Vele mensen mag dan de leer bekoren, dat het natuurlijk zaad van Abraham in het verbond is en recht op de zaligheid heeft, de Heere Jezus zegt wat anders in Joh. 3: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien." Door wedergeboorte wordt men onderdaan van dat Koninkrijk.

Het Koninkrijk heeft geestelijke wetten, die alleen in het geloof betracht worden. God richtte niet een werkverbond op na de val, aan de mens eisen en condities stellende. Hij heeft geen nieuwe wetten gegeven, die wij in eigen kracht maar te vervullen hebben.

De belofte van de Koning is dat Hij Zijn wet in hun harten zal inschrijven, en zal maken dat zij in Zijn inzettingen zullen wandelen. Die wetten krijgen zij lief, het wordt hun vermaak en betrachtting de ganse dag.

Dat Koninkrijk heeft nog meer, en het zou te veel worden om dit alles te beschrijven en uit te wijden, nl. privelegieën, gerechtigheid, heiligheid, vrede en blijdschap. Die er iets van krijgt te aanschouwen, zal in verwondering wegzinken en uitroepen met de dichter in Ps. 48 : 1: De Heere is groot; elk zing" Zijn lof!"

Maar nu zegt de Heere Jezus dat het Koninkrijk is als een schat verborgen in de akker. Zo is het; van nature zijn wij er blind voor, maar ook vijandig tegen dat Koninkrijk, dan zoeken wij het in de dingen van de tijd. Daarom moeten onze ogen er voor worden geopend, door de krachtadige bediening des Heiligen Geestes, opdat die schat in de akker aan ons ontdekt worde. Want de Heere zal hun geven schatten die in

de duisternis zijn, en verborgen rijkdommen, opdat zij mogen weten, dat Ik de Heere ben, die U bij uwen naam roept, de God Israëls. (Jes. 45 : 3.)

Toen Mozes de schat van het Koninkrijk der Hemelen zag, heeft hij geheel de rijkdom van Egypte er aan gegeven, wensende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden dan voor een tijd de genietingen der wereld te hebben omdat hij zag op de vergelding des loons.

Welk een voorrecht als wij door de Heere vindere gemaakt worden door genade. zulke Dan werkt Hij bij de aanvang en in de gedurige voortgang een behoefte en hun bede is; ontdek mijn ogen opdat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet.

O dat vinden, onverwacht en ongedacht. Wie weet hoeveel malen die man op die plaats geweest was om zijn akker te bewerken. Maar de tijd is bij God bepaald, voor de oprechten van harte dat zij zullen vinden, en zij moeten zeggen: nooit naar gevraagd, niet naar gezocht, maar toch gevonden. Gelijk Andreas zegt: wij hebben gevonden de Messias, hetwelk is overgezet zijnde de Christus.

Dan wordt zalig worden ruim, hoe onmogelijk aan hun zijde, zo mogelijk wordt het aan Gods zijde.

Dan roepen zij het uit: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." En van blijdschap kunnen zij het niet op. Wat doet nu die man? Hij verbergt hem en gaat heen, verkoopt alles wat hij heeft en koopt die akker.

Er zijn wel eens ogenblikken in het leven van Gods kinderen, als zij Hem mogen aanschouwen, dat ze het heel de wereld wel willen toeroepen, dat er een middel is en een mogelijkheid om de welverdiende straf te ontgaan en weder tot genade te komen. Maar wanneer de noodzakelijkheid aangebonden wordt om Hem deelachtig te worden als hun eigendom, dan lopen ze er niet mede te koop. Dan gaat het om in Hem gevonden en met Hem verenigd te worden.

Dan wordt het een kopen uit vrije genade, als alle kooppenningen op zijn, en zij moeten komen in hun armoede op de markt van vrije genade. Dat kopen gaat gepaard met het verlies van ons leven. Alles moet er aan om deze schat van waarde te bezitten. Reken er op dat de man veel had waar zijn hart op stond, maar hij was zo verrukt en verwonderd geworden door die schat, dat hij al zijn eigen schatten niets achtte bij deze schat. Hij verkocht alles. Dat mag ook wel eens door genade het geval zijn bij Gods volk. Zij zeggen dan: "weg met alles."

Weg wereld, weg schatten

Gij kunt niet bevatten

Hoe rijk ik wel ben.

'k Heb alles verloren

Maar Jezus verkoren

Wiens eigen ik ben.

Zo leidt de Heere Zijn volk door de diepte en het onmogelijke tot de vervulling ter ere Zijns Naams.

Wat kennen wij daarvan, jongelingen en jonge dochters, kinderen en ouden van dagen, ja rijk of arm, wie wij ook zijn ? Zijn wij nog vreemdeling van die genade ?

De Heere verheerlijke ze in uw harten, eer de tijd der genade voorbij en de dag der zaligheid ten einde is. Nog leeft ge. De Heere geve U te worden ware bidders en bedelaars aan de troon Zijner Genade, opdat gij Hem leert kennen, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is.

En Gods volk, als ware onderdanen van het Koninkrijk des Hemels, vervulle de Heere met Zijn vreze, en de taal van hun hart zij met de dichter:

*Mijn hart, vervuld met heilbespiegelingen,
Zal 't schoonste lied van enen Koning zingen!*

Ds M. Heerschap.

Meditatie Saambinder 27 juni 1952

2. Geestelijke honger en dorst

Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid want zij zullen verzadigd worden. (Matth. 5:6.)

De Heere Jezus is wedergekeerd naar Galiléa, nadat de verzoeken in de woestijn hebben plaats gehad, waarbij Hij de satan heeft overwonnen.

Hij heeft bewezen dat Hij was de Middelaar des nieuwen Verbonds, in tekenen en wonderen ter genezing der zieken, zowel in het zoeken en zaligen wat verloren was.

Het was daarom geen wonder dat een grote schare Hem volgde., doch een schare, die evenals wij in Adam gevallen en de drievoudige dood onderworpen zijn, en daarom van nature blind voor de rijkdom en dierbaarheid van Christus.

Zij begeerden wel Christus als een soort wonderdokter of waren gelijk aan de discipelen, die droomden van een aards koninkrijk, maar waren vreemd van de ware geloofsgemeenschap met Hem. Daartoe toch is nodig dat vrije genade in ons verheerlijkt wordt.

Jezus, die grote schare ziende, is geklommen op een berg en heeft daar Zijn rede uitgesproken, zoals men die vindt in Matth. 5, 6 en 7. Als de gezegende Sionskoning kondigt Hij de grondwet van Zijn Koninkrijk af, waarin Hij beschrijft wie de onderdanen van dat rijk zijn en welke regelen er gelden in de kring der Zijnen. Daarom behelst die bergrede niet alleen zaligsprekingen maar ook vermaningen en bestraffingen, welke rede Christus sluit met de gelijkenis van de wijze en dwaze bouwer.

De zaligsprekingen gelden diegenen, waarin de rechte eigenschappen openbaar worden van het leven dat de Heere gewerkt heeft door Zijn Geest, krachtadig, onwederstandelijk, zaligmakend. Voor een schuldverslagen volk is er troost. Armen worden zaliggesproken, niet arm naar de wereld, maar arm van geest. De treurende die een droefheid naar God hebben, zij worden in hun smart getroost zodat zij door de tranen heen mogen zingen van de goedertierenheden des Heeren. Ook de zachtmoedigen worden niet uitgesloten in het beërven van het aardrijk, de Heere is een God voor tijd en eeuwigheid.

In ons tekstwoord wordt gesproken van hongerigen en dorstigen. Hier wordt niet gezinspeeld op een gebrek aan natuurlijk voedsel en drank. Dit is een geestelijke honger en dorst, door God gewerkt in de levendmaking. In de weg van ontdekking wordt de ware honger en dorst der ziel geboren naar God en Zijn gemeenschap. Daar heeft een volk kennis aan, dat buiten God niet leven kan. Het is een geestelijke zielenood, waarin alles wat buiten Hem is het ongenoegzame wordt gekend. En de Heere te missen is erger dan de dood. De echtheid hiervan wordt openbaar daarin, dat zulk een in ootmoed en met schuldbesef valt aan de zijde Gods met de uitroep: Zo Gij in 't recht zoudt tre-

den, en gadeslaan onze ongerechtigheden, ach! wie zou dan bestaan?

Hem te missen is voor zulkeen alles te missen. Want gelijk het natuurlijk leven niet kan buiten voedsel en lufenis en een bloem niet kan bloeien zonder lucht en licht, zo

kan ook het geestelijk leven niet zonder troost en gemeenschap. Nu heeft dat geestelijke leven geen behoefte naar het aardse maar naar het hemelse, want het zoekt de dingen die boven zijn. Daarin is David zo te verstaan als hij zegt: Gelijk een hert schreeuwt naar

de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot U, o God. Zeg eens, mijn lezer: wordt deze geestelijke honger en dorst niet zeer spaarzaam gevonden? Zijn wij dan niet vol van ons zelf en zo ledig van God en Zijn gemeenschap? En wat is er, zelfs na ontvangen genade ook onder het volk des Heeren menigmaal een honger en dorst naar de dingen van de tijd? Wat een dorheid, dodigheid en zorgeloosheid openbaart zich maar al te zeer en geen ware zielehonger-en dorst? Want gewis, die hongeren en dorsten worden zalig gesproken. Niet dat de zaligheid ligt in het hongeren en dorsten, maar wel ligt er zaligheid in en voor geen geld van de wereld zou het volk des Heeren het willen missen. Er ligt reeds zaligheid in, al is het niet de zaligheid. Daarom worden zij niet zalig gesproken op hun gemoed en gevoel. Want de zaligsprekingen hebben een hechtere grondslag, namelijk het welbehagen des Vaders, de koping des bloeds en de bediening des Heiligen Geestes. Want die God is hun zaligheid. In zichzelf vinden zij geen grond ter zaligheid, maar staan zij menigmaal als een veroordeelde. De grond hunner zaligheid ligt in een Drieënig God, Die instaat voor het werk dat Hij begon in de harten Zijner gunstgenoten. En daarom zullen zij zonder troost niet leven en sterven. Op die grond en uit die Fontein worden zij bediend om uit Zijn volheid te ontvangen Genade voor Genade.

Die zaliggesprokenen nu, die hongeren en dorsten naar Zijne gerechtigheid (een gerechtigheid die redt van de dood) worden verzadigd. Wat tot die verzadiging nu van node is, is door Hem verworven.

Hoe nodig is het ontledigd te zijn, geestelijke honger en dorst te hebben, om uit de volheid van Christus bediend te worden. Want een verzadigde ziel vertreedt het honigzeem. Waar geen honger en dorst is, kan ook geen sprake zijn van verzadiging. Armen worden met goederen vervuld en rijken ledig weggezonden. O! dat verzadigd worden, het genieten van het heil dat in Hem is, het door de Heilige Geest deelachtig worden van de weldaden en heilsgoederen des Verbonds, in Hem alles te vinden tot ons eeuwig behoud en waar Hij voor ons wordt het ware brood des levens, waardoor onze eeuwige honger en kommer weggenomen wordt om door het geloof te eten van dat ware Manna en uit die Fontein het water des levens te drinken om niet. In die geloofsgemeenschap wordt Zijn lichaam waarlijk spijs en Zijn bloed waarlijk drank, wordt onze ledigheid vervuld, hier reeds in het geloof om straks in heerlijkheid te mogen ontvangen de volle verzadiging waar geen honger en dorst meer wezen zal.

Zo roept Hij ze toe, allen die zo zaligmakend bearbeid worden door Zijn Geest: "O alle gij dorstigen komt tot de wateren en gij die geen geld hebt, komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk." Dezulken wil Hij verzadigen, sterken en troosten.

Ziet hoe nodig, jongelingen en jongedochters en allen als reizigers naar de eeuwigheid, dat wij hebben zulk een geestelijke honger en dorst, om alles te verzaken wat van de wereld is, om verzadigd te worden met dat heil, tot ons eeuwig behoud. De Heere werke dat in onze harten, want:

"t Is de Heer" die "t recht der armen Der verdrukten gelden doet. Die, uit liefderijk erbarmen, Hongerigen mild"lijk voedt. Die gevang"nen vrijheid schenkt En aan hun ellenden denkt.

Meditatie in 'Daniel', 23 januari 1953

3. Tot een val en opstanding gezet

Zie, deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël. (Luc. 2 : 34b.)

Simeon valt het grote voorrecht ten deel, dat hij het kindeke Jezus in de armen ontvangen mag. Door den Heiligen Geest gedreven kwam hij in de tempel. Dit was niet de eerste maal dat hij naar de tempel ging.

Hoe menigmaal zal hij die weg gegaan zijn, in verwachtingen van het beloofde heil en de bede geuit hebben: " Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van voor Uw aangezicht vervloten."

Nu mag hij de vervulling aanschouwen van het toegezegde heil en er zelf in delen. Is het wonder dat hij uitroept in de volheid van 't gemoed en in het geloof: Nu laat Gij Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw Woord, want mijn ogen hebben Uwe zaligheid gezien.

Dit was bij de gelegenheid dat Christus die geworden is uit een vrouw en onder de wet, voorgesteld werd naar die wet, dat al wat mannelijk is dat de moeder opent, de Heere heilig genaamd zal worden, en dat zo ook Jozef en Maria handelden naar de wet in het offeren van een paar tortelduiven of twee jonge duiven, hetwelk is het offer der armen. Nadat nu Simeon Maria en Jozef en het kind gezegend had, vangt hij zijn profetie aan en ziet hij door het geloofsoog waartoe dit kindeke Jezus gezet is, zoals in ons tekstvers vermeld wordt. Deze, Die van Eeuwigheid van de Vader verordineerd is, gezalfd met de Heilige Geest zonder mate, Wiens uitgangen zijn vanouds van de dagen der eeuwigheid, waarachtig God, Die was en bleef, eenswezens met de Vader en Heilige Geest, niet afzonderlijk geschapen, kwam in de volheid des tijds, nam onze natuur aan naar ziel en lichaam om daarin te lijden en te sterven. God en mens verenigd in de enigheid des Persoons, nl. de Persoon des Middelaars, de overwinnaar van dood, hel en graf.

Deze, zegt Simeon, is gezet tot "een val en opstanding" veler in Israël. Zijn werk zal niet beperkt blijven tot het Jodendom. Het was niet alles Israël wat Israël was, maar toch velen tot opstanding, nl. degenen die Hem door het geloof omhelzen mogen als hun Verlosser en Zaligmaker. Ook velen tot een val en dit naar het Woord Gods: an zal Hij ulieden tot een heiligdom zijn, maar tot een steen des aanstoets en tot een rotssteen der struikelingen voor de twee huizen Israëls, tot een strik en tot een net de inwonenden te Jeruzalem." Jes. 8 : 14.

Komt hier dan niet het soevereine werk Gods uit, waartoe Hij gesteld wordt in zijn Borgwerk, zoals de apostel Paulus in Rom. 9 : 33 schrijft: Zie, Ik leg in Sion een steen des aanstoets en een rots der ergernis, en een iegelijk die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden." En Petrus spreekt van Hem van de steen, die de bouwlieden verworpen hebben en die geworden is tot een hoofd des hoeks, en een steen des aanstoets, en een rots der ergernis.

Zo zal het Evangelie van Christus de ene een reuk des doods ten dode en de andere een reuk des levens ten leven zijn. Dit is ook openbaar geworden in de omwandeling van Jezus op aarde. Het woord wat Hij bracht, en het evangelie wat nog gepredikt wordt, is tegen de mens. Alle tegenstand tegen Zijn woord (al geschiedt dit naar Gods raad en gaat Gods bestuur daarover) zij heeft haar wortel en grond in de mens.

Om eigen schuld gaan wij verloren, al w r orden wij uit vrije genade zalig.

En zolang die genade niet in ons verheerlijkt wordt, zal Hij een teken zijn, dat wedersproken wordt. Want, mijne lezers, het is niet anders. Van nature zijn wij blind voor de heerlijkheid en gerechtigheid van Christus. Dan begeren wij hem niet en is het: "Wijkt van ons want aan de kennis uwer wegen hebben wij geen lust."

Dat wordt zo anders, als de Heere ons daarvan komt te overreden. Dan kan deze tekst

ook betrekking hebben op dat volk dat door Hem bearbeid wordt, zodat Zijn werk in hun harten gaat triomferen. Dan moet die hoge boom vallen, en de tronen die wij opgericht hebben neergestoten worden, bergen van hoogmoed en torens van eigengerechtigheid afgebroken en ten val worden gebracht. Want als de ware ark intrek neemt in ons hart, valt die grote Dagon neder.

Ziet het in Saulus van Tarsen op de weg naar Damaskus, daar ligt hij in 't stof. En na ontvangen genade hebben zij dat maar gedurig nodig, opdat zij sterven aan eigen eer en eigen ik, en de dood schrijven op hun beste werken, en een ware droefheid en smart over de zonde geboren wordt. Of bestaat de waarachtige bekering niet in het afsterven van de oude mens en opstanding van de nieuwe mens?

En hoe pijnlijk is dit voor het vlees, dan zijn er wat tegensprekingen; murmureringen en opstand vervult hun hart, onverenigd zijn ze met de wil en weg des Heeren. Want dat leeft in ons hart, dat wij Hem wederspreken en niet willen, dat deze Koning over ons zij. Hoe nuttig dat wij leren vallen voor Hem, en overwonnen worden, om Hem nodig te krijgen die de opstanding en het leven is.

Daar heeft Simeon ook iets van aanschouwd. Christus het leven van ons leven. Christus" dood wordt ons leven, en Zijn leven onze dood.

Nu ligt de kerk wel voorwerpeijk in Hem; als Christus sterft, sterven zij met Hem, als Hij opstaat en gerechtvaardigd wordt in de Geest, ook de kerk met Hem.

Maar zullen zij de troost en het gebruik er van hebben, dan zal dit. onderwerpeijk in ons verheerlijkt moeten worden, éne plant in de gelijkmaking Zijns dood en Zijner opstanding. De Heere lere het ons dat in het verlies de winst ligt. Opdat wij Hem kennen mogen en de kracht zijner opstanding, en Hij straks niet, als wij de tijd met de eeuwigheid verwisselen en dan nog vreemd van Zijn Borgwerk en Genade, Hem ontmoeten waartoe Hij gesteld is, tot een val zal zijn.

Dan zal het nodig zijn voor ons allen jong en oud, dat wij op Hem gebouwd zijn, opdat wij ons aan die steen niet stoten. Want het gaat op een eeuwigheid aan.

Zoekt de Heere en leeft. De Heere legge nog een haak in de neus en een toom in de mond, opdat wij voor Hem vallen en om genade leren roepen eer het te laat is.

Want nog is het de welaangename tijd, de dag der zaligheid.

Vreest 's Heeren macht en dient Zijn Majesteit

Juicht bevend op 't gezicht van Zijn vermogen

En kust de Zoon, vanouds U toegezeid

Eer U Zijn toorn verdelg" voor aller ogen. (Psalm 2:6)

Ds M. HEERSCHAP.

Daniel, 30 oktober 1953

4. Een liefelijke vermaning voor de strijdende kerk.

Zie, Ik kom haastelijk, houd dat gij hebt opdat niemand uw kroon neme. (Openb. 3 : 11)

Dit woord is gericht aan de engel en tevens aan de gemeente van Filadelfia. Een stad die vermaard was, en wel genoemd het kleine Athene. Ten tijde van het Romeinse rijk bekend als een belastingdistrict. Daar had de Heere Zijn gemeente; maar ook de Satan, die geen middel onbepoefd laat om de kerke Gods te vernietigen, zat daar op de

troon. En volgens vers 9 had de gemeente veel te lijden van de vervolging der joden. Maar onder dat alles mocht de genade Gods triomferen door Hem die dit woord spreekt en Overwinnaar is in de strijd en Zijn volk de zegen deelt. Die zegt: 'Ik weet uwe werken; zie Ik heb een geopende deur voor U gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht en gij hebt mijn Woord bewaard, en hebt Mijn Naam niet verloochend.'

Welk een bemoediging, niet alleen voor de gemeente van Filadelfia maar ook voor de strijdende kerk, die staat als een schaapskooi in het midden der wolven. Want zodra Gods werk in de harten van verloren zondaren verheerlijkt wordt, maken alle vijanden zich op, ware het mogelijk dat werk te vernietigen. De Satan met zijn trawanten valt de ziel aan en tracht het zalig worden onmogelijk te maken en was het mogelijk ze tot de wanhoop te brengen. De wereld werpt ze uit. En wat wordt het bewaarheid, dat Israël alleen zal wonen. Neem daarbij de strijd der zonde die in hen woont, en niet het minst die van het ongeloof. Daarbij is in hen geen kracht tegen zulk een grote menigte. Zo is het niet alleen in het begin van de weg, neen de strijd wordt steeds zwaarder; hoe bang kan liet soms zijn, strijd van buiten, en vrees van binnen, ook al zijn zij zich hun grondslag bewust in Christus. In dat alles wordt bewaarheid dat zij kleine kracht hebben, en de vijanden machtig zijn. Zij zouden bezwijken, als de Heere hen niet staande hield. Maar Hij geeft de ziel van zijn tortelduif niet over aan het wild gedierte des velds.

Daarom zegt Hij: "Zie, Ik kom haastelijk; " dat is de grote belofte die Hij zijn kerk heeft nagelaten. En als het recht ligt, zien zij ook naar Zijn komst uit. Onder de schaduwdienst zag de gelovige Israëliet uit naar Zijn komst in het vlees. En de nieuwe Testamentische kerk ziet uit naar Zijn komst op de wolken des hemels. Dan zullen de vijanden voor eeuwig onder de voeten verpletterd, en de strijdende kerk voor eeuwig met de triomferende kerk verenigd worden.

Dit woord wijst op het grote einde dat komt. Hoe moest Gods volk meer van de aardse beslommeringen afzien, om de hemel in liet oog te hebben en Hem die staat aan de rechterhand Gods. Vooral in deze dagen, en de bange toekomst die aanstaande is geldt wel het woord van de Apostel: "indien wij alleen in dit leven op Christus waren hopende, zo waren wij de ellendigste van alle schepselen. Hij toch zal Zijn woord bevestigen dat Hij sprak tot Zijn jongeren: "Uw harte worde niet ontroerd" enz. Als er een indruk in ons hart mag zijn van de heerlijkheid die Gods kerk bereid is, dan zal de wereld met al liet zijn wegvallen. Daar zal de strijdende kerk toch iets van ervaren, zij zullen toch geen vreemde hemel ingaan en geen vreemde God ontmoeten en geen vreemd werk gaan doen. Mocht ons oog er meer voor geopend worden; dat Hij komende is door Zijn oordelen en gericht.

Zijn voetstappen worden gemerkt in al de beroeringen en verwarring die er heerst. De verdrukking voor Gods kerk zal niet eeuwig duren, aan de strijd komt een einde. Dat daarom de strijdende kerk niet ontmoedigd moge worden, maar veeleer de vermaning van Hem Ier harte moge nemen, die zegt: "houd dat gij hebt." Dan moeten wij ook wat hebben dat de eeuwigheid kan verduren.

Het volk des Heeren leert in de ontdekking dat zij ook niets vast kunnen houden, daarbij moeten zij ook alles verliezen wat van hen zelf is, wij! zij met behoud van hun leven niet zalig worden. Dat maakt hen juist zo arm, opdat genade verheerlijkt worde door recht. Dan zal Gods werk alleen zegevieren in het felste van de strijd en behoudt Hij zijn werk, Die zegt dat de poorten der hel de gemeente niet zullen overweldigen. Dan is hel die gezegende Christus die hen kracht geeft in zwakheid.

Hier in onze tekst vermaant Hij de gemeente: "houdt dat gij hebt", en wil Hij zeggen: laat geen valse rust bij u gevonden worden, en er geen verslappen zijn in de gebeden,

en er meer mocht zijn een toenemen in de oefeningen van het geloof.

Om dan in het gelovig toevlucht nemen tot Christus meer gebruik van Hem te maken. Want als dat gemist wordt is de kerk in groot gevaar, vooral in de dag der bezoeking die komt.

En hoe is het nu gesteld in deze tijden? Ten rechte een woord op zijn plaats: "houdt wat gij hebt!" Wat worden de handen slap, moedeloosheid, zorgeloosheid, dode klachten, afval en verval. De bidvertrekken van Gods volk staan leeg. De lusten van het vlees viereen hoogtij. De Kerk is met de dwaze maagden in slaap gezonken en ligt op het bed van zorgeloosheid. O hoe moest het woord van Christus ons in de oren klinken. De kerk houdt niet meer wat zij gekregen heeft. Schuldbesef, verbroken van geest, arm, ellendig, nooddruftig, afhankelijk en vervuld met de vreze Gods; dit alles wordt gemist. Dan heeft men geen oog meer voor de goedheid en getrouwheid Gods, men verwerpt de vermaning en slaat geen acht meer op het Woord en de daden des Heeren. Wij mochten eens recht schuldenaar worden, ziende de lankmoedigheid Gods, dat Hij nog wel doet, dat Hij Zijn hand opent en verzadigt al wat er leeft naar Zijn Welbehagen.

Wat is het een voorrecht als Hij van ons kan zeggen in het midden van de strijd: "Ik weet uwe werken" enz. (vers 8) en door genade standvastig te staan met verzaking van eigen bedoeling. Gods werk toch zal beproefd worden. Maar ook zal Hij de vijanden van Gods kerk brengen onder de voet, die zelfs zullen moeten bekennen dat de Heere Zijn volk liefheeft. Dat roept Gods kerk toe om meer hemelsgezind te zijn, meer van de hemel te hebben, en minder van de aarde; ziende wat hen te wachten staat, gelijk Christus hen vermaant: "opdat niemand uw kroon neme." O nee daar zal geen afval der heiligen zijn.

Gods volk wordt hier aangespoord om te volharden in de strijd, om dan gedurig hun hoop op de eeuwige zaligheid te stellen en hij alles wat tegenkomt en ontmoedigt niet te wankelen, maar te zien op de wolk der getuigen die zij rondom zich hebben liggen en te lopen de loopbaan die hen voorgesteld is. Want aan hel einde hangt de kroon. Dat zal geen lauwerenkroon zijn waar de wereld met haar sport en spel naar staat, maar een onverderfelijke en een onverwelkelijke kroon. Het zal voor Gods kerk eeuwig meevallen en dat door Hem die de strijd gestreden heeft en gekroond is met de heerlijkheid die Hij had bij de Vader, eer de wereld was. Hij krijgt de gloriekroon en zij mogen hun kronen neerwerpen aan Zijn voeten om eeuwig te getuigen: "Gij hebt ons Gode gekocht met uw dierbaar bloed." Laat dan de wereld spotten en de satan en zijne machten zich samen spannen en de verdrukkingen vele zijn. Maar Gods Kerk komt er door en er uit.

Wat moest dit woord jong en oud tot opmerkzaamheid zijn. Dat er een haasten en een spoeden geboren mocht worden om ons levens wil. Zoekt nog de Heere terwijl gij leeft, nóg is het de tijd. Ziet hoe laag de Heere afdaalt en zegt: *Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik lust heb in de dood des zondaars maar daarin heb Ik lust dat hij zich bekere en leve.* Meen niet dat wij wat hebben van nature, alles wat ter zaligheid is moet ons uit genade geschonken worden. *Zoekt Hem terwijl Hij te vinden is. roept Hem aan terwijl Hij nabij is.* Het is een boze tijd. Maar de Heere leeft, Hij voert Zijn Raad uit in alles en dat tot verheerlijking van Zijn Naam. Hij geve het u, Hem nog te erkennen voor al het goede van Zijn hand, "want Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen."

Saambinder 1 juni 1995

5. De vrucht van een Pinksterprediking

"Wat zullen wij doen, mannen broeders?" Handelingen 2 : 37a.

Als het ooit bevestigd werd dat Gods Woord niet ledig zal wederkeren, dan is dat wel geweest op de Pinksterdag, waar er 3000 in getal op het woord dat Petrus bracht - niet in eigen kracht, maar in de kracht des Geestes - het hoofd bogen, en zeiden: Wat zullen wij doen, mannen broeders? " Werden er aan de Sinai, toen Mozes van de berg was afgekomen, 3000 gedood om de zonde met het gouden kalf (zie Exod. 32 : 28), hier worden er 3000 levend gemaakt en getroffen met een pijl uit Gods pijlkoker.

Wij zien hier op de Pinksterdag een schare van 3000, zaligmakend roepende gemaakt en om raad verlegen geworden.

Want wie waren zij; het was ook een schare, die gelijk andere mensen krachtens de bondsbreuk in Adam, een drievoudige dood onderworpen was, al is het dat de Joden onder hen zich beriepen op hun afkomst: "Wij zijn Abrahams zaad en hebben nooit iemand gediend".

Van nature voor God verwerpelijk, vanwaar zij ook kwamen: Parthers, Meders of Elamieten of inwoners van Mesopotamië, allen in Adam gevallen. Zij zijn het die de Heere der Heerlijkheid gekruisigd hebben en geroepen: "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen". Die de Zoon des Huizes buiten de wijngaard geworpen hebben, vijanden van God en Zijn Gezalfde.

Evenals andere mensen hadden zij het nodig door de Heilige Geest overtuigd te worden van zonde, gerechtigheid en oordeel.

Wat hier op de Pinksterdag plaats greep, bewijst dat genade roemt tegen een welverdiend oordeel. Hier worden de eerstelingen van de Nieuw-Testamentische kerk toegebracht door de doop des Geestes, die zich uitstrekt tot 3000 in getal, waarvoor de discipelen gebruikt worden, eenvoudige mensen, als middel in Gods hand om Zijn volk, hetwelk Hij liefgehad heeft met een eeuwige liefde, te trekken uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Opdat Hij ze door de Geest zou leiden in alle waarheid en zou doen aanschouwen hoe God niet gediend wil zijn door offeranden van stieren en bokken, maar dat Christus nu hun enig geldende offerande zou zijn. Hoe wordt het bewaarheid, dat het de Geest is die levend maakt, zoals hier op de Pinksterdag en dat door middel van het Woord.

De Geest die levend maakt, scheidt zich in Zijn werkingen nimmer van het Woord. Onmisbaar is dan ook des Geestes werking in en onder de prediking des Evangelies, gelijk wij zien in Petrus en zijn hoorders; zo nodig zal de prediker spreken kunnen in betoning van Geest en kracht. Dan zal het Woord gezegende vruchten van geloof en bekering waardig voortbrengen. Hoe wordt dan het Evangelie naar de zin en mening des Geestes verkondigd; Wet en Evangelie beide, als de inhoud der prediking. Dat doet de zondaar met de Pinksterlingen zijn verloren staat kennen, dat hij tegen de hoogste majesteit Gods gezondigd heeft en daarom niet anders gestraft kan worden dan met de hoogste straf de drievoudige dood. Dan wordt dat Woord door de bediening des Geestes een dolk in het hart, en is er onder de leiding van de wet een verloren gaan, een met David de schuldbrief thuis krijgen. Dan roept hij uit niet anders dan Gods gramschap dubbel waardig te zijn, en zegt in verslagenheid des harten: "Wat zullen wij doen, mannen broeders?"

Dat is geen verslagenheid in de consciëntie, die voorbij gaat als een morgenwolk en maar algemeen werk is, maar verslagenheid des harten, als een vrucht van de zaligmakende bediening des Heiligen Geestes. Welk een gezegende dag van Gods heirkraft, zoals op de Pinksterdag, als zij met de 3000 het schuldige en vijandige hoofd buigen om het welverdiende vonnis te ontvangen en voor God en mensen schuldenaar te worden. Als de Geest het Woord dienstbaar maakt en de zondaar

zaligmakend overreed wordt van zijn verloren en afgescheiden staat van God, als heel hun weg eens bloot gelegd wordt, dat zij tegen alle roepstemmen en nodigingen zich afgekeerd hebben in vijandschap, als men ontdekt wordt door de Geest, wat men geworden is door de zonde, altijd gewandeld hebbende op wegen en paden des doods en der duisternis.

Daarbij, als het hun openlijk aangezegd wordt, gelijk op de Pinksterdag de schare het aangezegd werd door Petrus, die niet schroomt hen aan te zeggen dat zij de man zijn. Hoe radeloos wordt dan de ziel, die door de Heilige Geest gedreven om raad krijgt te vragen, of er nog een weg en middel is om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen. Dat zijn mensen, die om God en Zijn gemeenschap verlegen worden, verloren in zichzelf, voor wie behoudenis is in het Bloed des Lams. Hij toch alleen is de Weg, de Waarheid en het Leven. In Hem is behoudenis voor de grootste der zondaren. Door de Geest worden zij aan hun zonde en schuld ontdekt, worden zij in alle waarheid geleid, wordt Christus in hen verheerlijkt; ook bidt Hij voor hen met onuitsprekelijke zuchtingen. Hij heiligt hen, verzekert hen, troost hen, geeft vrede en blijdschap en blijft bij hen tot in alle eeuwigheid.

Die bediening des Geestes kunnen wij niet missen; dat zien wij op de Pinksterdag. Middelen en wegen liepen samen, dat zij moesten komen onder het Pinksterevangelie. En de Heere opende hun harten, opdat het Woord viel in een wel toeberede aarde. Genade werd in de harten der eerstelingen op de Pinksterdag verheerlijkt, door de kracht des Geestes, ja dagelijks werden er toegedaan tot de gemeente die zalig worden zal.

Waar is het in deze tijden? Eén prediking van Petrus en de vrucht? Drieduizend gevangen in het net des Evangelies. Zouden wij in deze tijden die wij beleven niet moeten zeggen: drieduizend preken en zal er dan nog één toegebracht worden?

Maar de Heere blijft Dezelfde, de Getrouwe, het werk des Geestes gaat door; zij zullen er komen die opgetekend zijn in het boek des levens des Lams.

Zijn Woord zal niet ledig wederkeren, het zal doen wat Hem behaagt. "Want Ik zal Rachab en Babel vermelden onder degenen, die Mij kennen; zie, de Filistijn en de Tyriër met de Moor, deze is aldaar geboren".

Maar daartoe is nodig voor allen die Pinkstergeest, Die levend maakt. Die Zijn volk schenkt wat ze tot het leven en de zaligheid van node hebben. Want de Heere Jezus heeft gezegd: "Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen". Hen leiden tot het einde, tot Gods Raad is uitgediend en dan zullen zij eenmaal, in de eeuwige zaligheid en heerlijkheid instemmen met de verlost schare en de drieduizend Pinksterlingen: "Gij, o Lam Gods hebt ons Gode gekocht met Uw bloed".

ds. M. Heerschap.